การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

โดย
นางสาวณัฐวดี ธาตุดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

โดย
นางสาวณัฐวดี ธาตุดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS BY USING ACTIVE LEARNING

By

MISS Nattawadee THATDEE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2018

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
โดย	ณัฐวดี ธาตุดี
สาขาวิชา	การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร. ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มีชัย เอี่ยมจินดา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร. ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบา บัวสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร. พิทักษ์ สุพรรโณภาพ)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รสริน ดิษฐบรรจง)

58255304 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้, การเรียนรู้เชิงรุก, การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นางสาว ณัฐวดี ธาตุดี: การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning)ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 3. ศึกษาความคิดเห็นของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี จำนวน 35 คน ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2. แผนการจัดการเรียนรู้ 3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent) และผลการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ t-test one sample

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ t-test one sample พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็น $\bar{x}$ = 24.82 และ S.D.= 1.83

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ($\bar{x}$ = 24.82 และ S.D.= 1.83) ค่า t เท่ากับ 22.24 ซึ่งพบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการตอบแบบสอบถามของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกพบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยภาพรวมทุกด้าน ($\bar{x}$ = 4.13, S.D.= 0.72)

58255304 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)
Keyword : LEARNING ACTIVITIVES MANAGEMEANT, ACTIVE LEARNING, CRITICAL READING ABILITY

MISS NATTAWADEE THATDEE : THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITY OF MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS BY USING ACTIVE LEARNING THESIS ADVISOR : NATTHAKIT SIRIWATTANATAKUN, Ph.D.

The purposes of this research were: 1) to study the ability of the active learning at the criteria of 80 percent 2) to compare matthayomsuksa 3 students of critical reading ability between pre and post learning by using the active learning 3) to investigate the opinions of the matthayomsuksa 3 students towards the learning management of active Learning. The sample of this research was 35 students from matthayomsuksa 3/5 students in Kanchanapisekwitayalai Suphanburi School of the first semester in academic year 2018 selectting by sampling random. The research instruments include pre and post critical reading abilities test, lesson plans, questionnaires on students opinions toward active learning management. The data were analyzed by mean, standard deviation, t-test dependent and the criteria of 80 percent with t-test one sample.

The research results were:

1) The scores were significantly at the 0.05 level. The result of the active learning management according to the criteria of 80 percent with t-test one sample the student passed 80 percent with mean score of 24.82

2) The results of comparison of the development of critical reading ability of mathayomsuksa 3 students ($\bar{x}$ = 24.82 SD = 1.83) t value is 22.24. Significantly higher than before learning at the level of 0.05

3) The results of questionnaires of students with active learning found that active learning activities good level by learning atmosphere and benefits received by all aspects ($\bar{x}$ = 4.13, S.D.= 0.72)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ ความเมตตาอย่างสูงจากบุคคลสำคัญหลายท่าน ตลอดจนเป็นผู้ประสิทธิ์วิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล ผศ.ดร.บุษบา บัวสมบูรณ์ และอาจารย์ ดร.พิทักษ์ สุพรรโณภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษาในด้านความรู้ ความคิด รวมทั้งคอยปรับปรุงตรวจสอบวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.มีชัย เอี่ยมจินดาประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำชี้แนะ ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.รสริน ดิษฐบรรจง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.พินดา วราสุนันท์ อาจารย์ ดร.กิ่งกาญจน์ บูรณสินวัฒนกูลและอาจารย์ ดร.ฐิติพร สังขรัตน์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ให้คำปรึกษาเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือได้เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.นฤมล อินทร์ประสิทธิ์ และอาจารย์ ดร.สกาวเดือน ชาธรรม ที่คอยให้คำแนะนำและให้กำลังใจ ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ผกาวดี ลุนจันทร์ที่คอยห่วงและให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ความดีงาม และคุณค่าประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นความกตัญญูบูชาแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจและสนับสนุน ส่งเสริมในการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ณัฐวดี ธาตุดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ซ

สารบัญแผนภูมิ ..... ญ

บทที่ 1 1

บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย 6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 7

คำถามในการวิจัย 7

สมมติฐานของการวิจัย 8

ขอบเขตของการวิจัย 8

นิยามศัพท์เฉพาะ 9

ประโยชน์ที่ได้รับ 10

บทที่ 2 11

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 11

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา 12

1.1 หลักการ 13

1.2 จุดหมาย 13

1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 14
1.4 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 15
1.5 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 15
1.6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง 16
1.7 คุณภาพผู้เรียนภาษาไทยเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 17
1.8 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี 18
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 24
2.1 ความหมายของการอ่าน 24
2.2 ความสำคัญของการอ่าน 25
2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน 26
2.4 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 29
2.5 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 30
2.6 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 31
2.7 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 32
2.8 ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 34
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวคิดแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง Constructivism 35
3.1 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 35
3.2 ความเป็นมาของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง Constructivism 36
3.3 การจัดการเรียนรู้ของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 37
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning 38
4.1 ธรรมชาติของการเรียนรู้เชิงรุก 38
4.2 ความหมายของการเรียนการสอนเชิงรุก 39

4.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก 41
4.4 องค์ประกอบของการเรียนการสอนเชิงรุก 43
4.5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 48
4.6 หลักการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 52
4.7 เทคนิคการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning).....53
4.8 กรวยแห่งการเรียนรู้ (The Cone of Learning) 56
4.9 บทบาทผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 57
4.10 ประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 60
4.11 ข้อดีของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning).....61
4.12 ข้อพึงระมัดระวังในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning.....62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 63
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 63
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 67
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการสอนเชิงรุก Active Learning 68
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการสอนเชิงรุก Active Learning.....70
บทที่ 3 72
วิธีดำเนินการวิจัย 72
วิธีการดำเนินการวิจัย.....72
วิธีและขั้นตอนการวิจัย 73
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการวิจัย.....73
ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....74
ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 75
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นดำเนินการวิจัย.....87

บทที่ 4 89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 89
ตอนที่ 1 ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 89
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 92
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 92
บทที่ 5 96
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ 96
สรุปผลการวิจัย 97
อภิปรายผล 97
ข้อเสนอแนะ 103
รายการอ้างอิง 106
ภาคผนวก 113
ภาคผนวก ก 114
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 114
ภาคผนวก ข 116
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 116
ภาคผนวก ค 161
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 161
ภาคผนวก ง 177
ภาพกิจกรรมและผลงานนักเรียน 177
ประวัติผู้เขียน 182

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET แยกตามกลุ่มสาระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2558 – 2559	3
2	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง	16
3	โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนกาญจนาภิเษก วิทยาลัยสุพรรณบุรี	19
4	โครงสร้างรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1	21
5	ระยะเวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	74
6	แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	75
7	วิเคราะห์เนื้อหาของบททดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	78
8	รายละเอียดแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning	79
9	มาตรประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert)	85
10	เกณฑ์การแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ยความเห็นของเบสท์	85
11	แบบแผนการวิจัย	87
12	ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80	89
13	วิเคราะห์การทำแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	90
14	ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning)	92
15	ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	93
16	ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ทั้ง 5 แผน	162

17 ค่าดัชนีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning..... 167
18 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning..... 169
19 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จำนวน 50 ข้อ)..... 170
20 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จำนวน 50 ข้อ)..... 173
21 คะแนนแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning คะแนนเต็ม 30 คะแนน..... 174
22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อหาค่า t..... 175
23 ผลการวิเคราะห์ การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80..... 176

มหาวิทยาลัยศิลปากร

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 7

2 ภาพประกอบ ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก..... 44

3 องค์ประกอบการเรียนรู้เชิงรุกของ Meyars and Jones..... 45

4 กรวยแห่งการเรียนรู้ Edgar Dale..... 56

5 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้..... 77

6 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ..... 84

7 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)..... 86

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคน การพัฒนาคนเริ่มต้นที่การให้การศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ที่มีแนวทางในการจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 4)

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยการเรียนรู้การอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตและอาชีพ รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ 3R 7C คือ อ่านออก (Reading) เขียนได้ (Writing) คิดเลขเป็น (Arithmetic's) ซึ่งทั้ง 3R เป็นทักษะให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียง ฝึกการเขียน ฝึกทักษะการคิด และ7C คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณทักษะการแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation) ทักษะด้านความเข้าใจ ต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์(Cross3cultural understanding) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ(Collaborations information & media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT literacy) สุดท้ายคือ ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career & learning skills) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดในตัวชี้วัด มุ่งให้ผู้เรียนเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ เป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง (วิจารณ์ พานิช, 2555: 17)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษาไทย และสาระวรรณคดีและวรรณกรรม โดยในแต่ละสาระกำหนดตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจนว่าเมื่อนักเรียนจบแต่ละชั้นแล้ว นักเรียนที่มีความสามารถเรียนรู้ เข้าใจและประยุกต์ใช้ภาษาไทยให้เกิดประโยชน์กับตนเองในด้านการศึกษาแขนงอื่น ๆ ได้ อย่างมี

ประสิทธิภาพ จากสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 สาระนั้น สาระการอ่านถือเป็นสาระการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดแก่ผู้เรียน เกิดทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความสำคัญ และทักษะการอ่านขั้นสูง เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น การอ่านจึงเป็นมากกว่าทักษะการรับสารเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการส่งสาร การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และจินตนาการให้ผู้อื่นเข้าใจ และฝึกให้เป็นผู้มีความสามารถคิดลึกซึ้ง รอบคอบ สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคสมัยที่ข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนในปัจจุบัน การอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญมากในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7)

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถือว่ามีความสำคัญที่ส่งเสริมกระบวนการ วินิจฉัย พิจารณา และประเมินค่าในสิ่งที่อ่านเพื่อที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับแนวคิดเอมอร เนียมน้อย (2551: 11) กล่าวว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านชั้นสูงที่ต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญสิ่งที่อ่านอย่างพินิจพิจารณา อีกทั้งจิรวัฒน์ เพชรรัตน์และอัมพร ทองใบ (2556 : 200) ได้กล่าวว่า ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาพิจารณาตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญ ตีความและประเมินค่าเรื่องราวที่อ่านอย่างดี การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการเรียน การดำเนินชีวิต ขณะที่ปัจจุบันเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว นักเรียนต้องใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรองตัดสิน ประเมินสารต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต มีความสำคัญต่อเยาวชนในวัยเรียน โดยการศึกษาในปัจจุบันได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังเห็นได้จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 37) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในมาตรฐานการเรียนรู้มัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 มุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านคิด วิเคราะห์ได้ และได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีนิสัยรักการอ่าน ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบช่วงชั้นที่ 3 ไว้ว่าผู้เรียนจะต้องสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง เป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรง ความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน วิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน นักเรียนฝึกอ่านแล้วสามารถตีความ แปลความและขยายความจากเรื่องที่อ่านผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์และประเมินค่าในการอ่านอย่างมีเหตุผล มีการคาดคะเนใน

เนื้อหาและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 8)

โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้าโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class Standard School) เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) โดยมีจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอ่านเก่ง เขียนเก่ง คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน มีคุณธรรมจริยธรรมและมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี จึงได้กำหนดกรอบและแนวทางในการใช้หลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการต่าง ๆ เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา และการพัฒนานวัตกรรม การนำมาใช้เพื่อพัฒนายกระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรมทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ให้มีจุดเน้นชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจุดเน้นในการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม (โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี, 2556: 2)

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET (Ordinary National Educational Test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2558 และ 2559 มีผลการประเมิน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET แยกตามกลุ่มสาระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2558 - 2559 ซึ่งกำหนดเป้าหมายไว้ร้อยละ 70 ขึ้นไป

สาระการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ปีการศึกษา 2558		ปีการศึกษา 2559	
		คะแนนเฉลี่ย mean	S.D.	คะแนนเฉลี่ย mean	S.D.
การอ่าน	100	49.23	15.97	56.99	17.33
การเขียน	100	46.78	15.54	50.20	17.75
การฟัง การดูและการพูด	100	37.94	15.58	71.90	17.33
หลักการใช้ภาษาไทย	100	48.41	11.98	52.92	13.79
วรรณคดี วรรณกรรม	100	51.46	22.19	47.03	18.12

ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา(องค์การมหาชน) , งานทะเบียนวัดผล “เอกสารสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 และ 2559”

จากตารางรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET พบว่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือสาระการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือสาระวรรณคดีและวรรณกรรม สำหรับคะแนนเฉลี่ยของสาระการอ่าน ซึ่งเป็นสาระสำคัญก็มีผลต่ำกว่าผลการประเมินทั้ง 2 ปีการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด คือร้อยละ 70.00 (รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET 2558,2559) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาจากการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมที่ครูมุ่งแต่จะฝึกทักษะการอ่านอย่างเดียว และยังขาดการพัฒนาการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ ทำให้นักเรียนอ่านโจทย์คำถามหรือการวิเคราะห์ข้อสอบ การตอบคำถามไม่ชัดเจน (สัมภาษณ์ครูภาษาไทย, 30 มีนาคม 2560) ดังจะเห็นได้จากผลคะแนนเฉลี่ยในปี พ.ศ.2558 คะแนนการอ่านได้ 49.23 และในปี พ.ศ.2559 ได้คะแนนเฉลี่ย 56.99 หากมีการพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คะแนนเฉลี่ยด้านอื่น ๆจะต้องมีผลที่ดีขึ้น ซึ่งครูต้องมีเทคนิคการสอน วิธีการที่หลากหลาย มีกิจกรรมและสื่อสารสอนที่เหมาะสม จากการสังเกต การจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทยที่ผ่านมา พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีสาเหตุมาจากรูปแบบการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา หรือตัวชี้วัด การสอนภาษาไทยจะให้ได้ผลตามความมุ่งหมายนั้น ต้องอาศัยความพร้อมของครู ตำราเรียน อุปกรณ์ ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เลือกวิธีการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา ตัวชี้วัดก็สามารถช่วยในการเรียนการสอนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการที่จะช่วยนักเรียนให้มีพัฒนาในทักษะด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด จากการศึกษาหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร รูปแบบการสอนต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีระบบ ได้ความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง เป็นลักษณะการเรียนที่นักเรียนมีอิสระในการทำกิจกรรมและในการคิด ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และประเมินค่า นักเรียนต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำไปสู่การแปลความ และถ่ายทอดกระบวนการวิเคราะห์ สะท้อนความคิดกลับ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาดีขึ้น และมีเจตคติต่อการเรียนดีขึ้น โดยวิธีสอนตามแนวคิดเชิงรุก Active Learning มีรูปแบบที่หลากหลาย ดังนี้ 1. การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning) 2. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) 3. การสอนแบบสัมมนา (Seminar) 4. สอนแบบอภิปราย (Discussion) 5. การสอนแบบใช้เทคนิคระดมพลังสมอง

(Brainstorming) 6. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) 7. การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Play) 8. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think–Pair-Share) 9. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) 10. การเรียนรู้แบบใช้เกม Games 11.การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reaction to videos) 12. การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) 13. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini Research proposals or project) 14. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analysis Case Studies) 15. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) 16. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping) เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ของสัญญา ภัทรากรร่วมกับของจิรภา อรรถพร โดยผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอน เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด โดยให้สอดคล้องกับการใช้ปัญหา เป็นฐานเพื่อนำสถานการณ์การอ่านมาให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และประเมินค่า

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ถือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนอ่าน อย่างมีวิจารณญาณและสามารถนำความคิด มาคิดวิเคราะห์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะผู้สอนต้องตระหนักในความสำคัญของการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ออกแบบสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนจะเกิดทักษะการอ่าน ฟัง ดู พูดและเขียน ซึ่งนำไปสู่การกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สะท้อนผลความรู้ และเกิดแนวคิดใหม่ ซึ่งผู้เรียนจะมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และเรียนรู้อย่างหลากหลายพร้อมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม มีการอภิปรายแลกเปลี่ยน การยอมรับฟังความคิด ของผู้อื่น ร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหา จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก คือ ผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรม เรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการรู้จำ มีทักษะการคิด การแก้ปัญหามากขึ้น เรียนรู้จากความเข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของEdgar Dale (2012) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเรียนรู้เป็นการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ ดังนั้นการเก็บรายละเอียดจากการลงมือปฏิบัติจะทำให้สมองบันทึกความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ปัจจัยในการเรียนรู้เชิงรุกมีทั้งด้านสถานการณ์ เป้าหมายการเรียนรู้ การสะท้อนผลย้อนกลับ และการประเมินจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ นำไปสู่ความเข้าใจ เนาวนิตย์ สงคราม (2557: 37)

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาพัฒนานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี เพื่อให้นักเรียนนำการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไปพัฒนาการ

รับสาร การส่งสาร การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณ์และประเมินค่าในการอ่านอย่างมีเหตุผล นำไปสู่การคิด ตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง คือการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สะท้อนความคิดกลับ โดยผู้เรียนมีอิสระ ได้ฝึกกิจกรรมที่หลากหลาย มีการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ แก้ปัญหาเป็นทีม ฝึกทักษะการอ่าน พูด เขียน สรุปและแสดงความคิดเห็น นำมาถ่ายทอดและเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์ โดยผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ของสัญญา ภัทรากร ร่วมกับของจิรภา อรรถพรมาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เป็นขั้นการสร้างกติกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเองหรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่มๆร่วมกันนำเสนอ ร่วมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่าง เปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน

จากแนวคิดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
ดังแผนภูมิที่ 1

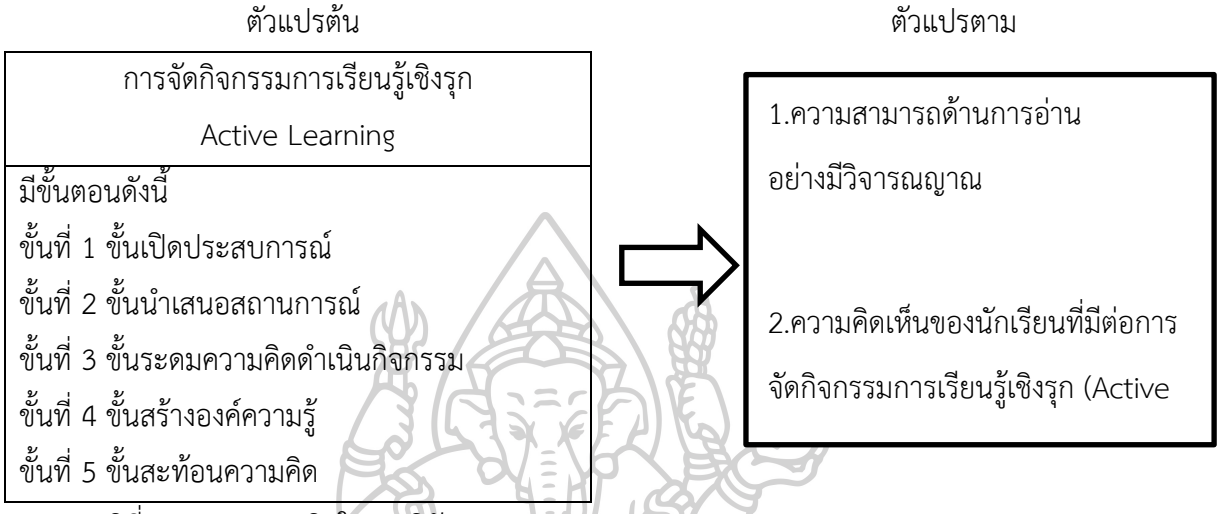

แผนภูมิที่ 1 : กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปตามเกณฑ์ ร้อยละ 80

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

คำถามในการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 หรือไม่

2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning อยู่ในระดับใด

สมมติฐานของการวิจัย

1.ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 สุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมด 12 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 480 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 สุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2561 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple Random Sampling) โดยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Unit of Sampling)

2. ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

2.1 ตัวแปรต้น คือ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่มีความสอดคล้องตามตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และสาระแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) ได้มาจากหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุดวรรณคดีวิจักษ์ ชุดวิวิธภาษา โดยแบ่งประเภทเป็นร้อยแก้ว และร้อยกรองดังนี้ ประเภทร้อยแก้ว คือ บทความ สารคดี ข่าว โฆษณา ประเภทร้อยกรอง คือ กวีนิพนธ์

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ไม่รวมทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน 2 คาบ รวมเป็น 14 คาบเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้นิยามความหมายคำศัพท์เฉพาะ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การที่ผู้อ่านสามารถบอกจุดประสงค์ของผู้เขียน แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น เข้าใจเนื้อเรื่อง สามารถตีความ วิเคราะห์หลักการ วิธีการ วิธีคิด รวบรวมข้อมูล รวบรวมความคิด ประเมินค่า สามารถประเมิน เปรียบเทียบความเป็นเหตุเป็นผลและสรุปเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยนำขั้นตอนของ Bloom มาสร้างแบบทดสอบปรนัย

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการคิดขั้นสูง คือการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สะท้อนความคิดกลับ โดยผู้เรียนมีอิสระ ได้ฝึกกิจกรรมที่หลากหลาย มีการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจแก้ปัญหาเป็นทีม ฝึกทักษะการอ่าน พูด เขียน สรุปและแสดงความคิดเห็น นำมาถ่ายทอดและเชื่อมโยงเนื้อหากับประสบการณ์ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนของสัญญา ภัทรากร ร่วมกับจิรภา อรรถพร และนำมาปรับเพื่อให้พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์

เดิม เป็นขั้นการสร้างกติกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเอง ได้อย่างเต็มที่

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเองหรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่มๆร่วมกันนำเสนอ ร่วมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่าง เปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้อง มีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนเพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน

3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 หมายถึง ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

4. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง แบบทดสอบปรนัยจำนวน 30 ข้อที่ผ่านการหาค่าIOC จากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ขั้นการสร้างข้อสอบของบลูมในระดับการอ่านขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนในครั้งต่อไป

3. เป็นแนวทางแก่นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับการฝึกฝนขณะทำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องการพัฒนาความ สามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา
    - 1.1 หลักการ
    - 1.2 จุดมุ่งหมาย
    - 1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
    - 1.4 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
    - 1.5 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
    - 1.6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
    - 1.7 คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
    - 1.8 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2553
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
    - 2.1 ความหมายของการอ่าน
    - 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
    - 2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
    - 2.4 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
    - 2.5 ความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
    - 2.6 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
    - 2.7 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
    - 2.8 ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง Constructivism
    - 3.1 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
    - 3.2 ความเป็นมาของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

3.3 การจัดการเรียนรู้ของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

4.1 ธรรมชาติของการเรียนรู้เชิงรุก

4.2 ความหมายของการเรียนรู้เชิงรุก

4.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก

4.4 องค์ประกอบของการเรียนการสอนเชิงรุก

4.5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

4.6 หลักการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

4.7 เทคนิคการสอนที่ใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

4.8 กรวยแห่งการเรียนรู้ (Active Learning)

4.9 บทบาทผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้เชิงรุก

4.10 ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

4.11 ข้อดีของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ ((Active Learning)

4.12 ข้อพึงระมัดระวังในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

5.3 งานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

5.4 งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยและข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนและกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จึงได้จัดทำสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5)

1.1 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

1.2 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนขั้นพื้นฐาน

มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทางาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

1.4 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ,2551 : 2)

1.5 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้

ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.6 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 18-19)

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย - บทร้อยแก้วที่เป็นบทความทั่วไป และบทความปกิณกะ - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และโคลงสี่สุภาพ
	2. ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย 3. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน 4. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและรายงาน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บันเทิงคดี - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	5. วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น 6. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน 7. วิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง 8. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บันเทิงคดี - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	9. ตีความและประเมินคุณค่า และแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	การอ่านตามความสนใจ เช่น - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
	10. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

1.7 คุณภาพผู้เรียนภาษาไทยเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5)

1) อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่านแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

2) เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวประวัติ อัตชีวประวัติ และประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงงาน

3) พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟัง และดู นำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ มีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4) เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5) สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทยและคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดี วรรณกรรม และบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.8 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. วิสัยทัศน์

น้อมนำปรัชญา พัฒนาวิชาการ สืบสานภาษาไทย ใส่ใจคุณธรรม จริยธรรมนำจิต ชีวิตพอเพียง

2. พันธกิจ

2.1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพการใช้ภาษาได้มาตรฐานการศึกษา

2.2 พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.3 พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการอ่าน การฟัง การพูด ตลอดจนการใช้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ

2.4 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ โดยใช้ภาษาไทยเป็น

2.5 ปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในภาษาไทย ภูมิปัญญาไทย ในฐานะมรดกของชาติ

3. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561
โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี
4. คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

ตารางที่ 3 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี

โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี
โครงสร้างหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ภาคเรียนที่ 1					ภาคเรียนที่ 2				
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	3/1-2 ห้องแก้ว	3/3-11 ห้องปกติ	รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	3/1-2 ห้องแก้ว	3/3-11 ห้องปกติ
พื้นฐาน					พื้นฐาน				
ท23101	ภาษาไทย	1.5	3	3	ท23102	ภาษาไทย	1.5	3	3
ค23101	คณิตศาสตร์พื้นฐาน	1.5	3	3	ค23102	คณิตศาสตร์พื้นฐาน	1.5	3	3
ว23101	วิทยาศาสตร์	1.5	3	3	ว23102	วิทยาศาสตร์	1.5	3	3
ส23101	สังคมศึกษา	1.5	3	3	ส23103	สังคมศึกษา ฯ	1.5	3	3
ส23102	ประวัติศาสตร์	0.5	1	1	ส23104	ประวัติศาสตร์	0.5	1	1
พ23101	สุขศึกษา	0.5	1	1	พ23103	สุขศึกษา	0.5	1	1
พ23102	พลศึกษา	0.5	1	1	พ23104	พลศึกษา	0.5	1	1
ศ23101	ศิลปะ 5	1.0	2	2	ศ23102	ศิลปะ 6	1.0	2	2
ง23101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี (การงาน)	1.0	2	2	ง23102	การงานอาชีพและเทคโนโลยี (คอม)	1.0	2	2
อ23101	ภาษาอังกฤษ	1.5	3	3	อ23102	ภาษาอังกฤษ	1.5	3	3
รวม		11.0 นก.	22 ช.ม	22 ช.ม	รวม		11.0 นก.	22 ช.ม	22 ชั่วโมง

ตารางที่ 3 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนกาญจนาภิเษก วิทยาลัยสุพรรณบุรี (ต่อ)

ภาคเรียนที่ 1					ภาคเรียนที่ 2				
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	3/1-2 ห้องแก้ว	3/3-11 ห้องปกติ	รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	3/1-2 ห้องแก้ว	3/3-11 ห้องปกติ
เพิ่มเติม					เพิ่มเติม				
ค23201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	1.5	3	3	ค23202	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	1.5	3	3
ท23201	การแต่งคำประพันธ์	0.5	1	1	ท23202	การอ่านจับใจความ	0.5	1	1
ส20235	หน้าที่พลเมือง 5	0.5	1	1	ส20236	หน้าที่พลเมือง 6	0.5	1	1
ว23202	ไฟฟ้าและเครื่องกล	1.0	-	2	ว23203	อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น	1.0	-	2
ว23204	พัฒนาโครงงานวิทยาศาสตร์สู่สากล 1	1.0	2	-	ว23205	พัฒนาโครงงานวิทยาศาสตร์สู่สากล 2	1.0	2	-
ง20211	การผลิตเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ (คู่)	1.0	2	2	ง20205	งานประดิษฐ์	1.0	2	2
ง20206	งานประดิษฐ์เพื่ออาชีพ (คี่)				อ23206	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 6	1.0	2	2
ง20232	การออกแบบเว็บเพจด้วยภาษา HTML	0.5	1	1	อ23204	ภาษาอังกฤษอ่าน-เขียน	0.5	1	1
อ23205	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5	1.0	2	2	ง20214	การปลูกพืชสมุนไพร	0.5	1	1
อ23203	ภาษาอังกฤษอ่านเขียน	0.5	1	1					
รวม		7.5 นก.	13 ช.ม	13 ช.ม	รวม		7.5 นก.	13 ช.ม	13 ช.ม

ตารางที่ 3 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561
โรงเรียนกาญจนาภิเษก วิทยาลัยสุพรรณบุรี (ต่อ)

รวมพื้นฐานและเพิ่มเติม	18.5 นก.	35 ช.ม	35 ช.ม	รวมพื้นฐานและเพิ่มเติม	18.5 นก.	35 ช.ม	35 ช.ม
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
แนะแนว	-	1	1	แนะแนว	-	1	1
ลูกเสือ - เนตรนารี	-	1	1	ลูกเสือ - เนตรนารี	-	1	1
ชุมนุม	-	1	1	ชุมนุม	-	1	1
ประชุม	-	1	1	ประชุม	-	1	1
อิสระ	-	-	-	อิสระ	-		
รวม		5 ช.ม	5 ช.ม	รวม		5 ช.ม	5 ช.ม
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (นอกเวลา)	-	10		กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (นอกเวลา)	-	10	
รวมทั้งสิ้น		40 ช.ม	40 ช.ม	รวมทั้งสิ้น		40 ช.ม	40 ช.ม

โครงสร้างรายวิชา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 23101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ภาคเรียนที่ 1 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ตารางที่ 4 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียน	ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
1	อะไร ๆ ก็ไม่เป็นไร	ท 1.1 ม.3/1,3-4 ท 2.1 ม.3/2,6-7 ท 3.1 ม.3/1 ท 4.1 ม.3/3 ท 5.1 ม.3/4	หลักการอ่านจับใจความสำคัญ อ่านจับใจความสำคัญ ทักษะการพูดที่ดี การพูดในที่ชุมชน การใช้สื่อช่วยสืบค้นความรู้	4	3
2	เขียนได้ความตามรูปแบบ	ท1.1ม3/4,8,9,10 ท 2.1 ม.3/5,8 ท 3.1 ม.3/1,6	อ่านจับใจความสำคัญ การพูดแสดงความคิดเห็น การเขียนจดหมายกิจธุระ เชิญวิทยากร จดหมายขอบคุณ ขอความอนุเคราะห์	5	3

ตารางที่ 4 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียน	ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
3	เช้าฮาเย็นเฮ	ท 1.1 ม.3/2-4 ท 2.1 ม.3/2,7-9 ท 3.1 ม.3/2-3,6 ท 4.1 ม.3/1,4-5	อ่านจับใจความสำคัญ การเขียนอ้างอิง การสืบค้น การใช้คำทับศัพท์ ศัพท์วิชาการ	5	3
4	ภาษาในวรรณคดี	ท 1.1 ม.3/1,3-4 ท 2.1 ม.3/2,6-7 ท 3.1 ม.3/1 ท 4.1 ม.3/3 ท 5.1 ม.3/4	หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์บทร้องกรอง การพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น สำนวน กลุ่มคำและความหมาย สรุปข้อคิด จากการศึกษาค้นคว้า บันทึกกิจกรรม	8	10
5	มองโฆษณาอย่างวรรณกรรม	ท 1.1 ม.3/1,7-8 ท 2.1 ม.3/6-7 ท 3.1 ม.3/1,5-6	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ รูปแบบการโฆษณา ภาษาที่ใช้ในการโฆษณา หลักการเขียนโฆษณา	5	4
6	บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก	ท 1.1 ม.3/1,6 ท 2.1 ม.3/2 ท 3.1 ม.3/5 ท 4.1 ม.3/1 ท 5.1 ม.3/1-3	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ตัวละคร การเขียนแผนภาพความคิด การพินิจวรรณกรรม การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ	5	4
สอบกลางภาค				1	20

ตารางที่ 4 โครงสร้างรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียน	ตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
7	เพลงนี้มีประวัติ	ท 1.1 ม.3/7-8 ท 2.1 ม.3/3 ท 3.1 ม.3/3-4	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ อ่านคิดวิเคราะห์ข่าว การเลือกอ่านหนังสือ การแต่งกาพย์ยานี11 การเขียนสาระคดี การพูด แนะนำ	6	4
8	มหัศจรรย์แห่งมะละกอ	ท 1.1 ม.3/2,4 ท 2.1 ม.3/2 ท 3.1 ม.3/1 ท 4.1 ม.3/3 ท 5.1 ม.3/1-2	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ อ่านคิดวิเคราะห์บทความ การบันทึกความรู้ การเขียน บทความ ปริศนาคำทาย ภาษาถิ่น ทดสอบ	6	4
9	รู้ตำนานสืบสานวัฒนธรรม	ท 1.1 ม.3/1,5-7 ท 2.1 ม.3/4,10 ท 3.1 ม.3/1-3 ท 4.1 ม.3/3 ท 5.1 ม.3/3	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ อ่านคิดวิเคราะห์เรื่องสั้น นิทานพื้นบ้าน การใช้คำเชื่อม ประโยค ที่ ซึ่ง อัน การพูดแสดงความคิดเห็น ภาษาต่างประเทศ การแต่งนิทาน ทดสอบ	6	5
10	พระอภัยมณีตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร	ท1.1 ม.3 /1-3,5, 8-9 ท2.1 ม.3/2,7,9 ท3.1 ม.3/1-6 ท5.1 ม.3/1-3	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร อย่างสมเหตุสมผล การใช้โวหารในวรรณคดี วิเคราะห์คำศัพท์ความหมายอย่างถูกต้อง	8	10
สอบปลายภาค				1	30
จิตพิสัย					10
รวม				60	100

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เป็นทักษะทางภาษาที่จำเป็นต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และสามารถเรียนรู้ได้ตามวัยและประสบการณ์ การอ่านจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้อ่านควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับการอ่านก่อนเสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการอ่านอย่างเหมาะสม นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการอ่าน ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ศิริพร ลิมตระการ (2547 : 5) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านคือกระบวนการแห่งความคิดในการรับสารเข้าในขณะที่อ่าน สมองของผู้อ่านจะต้องคิดตามผู้เขียน หรือตีความที่อ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545 : 10) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านคือ ความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมายรูปภาพ ตัวอักษร ข้อความที่พิมพ์หรือมีการเขียนขึ้นมา

ราชบัณฑิตสถาน (2554 : 1376) ได้ให้ความหมายว่าการอ่านคือ การว่าตามตัวหนังสือออกเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือทำความเข้าใจความหมายจากหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดู เพื่อให้เข้าใจในการคิด

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2550 : 47) ได้กล่าวถึงการอ่านว่า เป็นทักษะในการรับสารและเป็นทักษะที่สำคัญในการแสวงหาความรู้อื่น ๆ ที่ช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2551 : 29) ให้ความหมายการอ่านว่า การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่ตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสารเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์

เอมอร เนียมน้อย (2551 : 9) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ไม่ว่านักเรียนจะเรียนวิชาใดต้องอาศัยทักษะการอ่านเสมอ ถ้ามีทักษะการอ่านดีแล้วการเรียนวิชาอื่น ๆ ก็ย่อมบังเกิดผลรวดเร็ว

Dale (1956 : 89, อ้างในวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ ,2552: 60) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการค้นหาความหมาย จากสิ่งตีพิมพ์เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้อ่านการอ่านไม่ได้หมายถึงเฉพาะการมองผ่าน แต่ละประโยคหรือแต่ละย่อหน้าเท่านั้น แต่ผู้อ่านต้องเข้าใจความคิดในเรื่องนั้น ๆ ด้วย

Zint (1984 : 5, อ้างใน วิริยา วิริยารัมภะ, 2549 : 30) ให้ความหมายว่า การอ่านคือ การถอดศัพท์ที่เขียนออกมาเป็นคำพูด การอ่านคือความเข้าใจภาษาของผู้เขียนที่ได้เขียนเป็นตัวหนังสือเป็น ความสามารถที่จะเข้าใจความหมายที่เขียนขึ้นมาแต่ละบรรทัด ซึ่งผู้อ่านไม่ต้องสนใจกับรายละเอียดแต่ต้องสามารถจับใจความสำคัญจากกลุ่มที่สื่อความหมายได้

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึงกระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารผ่านตัวอักษร การมองสัญลักษณ์ เมื่ออ่านแล้วจึงแปลความหมายในสิ่งที่รับรู้ สื่อสารความคิด วิจารณญาณของผู้อ่านซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมมาช่วยพิจารณาจนเกิดความเข้าใจ

2.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน ที่มีความเจริญก้าวหน้าเทคโนโลยีที่มีขึ้นอย่างรวดเร็ว การอ่านจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้ให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การอ่านจะทำให้ทันโลกและทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

สุกัญญา ศรีสืบสาย (2551 : 14) ได้กล่าวถึง ความสำคัญในการอ่านว่า การอ่านเป็นการพัฒนาควบคู่กับการคิด การอ่านที่มีประสิทธิภาพไม่ใช่การอ่านตรงตามอักษร แต่เป็นการอ่านโดยใช้วิจารณญาณ สามารถประเมินค่าเรื่องที่อ่าน และใช้ประโยชน์จากการอ่านได้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545 : 10) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตตั้งแต่เกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านทำให้เรารู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั่วโลก การอ่านมีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง คือการพัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ พัฒนาชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์และสนองความอยากรู้อยากเห็น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548 : 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องอ่านเพื่อการศึกษา
2. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ
3. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดมดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง
4. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดและฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมนานเข้า จะทำให้เกิดความคิดและฉลาดรอบรู้
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ
6. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งจิตใจ และบุคลิกภาพ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข
7. การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์ และสังคม
8. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบสื่อสาร และการใช้เครื่องมือทาง

อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ทำให้บุคคลได้พัฒนาสติปัญญาในการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพและเพื่อสามารถนำไปปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านหนังสือทุกครั้ง ผู้อ่านจะต้องตั้งจุดประสงค์การอ่านเสมอ จุดประสงค์ของการอ่านแต่ละครั้งอาจจะเหมือนหรือต่างกันก็ได้ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ศิวพร ลิมตระการ (2547 : 7-8) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อรู้ข่าวสาร เป็นการอ่านเพื่อศึกษาความเป็นไปของโลก และพัฒนาความรู้ของตนเอง การอ่านเพื่อจุดประสงค์ข้อนี้ต้องอ่านทุกวัน เพื่อจะได้สะสมข้อมูลไว้ใช้ ได้แก่ การอ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ และแผ่นปลิวต่าง ๆ

2. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ของนักเรียนนักศึกษาและบุคคลทั่วไป

3. การอ่านเพื่อใช้ในวิชาชีพ เป็นการอ่านเพื่อพัฒนาการทำงานตามอาชีพของแต่ละบุคคล รวมทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง ผู้อ่านจะต้องศึกษาความก้าวหน้าของศาสตร์ในอาชีพของตน ซึ่งปัจจุบันพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในรูปแบบบทความหรือบทวิเคราะห์ตามนิตยสารและวารสารต่าง ๆ

4. การอ่านเพื่อความเพลิดเพลินเป็นการอ่านตามความสนใจของตนเอง ซึ่งเป็นที่นิยมมากชนิดหนึ่งผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านสิ่งที่ตนชอบและสนใจ เช่น การอ่านสารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทร้อยกรอง และการ์ตูนนอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีหนังสือซึ่งเสนอเรื่องราวหรือกิจกรรมซึ่งเป็นที่นิยม เป็นงานอดิเรกของคนเฉพาะกลุ่ม เช่นหนังสือเกี่ยวกับการตกปลา หนังสือแบบบ้าน และหนังสือเครื่องพระ ฯลฯ พิมพ์ออกจำหน่ายเป็นจำนวนมาก

5. อ่านเพื่อผ่อนคลายทุกข์ใจ เป็นการอ่านเพื่อให้ตนเองมีความรู้สึกที่ดีขึ้น บางช่วงชีวิตของคนอาจพบปัญหาและอุปสรรค บางครั้งเป็นปัญหาที่แก้ไขด้วยสติปัญญาของตนเอง บางครั้งอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และบางครั้งอาจแก้ไขไม่ได้ อาศัยเพียงกาลเวลาช่วยเยียวยาในช่วงเวลานั้น หนังสืออาจช่วยผ่อนคลายความทุกข์นั้น ๆ ได้ เช่น หนังสือเกี่ยวกับคำสอนของศาสนาหรือหนังสือเกี่ยวกับปรัชญา หนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยา หรือหนังสือประเภทให้กำลังใจ ปลุกปลอบให้เราสู้ชีวิตต่อไป

สุนันทา มั่นเศรษฐ์วิทย์ (2544 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคนและการอ่านยังมีประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีกดังนี้

1. การอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะต้องการหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือ

2. การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึก และความต้องการระหว่างบุคคล

3. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เป็นผู้ที่สำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะได้อ่านเอกสารความรู้ในการปรับปรุงงานของตนอยู่เสมอ

4. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะถ้าเราอ่านได้ก็สามารถทำความเข้าใจกับร่วมกับคนอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผ่านไปได้อย่างราบรื่น

5. การอ่านเป็นเครื่องมือในการรับทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยสู่รุ่นหลังต่อไป

6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความรู้และประสบการณ์

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2551 : 30) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการอ่านมีดังนี้

1. การอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ได้แก่ การอ่านหนังสือจากหนังสือประเภทตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ งานวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลายเพราะความรู้ในวิชาหนึ่งอาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2. การอ่านเพื่อแสวงหาความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงแต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

3. การอ่านเพื่อแสวงหาข่าวสารความคิด คือ การอ่านหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ รายงานต่าง ๆ ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลายจากเอกสาร วารสาร และสื่ออื่น ๆ ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะไม่ทำให้มุมมองกว้างขึ้น อันจะช่วยให้เรามีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้หลากหลายมุมมองมากขึ้น

4. การอ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่เจาะจงเป็นการอ่านในบางครั้งบางคราว เรื่องที่ตนสนใจหรืออยากรู้ เช่น การอ่านประเภทต่าง ๆ การอ่านโฆษณาแผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฉลากยา การอ่านข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นานและไม่กระทำทุกวัน ส่วนใหญ่เป็นการอ่านเพื่อหาความรู้ และนำไปใช้หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยงการอ่านสู่การวิเคราะห์และคิดวิเคราะห์

5. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

6. การอ่านเพื่อพัฒนา และปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ เช่น หนังสือฝึกการพูด การประกอบอาหาร การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ

Bush and Huebner ,1998 (อ้างถึงในวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ ,2552: 62-63) มีแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายการอ่านดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ เช่น รัก ชอบ โกรธ เสียใจ และดีใจ
2. ช่วยให้พบกับความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านช่วยชดเชยอารมณ์ที่ขาดหายไป และตอบสนองความรู้สึกที่ต้องการ
3. ติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น
4. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
5. ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้น ในการอ่านเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้น
6. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
7. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง
8. ช่วยให้ความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่น ๆ
9. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือนแต่สามารถหาประสบการณ์จากการอ่าน
10. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน
11. มีความเฉลี่ยวฉลาด โดยอาศัยความรู้และแนวคิดจากการอ่าน
12. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน
13. ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ ๆ
14. ส่งเสริมฝึกทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
15. เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น
16. เปิดเผยความลึกลับในเรื่องราวอย่างที่ผู้อ่านไม่เคยรู้มาก่อน
17. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น
18. ช่วยให้คิดแตกฉากมากขึ้น
19. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเรื่องส่วนตัว
20. พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์

สรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายหลายประการ เช่น อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ความบันเทิง เพื่อแสวงหาข่าวสารความคิด เพื่อการพัฒนาและปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ อีกทั้งช่วยฝึกทักษะต่าง ๆ ให้รู้คิด เข้าใจ ฝึกการใช้ประโยชน์จากการอ่านให้คุ้มค่ากับเวลา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ต่อสังคม ต่อการประกอบอาชีพ

2.4 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านวินิจ เป็นกระบวนการขั้นสูงที่ผู้อ่านจะต้องประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

อนงค์ รุ่งแจ้งและคณะ (2547 : 1) ให้ความหมายการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการอ่านที่ผู้อ่านนำเอาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการรับสารจากการอ่าน ทั้งนี้เพื่อประเมินสิ่งที่อ่าน และตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอมีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด

เปลื้อง ณ นคร (2544 : 46-47) ได้กล่าวว่าอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือการอ่านเป็นและหนังสือก็เหมือนบุคคลที่สามารถอธิบายเหตุผลให้เราเข้าใจ เมื่อผู้ใดมีความคิดและความรู้อย่างไรหรือรู้อะไร แทนที่จะพูดให้เราฟัง เขาก็ถ่ายทอดความคิด ความรู้ผ่านตัวอักษร การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นไม่ใช่ทำง่ายๆ ต้องมีการฝึกฝน และหาความรู้อื่น ๆ

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2550 : 9) ให้ความหมายว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้ความคิด พิจารณาเหตุผล เพื่อวินิจฉัยประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ คือการอ่านจับใจความสำคัญ หาแนวคิดจุดประสงค์ ตีความ ข้อความ สัญลักษณ์ วิเคราะห์และประเมินค่า

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548 : 10) ได้อธิบายความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือการคิดอย่างรอบคอบ โดยใช้วิจารณญาณอย่างลึกซึ้ง แต่เป็นการคิดที่มีต่อเรื่องราวที่อ่านจากหนังสือ ผู้อ่านจะต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินความคิดของผู้เขียนว่าเป็นไปในลักษณะใด มากกว่าจะเห็นดีเห็นชอบไปกับความคิดของผู้เขียนโดยสิ้นเชิง

สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์ (2550 : 98) ได้ให้ความหมายว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณคือการอ่านที่ใช้ปัญญา โดยสามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง หรือกล่าวโดยรวบรัดว่าเป็นการอ่านอย่างระมัดระวังด้วยการตรวจตราหาเหตุผลที่นอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้วยังเกิดปัญญาในที่สุด

เอมอร เนียมน้อย (2551: 11) ให้ความหมายว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงหรือเรียกว่า การอ่านเป็น ซึ่งการอ่านในชั้นนี้ ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญสิ่งที่อ่านอย่างพินิจพิจารณา เพื่อตัดสินใจประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง เที่ยงธรรม

smith (1963:167) กล่าวว่า การอ่านวิจารณญาณเป็นการอ่านชั้นสูงสุดของการอ่านอย่างมีความหมาย คือผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่เห็นเป็นตัวอักษร เป็นการอ่านด้วยการสืบสวนสอบสวน และมีความพอใจในการค้นหาความจริง สามารถประเมินและตัดสินว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือความลำเอียงของผู้แต่ง และจะต้องสามารถวิจารณ์โดยใช้ความเห็นเป็นส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของผู้เขียน โดยใช้ประสบการณ์จริงหรือเหตุผลเป็นเกณฑ์

สรุปได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหมายถึงการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้กระบวนการคิดพิจารณา สิ่งที่อ่านอย่างมีเหตุผลผู้อ่านต้องมีความรู้เกี่ยวกับผู้แต่ง รู้จุดประสงค์ในการแต่ง สามารถแยกข้อเท็จจริงของจากข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ตีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้

2.5 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน เพราะปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ วิทยาการ เทคโนโลยี ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านใช้ความคิด พิจารณา และเลือกสรรสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในลักษณะต่างกันดังนี้

เอมอร เนียมน้อย ,2551 : 13 ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ มีความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผู้อ่านต้องรู้จักวิเคราะห์ ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล สรุปสาระสำคัญโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์ จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นได้

สุกัญญา ศรีสืบสาย (2551 :58) กล่าวว่าความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเทียบเท่ากับการอ่านระดับประเมินของบลูม เพราะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมพิจารณาตัดสินสิ่งที่อ่าน จะยอมรับหรือไม่ยอมรับทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลสนับสนุนยืนยันการประเมินค่า

ศิริพร ลิมตระการ (2547 : 46) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต เป็นเหมือนลมหายใจ มีความสำคัญต่อผู้อ่านในการแสวงหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง

ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542 : 3) ได้สรุปความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ ความคิดอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 ก : 4-5) ได้กล่าวว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการฝึกฝนให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญา และความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน จะต้องอาศัยทักษะการอ่านต่าง ๆ โดยมีขั้นตอน คือ

1.การรวบรวมข้อมูล ผู้อ่านต้องมีความสังเกตหาความรู้ ความเข้าใจ

2.การวิเคราะห์ ผู้อ่านต้องจับใจความสำคัญของเรื่อง วิเคราะห์เรื่องว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และประเมินค่าสิ่งที่อ่าน

3.สรุป สังเคราะห์ข้อมูล ประเมินความน่าเชื่อถือ

4.ประยุกต์และนำไปใช้ประโยชน์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเมื่อผ่านกระบวนการรวบรวมการสังเคราะห์และสรุปแล้ว สามารถกลั่นกรองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ช่วยพัฒนาความคิดและสติปัญญาผู้อ่านจะต้องคิดวิเคราะห์ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาทำให้สามารถพินิจพิจารณาข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นแล้วจึงตัดสินประเมินค่าข้อมูลต่าง ๆได้อย่างถูกต้องและสามารถนำผลของการอ่านนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตและใช้ในชีวิตประจำวัน

2.6 ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านอย่างหลากหลายด้าน นักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

ศิริพร ลิมตระการ (2547 : 33) กล่าวว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีดังนี้

1. การแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
2. การเข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. การตีความหมายเกี่ยวกับภาพหรือสัญลักษณ์
4. การประเมินค่าความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล
5. การแสดงปฏิกิริยาต่อน้ำเสียหรือความประทับใจจากข้อมูลที่อ่าน
6. การทำในสิ่งที่จะอ่านล่วงหน้าได้
7. การสรุปความตามหลักฐานที่ได้
8. การตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
9. การเปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้
10. การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลาสถานที่การลำดับเรื่องและเหตุผล
11. การรู้ข้อคิดเห็นหรืออคติของผู้เขียน
12. การรู้ถึงน้ำเสียงของเรื่อง

บันลือ พฤกษะวัน (2543 : 78) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังนี้

1. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น
2. แยกเรื่องที่เป็นจริงกับเรื่องที่เพ้อฝันจินตนาการ
3. พิจารณาและรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อ
4. พิจารณาหาเหตุผลที่ชวนเชื่อ
5. พิจารณาคุณค่าและความคิดต่าง ๆ ในงานเขียน

6. แสดงความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งที่อ่าน

สรุปได้ว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือการที่ผู้อ่านสามารถบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากกัน เข้าใจเนื้อเรื่องสามารถตีความและสรุปเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล เปรียบเทียบวิเคราะห์และประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้

2.7 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่ต้องใช้ความรู้และประสบการณ์เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์และประเมินค่า จึงจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณาสิ่งที่อ่าน มีนักวิชาการศึกษาได้สร้างหลักเกณฑ์และทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542: 180) ได้เสนอแนะหลักในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณดังนี้

1. พิจารณาความถูกต้องของภาษาที่อ่าน เช่น ด้านความหมาย การวางตำแหน่งของคำ การเว้นวรรคตอน ความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้สื่อความหมายเสียไป

2. พิจารณาความต่อเนื่องของประโยคว่ามีเหตุผลรับกันดีหรือไม่โดยอาศัยความรู้ด้านตรรกวิทยาเข้าช่วย ข้อความจากประโยคจะต้องไม่ขัดแย้งกัน หรือเรียงลำดับไม่สับสนจนอ่านไม่รู้เรื่อง หรือเสียเวลาอ่านโดยเปล่าประโยชน์

3. พิจารณาความต่อเนื่องของเรื่องระหว่างเรื่องที่เป็นแกนหลัก หรือแกนนำแกนรองและส่วนประกอบต่าง ๆ ว่ากลมกลืนกันหรือไม่

4. แยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น และความรู้สึกของผู้แต่งเพื่อช่วยให้การพิจารณาข้อเขียนนั้น ทำได้ถูกต้องใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

5. พิจารณาความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง โดยทั่วไปแล้วข้อความที่เป็นเหตุการณ์หรือเรื่องที่ค้นพบใหม่ ถ้าผู้เขียนอ้างอิงหรือยกตัวอย่างมาให้เห็นด้วย จะเป็นการเพิ่มน้ำหนักของความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น ดังนั้นก่อนที่เราจะเชื่ออะไรลงไปขอให้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่างที่นำมาประกอบว่ามีความเป็นจริงเพียงไร สมเหตุสมผลหรือไม่

6. ประเด็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและความรู้สึกวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในความคิดของผู้เขียนกับความคิดเห็นส่วนตัวของเรา ผลลัพธ์แห่งการประเมินนั้นจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ให้กับเราหรือไม่

Heilman ,1967 (อ้างถึงในเอมอร เนียมน้อย 2551: 13) กล่าวถึง หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 10 ขั้นตอนดังนี้

1. จำความหมายของคำต่าง ๆ ได้

2. เลือกความหมายของคำได้อย่างเหมาะสมในกรณีที่สัตว์นั้นมีหลายความหมาย

3. เข้าใจถ้อยคำอุปมาคือความหมายแสงที่ผู้เขียนไม่ได้บอกหวยอย่างตรงตรง

4. จับความคิดสำคัญของผู้เขียนได้

5. ถ่ายทอดข้อความที่ผู้เขียนเขียนไว้ได้

6. มองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นข้อความนั้น ๆ ได้

7. รวบรวมเรียบเรียงสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ได้อย่างดีหรือลำดับเรื่องได้

8. รู้จุดมุ่งหมายความตั้งใจและทัศนคติของผู้เขียน

9. อนุมานสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้บ่งไว้อย่างชัดแจ้งได้

10. ตีความได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544 : 112-113) ได้นำทฤษฎีของBloom's Taxonomy มาแบ่งลำดับขั้นในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ระดับขั้นรู้-จำ รู้ความหมายของคำยาก อธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อเรื่องได้

2. ระดับความเข้าใจ สามารถบอกลำดับเหตุการณ์ได้ เล่าเรื่องด้วยคำพูดของตนเองให้เข้าใจและสรุปเรื่องได้

3. ระดับการนำไปใช้ สามารถนำเหตุการณ์หรือประโยชน์ที่ได้จากการอ่านมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

4. ระดับวิเคราะห์ สามารถแยกองค์ประกอบย่อยของเรื่อง บอกความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบได้

5. ระดับสังเคราะห์ นำเรื่องที่อ่านไปเปรียบเทียบ

6. ระดับประเมินค่า พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น รู้จักตัดสิน พิจารณาคุณค่าของเรื่องที่ปรากฏ ตลอดจนความประทับใจที่ได้จากการอ่านเรื่องที่ได้เห็น

Berg ,1960 (อ้างถึงในเอมอร เนียมน้อย 2551: 10) หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

คือขั้นตอนที่ 1 ระบุข้อเท็จจริง หรือระบุความคิด ขั้นตอนที่ 2 ประเมินข้อเท็จจริงหรือประเมินข้อที่ได้จากการอ่าน นอกจากนี้ยังข้อเท็จจริงหลักในประโยคใดเป็นความคิดหรือข้อเท็จจริงสนับสนุน จากนั้นให้สรุปความคิดหรือข้อเท็จจริงออกมาในลักษณะสรุปรวม ๆ กว้าง ๆ ผู้อ่านต้องใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบในการจับประเด็นหรือตัดสิน ดังนี้

1. ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อะไร

2. ผู้เขียนพยายามจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน

3. ผู้เขียนได้ให้ข้อพิสูจน์ในข้อโต้แย้งของตนหรือไม่

4. ผู้เขียนได้พยายามเปลี่ยนแปลงความคิดของผู้อ่านด้วยการก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์มากกว่าจะหาข้อพิสูจน์หรือไม่

5. ผู้เขียนได้พยายามที่จะจัดการกับปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้อ่านได้อย่างไร

เอมอร เนียมน้อย (2551 : 14) สรุปได้ว่าผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องมีความสามารถสูงในการวิเคราะห์เหตุผลของผู้เขียนที่เสนอผ่านทางตัวหนังสือ เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าตัดสินใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ซึ่งปรากฏดังนี้

1. จำแนกประเภทของงานเขียนได้
2. สามารถแยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น
3. สามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ สำนวน อุปมา ตัดสินได้ว่า สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด
4. บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนได้
5. จับแนวคิดหลักได้
6. จับน้ำเสียงหรือความรู้สึกของผู้เขียนได้
7. บอกโครงเรื่องหรือสรุปเรื่องที่อ่านได้
8. ประเมินค่าของเรื่องที่อ่านได้

สรุปได้ว่า หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านต้องวิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่องเรียบเรียงลำดับเรื่อง แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น บอกวัตถุประสงค์และทัศนคติของผู้เขียนสามารถตัดสินและประเมินค่าของเรื่องที่อ่านได้

2.8 ประโยชน์ของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน เป็นการฝึกฝนให้ผู้อ่านรู้จักคิด คิดรอบครอบตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544 : 135) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์ต่อนักเรียนเพราะเป็นทักษะที่ต้องอาศัยประสบการณ์ทางภาษา ช่วยให้นักเรียนอ่านได้ ช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีความรอบครอบในการตัดสินใจ รู้จักแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวัน

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 39) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้ผู้อ่าน มีความรู้มีความคิดรอบคอบ สามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยใช้ทักษะดังนี้

1.ช่วยให้รู้ข้อเท็จริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง เพื่อใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา การประเมินได้อย่างถูกต้อง

2.ช่วยให้สำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ และไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ หรือความรู้สึก แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลข้อมูลที่เป็นจริง

3.ช่วยให้ไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามจริง ไม่หลงเชื่อข้ออ้างเพียงอย่างเดียว

4.ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ

5.ช่วยประมาณการความน่าจะเป็น โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานที่มีการวิเคราะห์ปัจจัยอื่น ๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์ต่อนักเรียน โดยนักเรียนได้รับความรู้อย่างถูกต้อง จะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีจากการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ใช้ความคิดพิจารณาอย่างถี่ถ้วน สามารถนำความรู้มาพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวคิดแบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง Constructivism

3.1 การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ที่จะพัฒนาผู้เรียนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตามมาตรา 22 ว่าผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Learning)

วัชรา เล่าเรียนดี (2560: 11) วิสัยทัศน์การรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) กำหนดให้ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” โดยมีจุดเน้นการปฏิรูป 3 เรื่อง ได้แก่

1. พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้
2. โอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้คนไทยเข้าถึงการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

คุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้จะต้องบรรลุ 4 คุณภาพ คือ

1. คุณภาพคนไทยยุคใหม่
2.คุณภาพครูยุคใหม่
3.คุณภาพแหล่งการเรียนรู้และสถานศึกษายุคใหม่
4.คุณภาพการบริหารจัดการใหม่เป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

วิจารณ์ พานิช (2555: 11) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา 3 ยุค คือ ยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม ยุคความรู้ ซึ่งทั้ง 3 ยุคนี้มีความแตกต่างกันมาก หากเราต้องให้สังคมดำรงศักดิ์ศรี และคนไทยสามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การศึกษาไทยต้องก้าวไปสู่เป้าหมายสู่ “ยุคความรู้” จุดท้าทายในการจัดการศึกษาควรไปในทิศทางของความสุขในการทำงานอย่างมีเป้าหมายเพื่อชีวิตที่ดี กระตุ้นให้ศิษย์เรียนรู้ตลอดชีวิต ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย

เรียนมาก” ด้วยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร ซึ่งทักษะแห่งการเรียนรู้ สามารถแจกแจงได้เป็น 3R+ 8C ดังนี้

Reading + Riting + Rithmetics + 21st Century Themes

1. Critical Thinking & Problem Solving ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา
2. Creativity & Innovation ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม
3. Collaboration, Teamwork & Leadership ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
4. Cross-cultural Understanding ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์
5. Collaborations information & media literacy ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ
6. Computing & ICT literacy ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
7. Career & learning skills ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้

สุปรียา ศิริพัฒนกุลชจร,2552 (อ้างถึงในกมลฉัตร กล่อมอิ่ม, 2560 : 180-181) ได้ให้ความเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดให้สอดคล้องและสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่นับวันจะมีการเปลี่ยนอย่างรุนแรงมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และวิธีคิดจะต้องทำควบคู่กัน เมื่อมีการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ที่มีคำสำคัญน่าสนใจคำว่า “Teach less” และ “Learn More” โดยมีความหมายว่า การเปลี่ยนแปลงวิธีการศึกษาด้วยการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจาก “ความรู้”(Knowledge) ไปสู่ “ทักษะ”(Skill or Practices) เปลี่ยนคำว่าครู (Teacher) เป็นเพียง ผู้ชี้แนะ ผู้อำนวยการเรียนรู้ (Facilitator) ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เอง แต่ต้องสร้าง “ทักษะและเจตคติ” กับตัวของผู้เรียนขึ้นมาให้ได้ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการเรียนรู้ร่วมกันมากกว่าการเรียนรู้แบบตัวใครตัวมัน

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่ครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ เรียนรู้ และเกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและเจตคติ เรียนรู้แบบใหม่เรียนรู้ที่แบ่งปันกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำงานเป็นกลุ่ม เปลี่ยนการเรียนรู้ที่เป็นเพียงความจำ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จริงจากการปฏิบัติมากขึ้น

3.2 ความเป็นมาของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง Constructivism

การเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง คอนสตรัคติวิซึม(Constructivism) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่าง

สิ่งที่พบเห็นกับความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยผู้เรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่ผู้สอนสามารถช่วยเหลือปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาโดยจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น piaget อธิบายว่าปัญญาไม่ได้ติดตัวมาตั้งแต่เกิดหรือเป็นสิ่งที่มาจากสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องอาศัยปัจจัยทั้งสองด้าน คือพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมร่วมกันพัฒนาบุคคลให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และบรรลุถึงพัฒนาการในแต่ละขั้นได้ด้วยการมีประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ทางสังคม ส่วน Vygosky ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคมมากเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของแต่ละบุคคล piaget และ Vygosky เป็นนักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจกับ Cognition หรือกระบวนการคิด หรือกระบวนทางปัญญา

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้เป็นกระบวนในการ “acting on” ไม่ใช่ “taking in” กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องจัดกระทำข้อมูล ไม่ใช่เพียงรับข้อมูลเข้ามา กระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสมอง แล้วยังเป็นกระบวนการทางสังคม การสร้างความรู้จึงเป็นกระบวนการทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคมควบคู่กัน (ทิศนา แขมมณี, 2560 : 90-98)

3.3 การจัดการเรียนรู้ของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้ที่จะสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน มีแนวโน้มที่ให้จัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้รับความสนใจ ในการนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการเรียนตามทัศนะของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองดังนี้ Boyer and Semrau (อ้างในทิศนา แขมมณี 2552 : 86-87)

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นจริง (Authentic Learning active) ให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเห็นความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวกับชีวิตของตนเอง เข้าใจสภาพแวดล้อม แล้วสร้างความรู้ขึ้น สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการดำรงชีวิตที่เป็นจริงในอนาคต ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรมควรจะคำนึงถึงคุณค่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. การจัดการเรียนการสอนควรมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงในชีวิตความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กันและผลกระทบต่อกันและกัน ในการนำความรู้ไปใช้อธิบายหรือไปใช้ในการทำกิจกรรมใด ๆ มนุษย์ต้องใช้ความรู้ในหลายวิชาประกอบกัน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการสอน ครูไม่ควรแยกความรู้นั้นออกเป็นสาขาวิชาโดยเด็ดขาดจากกัน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจธรรมชาติของความรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวม

3. การจัดการเรียนการสอนควรมีลักษณะการทำงานกันเป็นทีม ในสภาพการณ์ที่เป็นจริง นักเรียนต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น การทำงานร่วมกันเป็นกิจกรรมหนึ่งของชีวิต นักเรียนจะได้เรียนรู้ตามศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งยอมรับในความแตกต่าง เห็นความจำเป็นของการร่วมมือกันในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีโอกาสได้ปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจของตนเองให้สมเหตุสมผลมากขึ้น ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูจึงต้องจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกับคนอื่น ให้ได้แลกเปลี่ยนความรู้

4. การจัดการเรียนการสอนควรจัดในโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความเข้าใจของตนเอง เนื่องจากนักเรียน แต่ละคนมีความรู้และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน และในสภาพการณ์เดียวกัน นักเรียนแต่ละคนอาจสร้างความเข้าใจได้ไม่เหมือนกันหรือไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล บางคนอาจมีความรู้ที่ถูกต้องเพียงบางส่วน

5. การจัดการสอนต้องให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ด้วยตนเอง ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงของชีวิต มนุษย์เป็นผู้ประสบปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ในการแก้ปัญหามนุษย์ มีการรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ที่ประสบการณ์ต่าง ๆ วิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างความเข้าใจในประสบการณ์ที่ประสบด้วยตนเอง จึงต้องจัดให้นักเรียนเห็นความสำคัญที่มีเจตคติที่ดีต่อการใฝ่หาและสร้างความเข้าใจของตนเองจนเป็นนิสัย

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

4.1 ธรรมชาติของการเรียนรู้เชิงรุก

การเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ทำสิ่งที่คิด เช่น การลงมือปฏิบัติการทดลอง การเขียน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดย บอนเวลล์ (Bonwell,1991) สรุปไว้ว่าการเรียนการสอนเชิงรุก เป็นการสอนที่มีลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างน้อย1ลักษณะคือ

1. ไม่เน้นเรื่องการสื่อสารข้อมูล แต่เน้นเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. ผู้เรียนได้ทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว
3. ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในกิจกรรมนั้น ๆ
4. เน้นเรื่องการสร้างเจตคติและค่านิยมต่อหลักสูตร
5. ผู้เรียนควรได้รับการประเมินด้านความคิดขั้นสูง คือการคิดวิเคราะห์และคิดวิจารณญาณ
6. ทั้งครูและผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูลย้อนกลับอย่างรวดเร็ว

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2560 :7) ได้ให้นิยามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการศึกษาว่า การมุ่งผลลัพธ์ให้ผู้สอนใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนต้องยึด

หลักการสำคัญคือผู้สอนเป็น “วิทยากรกระบวนการ” ที่จัดกระบวนการเรียนรู้ใน “แนวระนาบ” ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยผู้สอนจะไม่ใช่เพียง “สอน” แต่จะ “เรียนรู้” ร่วมกันไปกับผู้เรียน จะเกิดความเชี่ยวชาญชำนาญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวทางกรศึกษา

4.2 ความหมายของการเรียนการสอนเชิงรุก

จากการศึกษาความหมายการเรียนรู้เชิงรุกมีนักวิชาการ และนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2555 : 4) ได้ให้ความหมายการเรียนการสอนเชิงรุก คือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องหาความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเอง หรือร่วมกับเพื่อน เช่น การร่วมกันสืบหาคำตอบ ช่วยกันอภิปราย นำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน หรือเปลี่ยนผู้เรียนจากเป็นผู้นั่งฟังมาเป็นผู้ร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด ได้แก่การอ่าน การเขียน การโต้ตอบ การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา อีกทั้งผู้เรียนจะได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการประเมินค่า

เขมณัฏฐ์ อำนวยชัย (2555 : 39 - 46) กล่าวว่าการจัดการสอนเชิงรุกเป็นการจัดการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้มากที่สุด มากกว่าที่จะให้ผู้เรียนต้องมาคอยรับความรู้หรือนั่งฟังบรรยายจากครูเพียงอย่างเดียว โดยเป้าหมายของการจัดการสอนนี้ก็เพื่อมุ่งพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และประเมินค่า

เนาวนิตย์ สงคราม (2557 : 33 - 34) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้เชิงรุกตามแนวคิดของ Fink ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ประกอบด้วย

1. ความรู้พื้นฐาน คือ สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนจากห้องเรียน ผู้เรียนเข้าใจและจดจำได้ ได้แก่ข้อมูลสารสนเทศและแนวคิด
2. การประยุกต์ คือ การนำความรู้หรือทักษะการคิด เช่นการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการจัดสถานการณ์หรืองานต่าง ๆ
3. การบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงแนวคิดบุคคล และความจริงในชีวิต การเข้าใจในการเชื่อมโยงเหตุผล
4. การเรียนรู้ในมิติตนเองและผู้อื่น เป็นการค้นพบตนเองนำมาใช้กับสังคมและการเรียนรู้การทำงานกับผู้อื่น
5. การพัฒนาความรู้สึก ความมั่นใจ ความสนใจ ตระหนักในคุณค่า
6. การพัฒนาทักษะที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

จิรภา อรรถพร (2557: 34) ได้กล่าวถึง การเรียนการสอนเชิงรุกว่าเป็นการเรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบร่วมกัน และมีวินัย เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและ มีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (higher-order thinking) ไม่เพียงแต่ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ถามคำถามอภิปรายร่วมกัน คิดอย่างลุ่มลึก และได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความรู้เดิม อีกทั้งผู้เรียนจะได้รับบรรยากาศ การเรียนที่สนุก ท้าทาย และเป็นกัลยาณมิตร

เมธาวี แก้วสนิท (2558: 113-124) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความสำคัญตามแนวคิดของนิตยา ประพฤติกิจ ดังนี้

1.เปลี่ยนจากการบรรยายของครูมาเป็นบทบาทผู้เรียน

2.ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการเรียน

3.กิจกรรมที่จัดขึ้นมีลักษณะที่เน้นปัญหาเป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนเป็นผู้ผลักดันปัญหาให้เกิดการคิดวิเคราะห์

4.การวัดประเมินผลมีความต่อเนื่องและสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่าความจำ

5.การเรียนการสอนเป็นกระบวนการพัฒนามากกว่าการแนะนำให้ทำ

ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2551: 1) กล่าวว่า การเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับลึก ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมกับประสบการณ์เดิมที่มี แยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มี สามารถประเมินต่อเติมและสร้างแนวคิดของตนเอง ซึ่งเรียกว่าเกิดการเรียนรู้เกิดขึ้น ผู้เรียนลักษณะนี้ จะเป็นผู้เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning how to learn) เป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นและมีทักษะสามารถเลือกรับข้อมูลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

สัญญา ภัทรากร (2552: 13) การจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน มีความร่วมมือกันระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติ ในระหว่างเรียนโดยการพูดและการฟัง การเขียน การอ่าน และการสะท้อนความคิด

Chickering & Gamson,1987 (อ้างใน จิรภา อรรถพร ,2557: 30) การเรียนการสอนที่กำหนดให้ผู้เรียนพูด และเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนโดยมีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในอดีตและประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

Sutherland & Bonwell, 1996 (อ้างใน จิรภา อรรถพร ,2557 : 31) การเรียนรู้เชิงรุกคือการเรียนมีอิสระในการเรียน และมีการควบคุมตัวเองอยู่ในระดับสูง ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยลักษณะของกิจกรรมจะครอบคลุมกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจัดกิจกรรมเป็น

รายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ลักษะการสอนตรงกันข้ามกับการบรรยาย และประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระตุ้น จูงใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสื่อสาร เกิดความรู้สึกสนุกขณะเรียน เกิดทัศนคติทางบวกในการเรียน

Silberman and Auerbach (2006: 10-11) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม โดยผู้เรียนจะร่วมมือกัน และนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

ความหมายของการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าวสรุปได้ว่า คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนจะได้ร่วมคิดวิเคราะห์ อภิปราย ฝึกทักษะการอ่าน เขียน ฟังดูและพูดนำเสนอ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน และผู้สอน รวมทั้งผู้เรียนจะได้ลงมือเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แบบเข้าใจและเป็นความรู้ที่คงทนมากกว่าการเรียนรู้จากความจำหรือฟังบรรยาย

4.3 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก

Active Learning (การเรียนรู้เชิงรุก) เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง คือเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียนการโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2546: 66) ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าแข่งขัน
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู้การสร้างความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปของผู้เรียน

ไพศาล เครือแสง (2556 : 1-12) กล่าวถึงการจัดการเชิงรุก ประกอบด้วย

1.การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง กับการแก้ปัญหาตามสภาพจริง

2.จัดกิจกรรมเพื่อผู้เรียนได้กำหนดแนวคิด การวางแผน การยอมรับ การประเมินผล และการนำเสนอ

3.บูรณาการเนื้อหารายวิชา เพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจวิชาต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน

4.จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5.ใช้กลวิธีของกระบวนการกลุ่ม

6.จัดให้มีการประเมินผลโดยกลุ่มเพื่อน

Bonwell & Eison (1991) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกว่าประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งลดกระบวนการสื่อสาร และถ่ายทอดเนื้อหาให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว เน้นการพัฒนาระดับสูง
2. เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าฟังบรรยาย
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น อ่าน เขียน และอภิปราย
4. เน้นการสำรวจเจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในตัวนักเรียน
5. เน้นการวัดและประเมินการคิดระดับสูง
6. ทั้งครูและนักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการสะท้อนความคิดอย่างรวดเร็ว

บุหงา วัฒนะ (2546 : 33) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
2. มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน
3. บรรลุวัตถุประสงค์ทางด้านวิชาการ
4. เกิดทักษะทางด้านการสื่อสารระหว่างกัน
5. มีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น
6. เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและเกิดแรงจูงใจต่อการเรียนรู้

สัญญา ภัทรากร (2552 : 17) ได้สรุปลักษณะการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาว่ามีลักษณะดังนี้

1. ผู้เรียนมีการทำงานเป็นกลุ่ม
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
3. ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง
5. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมแข่งขัน
6. ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิด และเขียนอย่างกระตือรือร้น
7. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
8. ผู้เรียนมีการใช้วัสดุของจริงที่ผู้สอนจัดทำให้ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานหรือแก้ปัญหา

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ดังนี้ การเรียนรู้เชิงรุกเป็นลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างจริงจัง เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านทักษะการอ่าน การฟัง การดู และการพูดอภิปรายหรือการนำเสนอ รวมทั้งผู้เรียนได้ฝึกคิดขั้นสูงคือการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกที่ดี มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในรายวิชานั้นด้วย

4.4 องค์ประกอบของการเรียนการสอนเชิงรุก

Fink (1999: 1-2) ได้เสนอถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังนี้

1. การสนทนากับตัวเอง เพื่อผู้เรียนจะได้สะท้อนความคิด ถามตนเองว่าคิดอะไร มีความรู้สึกอย่างไรโดยบันทึกการเรียนรู้ หรือแฟ้มสะสมผลงานว่ากำลังเรียนอะไร เรียนอย่างไร สิ่งที่เรียนนี้มีบทบาทอย่างไรในชีวิตประจำวัน

2. การสนทนาสื่อสารกับผู้อื่น การอ่านตำราหรือฟังคำบรรยาย ในการสอนแบบเดิมนั้นผู้เรียนจะถูกจำกัดความคิด ไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้นในการสนทนาสื่อสาร หากผู้สอนมอบหมายให้อภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อที่น่าสนใจ จะช่วยให้สร้างสรรค์สถานการณ์ในการสนทนาสื่อสารให้มีความสนุกสนาน

3. ประสบการณ์ที่ได้จากการลงมือกระทำ นักเรียนเกิดประสบการณ์โดยตรงจากการออกแบบและทำการทดลอง หรือทางอ้อมจากกรณีศึกษา บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง

4. ประสบการณ์ที่ได้จากการสังเกต นักเรียนมองหรือฟังคนอื่นเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังเรียน นักเรียนอาจสังเกตโดยตรงจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริง หรือจากการสังเกตสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่า

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของ Fink (1999: 1) ดังแผนภูมิที่ 2

ประสบการณ์ที่ได้รับ (Experience of)	การสนทนาสื่อสารกับ (Dialogue with)
การลงมือกระทำ (Doing)	ตนเอง (Self)
การสังเกต (Observing)	ผู้อื่น (Other)

แผนภูมิที่ 2 ภาพประกอบ ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Fink,1999 : 1)

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2549 : 4) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ โดยดัดแปลงมาจากองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของเมเยอร์และโจนส์ (Meyers and Jones,1993: 19-20)

1. ปัจจัยพื้นฐานของการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ มีอยู่ 4 ประเด็น ได้แก่
    1.1 การพูดการฟัง จะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นหาความหมายของสิ่งที่เรียน
    1.2 การเขียน จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประมวลสารสนเทศใหม่ๆ เป็นภาษาของเขา
    1.3 การอ่าน การตรวจเอกสารสรุป การบันทึกย่อ สามารถช่วยให้ผู้เรียนประมวลสิ่งที่อ่านและพัฒนาความสามารถในการเน้นสาระสำคัญ
    1.4 การะสะท้อนความคิด จะช่วยให้ผู้เรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปเชื่อมโยงกับสิ่งที่รู้มาก่อน หรือนำความรี่ได้รับไปเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
2. กลวิธีในการเรียนรู้ สามารถใช้วิธีการได้หลากหลาย ดังนี้
    2.1 การแบ่งกลุ่มเล็ก ๆ ได้แก่ การทำงานแบบร่วมมือ กรณีศึกษา สถานการณ์จำลอง การอภิปราย การแก้ปัญหา การเขียนบทความ
    2.2 ห้องเรียนใหญ่อาจใช้ rally robin, rally table, round robin, pair checks, pair works หรือ think-pair-square
3. ทรัพยากรในการสอน จะต้องมีแหล่งข้อมูลที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แก่
    3.1 การอ่าน
    3.2 การให้การบ้าน
    3.3 วิทยากรภายนอก

3.4 การใช้เทคโนโลยีในการสอน

3.5 การเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน

3.6 การใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา

Meyars and Jones (1993) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนเชิงรุกว่าประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน 3 ประการ คือปัจจัยพื้นฐาน (Basic Elements) กลวิธีในการเรียนการสอน (Learning Strategies) และทรัพยากรทางการสอน (Teaching Resources) โดยองค์ประกอบการเรียนรู้เชิงรุกของ Meyars and Jones (1993) ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 3

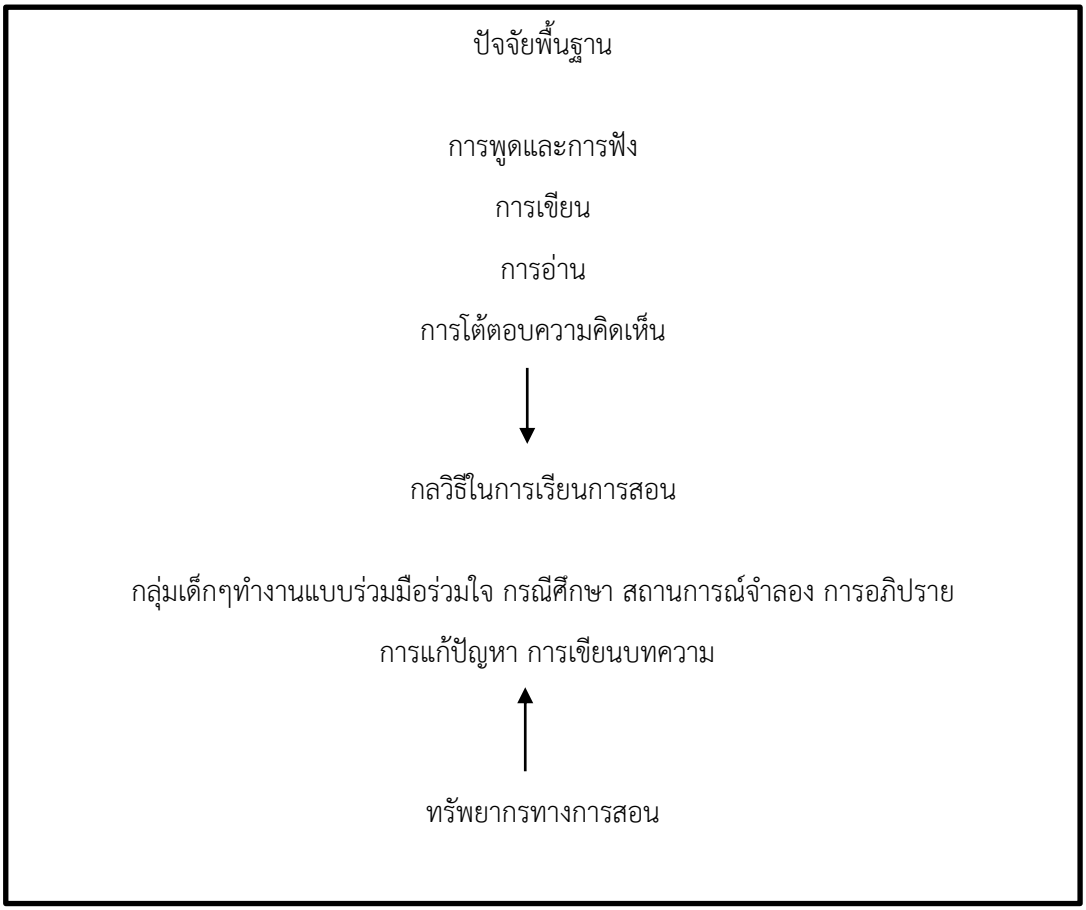

แผนภูมิที่ 3 แหล่งข้อมูล Meyars and Jones,1993, Promoting Active Learning. P.20

ปัจจัยพื้นฐานจากแผนภูมิ Meyars and Jones อธิบายว่า การพูดการฟังมีความสำคัญเพราะจะทำให้รู้ถึงความคิดของผู้เรียน ผู้สอนต้องสร้างตัวอย่างของการพูดที่ดีด้วยการสอน ขณะเดียวกันผู้สอนควรฟังความคิดของผู้เรียนด้วย ถ้ารู้ว่าผู้เรียนไม่ชัดเจนในเรื่องใดต้องช่วยเหลือด้านการเขียนก็เช่นกัน การเขียนจะช่วยให้ความคิดชัดเจนขึ้น เป้าหมายการเขียน ในรูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกนี้คือการช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาในสิ่งที่เขาคิดเกี่ยวกับมโนมติ (Concept) หรือประเด็น (Issues) เพื่อให้เกิดความงอกงามทางปัญญา

นอกจากนี้ Angelo (1990 อ้างใน Meyars and Jones,1993: 19-20) ได้เสนอแนวทางการฝึกเขียนที่มีประสิทธิภาพการให้ผู้เรียนปฏิบัติดังนี้ 1) ตอบคำถามว่าแนวคิดสำคัญใดในการเรียนวันนี้ 2) ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากการเรียนคนละ 1 คำถาม 3) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน ซึ่งการอ่านจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพราะมีการเชื่อมโยงความคิดกับแหล่งข้อมูล ส่วนการโต้ตอบความคิดเห็นถือว่าเป็นการสะท้อนความคิด ซึ่งอาจแสดงออกมาในลักษณะของการเขียนได้

จิรภา อรรถพร (2557) จากวารสารงานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิตประกอบด้วย 9 องค์ประกอบดังนี้

1. บทบาทผู้สอน (Teacher roles) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้ชี้แนะในกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เตรียมเนื้อหาในการเรียนการสอน เตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ คอยตอบคำถามข้อสงสัยของผู้เรียน และเป็นผู้คอยสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้จากร่องรอยการเขียนบนกระดาษ

2. บทบาทผู้เรียน (Student roles) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและเรียนรู้ การระดมสมอง การสรุปความคิดรวบยอด การสะท้อนผล และเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักทำงานร่วมกับเพื่อร่วมชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System- LMS) หมายถึง โปรแกรมจัดการเรียนรู้ที่ทำหน้าที่ เป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก เพื่อใช้ในการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนจะเข้าถึงเนื้อหาและใช้งานได้ง่าย โดยมีเครื่องมือทางด้านการจัดการ การปรับปรุง การควบคุม การสำรองข้อมูล การสนับสนุนข้อมูล ประเมินผล ซึ่งผู้เรียนต้องทำการเข้าสู่ระบบในการเรียนการสอนทุกครั้ง โดยผู้สอนมีหน้าที่ดูแลระบบ และตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนผ่านระบบจัดการเรียนรู้

4. เนื้อหาของบทเรียน (Content) หมายถึง ใบความรู้ออนไลน์ (E-Document) ใบความรู้ที่นำเสนอในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในใบงานจะประกอบด้วยเนื้อหาข้อความ รูปภาพ วิดีโอ และเว็บลิงค์ที่สามารถเชื่อมต่อออกไปยังเนื้อหาเพิ่มเติมได้ โดยเน้นการออกแบบที่เน้นกลยุทธ์การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน และเพื่อร่วมชั้นเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ มีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามคำสั่ง

5. การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student- centerede teaching) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้ส่งเกตการณ์และคอยชี้แนะผู้เรียน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยี (Communication technology) หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้เรียนและผู้เรียน ซึ่งเป็นการสนทนาทั้งแบบประสานเวลา (synchronous discussions) และไม่ประสานเวลา (asynchronous discussions) โดยใช้ FACEBOOK เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

7. กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ (behavior modification process) หมายถึง กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นฝ่ายตั้งรับเพียงอย่างเดียว (passive learner)

8. การสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning reflection) หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับองค์ความรู้ทั้งหมด หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่ได้เรียนรู้

9. การวัดและประเมินผล (measurement and evaluation) หมายถึง การประเมินผลการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังการเรียนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

เนาวนิตย์ สงคราม (2557: 37-38) ได้สรุปปัจจัยในการเรียนรู้เชิงรุกของ Fink ประกอบด้วย ปัจจัยทางสถานการณ์ เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และผลป้อนกลับและการประเมินผล มีดังนี้

1. ปัจจัยทางสถานการณ์ โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสำคัญ ได้แก่ จำนวนผู้เรียน โครงสร้างของเวลาความรู้ ก่อนเรียนและทัศนคติที่มีต่อเนื้อหา ความคาดหวังขอบงผู้เกี่ยวข้องเพื่อการเรียนรู้ที่ดีของ ผู้เรียน ธรรมชาติของรายวิชาและอื่น ๆ ใช้ข้อมูลนี้ในการตัดสินใจโดยรวมกับ 3 ปัจจัย

2. เป้าหมายการเรียนรู้ คือ สิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ในคอร์ส โดยเรียงลำดับสิ่งแรกและสิ่งที่สองตามลำดับ

3. กิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อทราบว่าสิ่งที่เราต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ ผู้เรียนจะเรียนรู้อย่างไร กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความจำเป็นที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนได้ การเรียนการสอนเชิงรุกจะสามารถช่วยให้ผู้สอนเลือกกลุ่มกิจกรรมที่ดีได้

4. ผลป้อนกลับและประเมินผล เลือกในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการทำ เพื่อช่วยครูและนักเรียนในสิ่งที่เรียนด้วยความสนใจ

4.5 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บาล์ทวิน และวิลเลี่ยม (Baldwin & Williams.1988: 187) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมพร้อม เป็นขั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการอยากที่จะเรียนรู้ต่อไป

2. ขั้นปฏิบัติงานกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มย่อยเพื่อทำงานร่วมกัน และสรุปความคิดเห็นของกลุ่มอีกทั้งต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกลุ่มอื่น ๆ โดยที่ผู้สอนต้องเสริมข้อมูล ให้สมบูรณ์

3. ขั้นประยุกต์ใช้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ขั้นติดตามผล เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าอิสระเพิ่มเติมโดยจัดทำเป็นรายงาน หรือให้นักเรียนเขียนเขียนบันทึกประจำวัน รวมถึงให้ผู้เรียนเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับในคาบเรียนนั้น ๆ

จอนห์สัน และคณะ (Johnson; et al. 1991: 29-30) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถทำตามขั้นตอนได้ดังนี้

1. ขั้นนำ (Advanced Organizer) (3-5นาที) เป็นขั้นที่แสดงให้ผู้เรียนเห็นถึง ความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่จะสอนกับสิ่งที่ผู้เรียนมีพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว พร้อมทั้งระบุโครงร่างของเนื้อหา แนวคิดประเด็นหลักในการสอน ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญและอยากเรียนรู้เรื่องนั้นมากขึ้น

2. ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนสอนเนื้อหา (10-15 นาที) ตามด้วยกิจกรรมอื่น ๆ (Collaborative actives) ปกติผู้สอนมักจะสอนติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเฉื่อยและไม่กระตุ้น การเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่าสมาธิหรือความสนใจของผู้เรียนจะลดลงอย่างรวดเร็วภายใน 15 นาที ดังนั้นในรูปแบบการสอนจึงแนะนำ การสอน 10 - 15 นาทีแล้ว จึงตามด้วยกิจกรรมอื่น 3 - 4 นาที เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและเป็นการให้โอกาสผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การตั้งคำถาม ให้ผู้เรียนตอบ หรือจะให้ผู้เรียนช่วยกันคิดเป็นกลุ่มเพื่อตอบ ผู้เรียนจะเข้าใจเนื้อหา และจำได้นานกว่าถามการอภิปรายร่วมกัน ผู้สอนทำซ้ำโดยสอนเนื้อหาสลับกับกิจกรรมเรื่อย ๆไปจนใกล้หมดเวลาสอน

3. ขั้นสรุป (Individual Summaries) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนด้วยตนเอง (4-6นาที) โดยผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจของตนเอง โดยเขียนใจความสำคัญของเนื้อหาลงในกระดาษ และแลกเปลี่ยนกับเพื่อนข้างๆ อ่านหรือผู้สอนอาจสุ่มให้ผู้เรียนมาอ่านหน้าชั้นเรียน

ศิริพร มโนพิเชฐวัฒนา (2547: 136 - 137) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้ที่กระตือรือร้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่หน่วยการเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

โดยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิม หรือมโนทัศน์ที่จำเป็นต้องเป็นฐานสำหรับความรู้ใหม่ แนะนำหัวข้อเรื่องที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมชี้นำประสบการณ์ เป็นการนำเสนอสถานการณ์ด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนกิจกรรมการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดจะรวมถึงการได้สนทนาสื่อสาร และการได้รับประสบการณ์ ดังนี้

2.1 สนทนาสื่อสารกับตนเอง ด้วยกิจกรรมการอ่าน/การเขียนที่กระตือรือร้น และการเขียนแผนผังมโนทัศน์

2.2 สนทนาสื่อสารกับผู้อื่น ด้วยอภิปรายกลุ่ม การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจ และเกม

2.3 ประสบการณ์จากการลงมือกระทำด้วยกิจกรรมปฏิบัติการทักษะพื้นฐาน การทดลองและการสืบสอบ

2.4 ประสบการณ์จากการสังเกตกับเหตุการณ์จริงโดยตรง หรือโดยอ้อม ด้วยกิจกรรมละครบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษา และการศึกษานอกสถานที่

ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมสรุปเชื่อมโยง และประยุกต์ใช้ เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะและนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยผู้เรียนร่วมกันสรุปแนวคิด หลักการ และมโนทัศน์ของเนื้อหาในบทเรียน เพื่อผู้เรียนจะได้นำมโนทัศน์และหลักการดังกล่าวไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ต่อไป เป็นการบูรณาการประสบการณ์ มโนทัศน์ หลักการ และกฎเกณฑ์ สู่การสร้างมโนทัศน์ที่มีความหมายและกระจ่างยิ่งขึ้น ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะร่วมกันแก้สถานการณ์ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การประเมินผลตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดไตร่ตรองในสิ่งที่เรียนรู้(Reflect) และประเมินความคิดนั้นของผู้เรียน

บัญญัติ ชำนาญกิจ (2549: 4-5) กล่าวว่า สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏได้วิเคราะห์กระบวนการ การเรียนรู้เชิงรุกไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้สอนพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงหรืออธิบายประสบการณ์หรือเหตุการณ์ใหม่ แล้วนำไปสู่การขบคิดเพื่อเกิดข้อสรุปหรือองค์ความรู้ใหม่ และแบ่งปันประสบการณ์ของตนกับผู้อื่นที่อาจมีประสบการณ์เหมือนหรือต่างจากตนเอง เป็นการรวบรวมมวลประสบการณ์ที่หลากหลายจาก แต่ละคน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนมีความสำคัญเพราะได้มีส่วน

ร่วมในฐานะสมาชิก มีผู้ฟังเรื่องราวของตนเอง และได้รับรู้เรื่องราวของคนอื่น นอกจากแลกเปลี่ยนประสบการณ์แล้ว ยังทำให้สัมพันธภาพในกลุ่มผู้เรียนเป็นไปด้วยดี ส่วนผู้สอนไม่ต้องเสียเวลาในการอธิบายหรือยกตัวอย่างเพียงแต่ใช้เวลาเล็กน้อยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน และยังช่วยให้ผู้สอนได้ทราบถึงความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

2. ขั้นสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ขั้นนี้ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์มวลประสบการณ์ ข้อมูลความคิดเห็น ฯลฯ เพื่อเกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้ชัดเจน หรือเกิดข้อสรุปองค์ความรู้ใหม่ หรือตรวจสอบ ปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อของตนเอง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมกลุ่มที่เน้นผู้เรียนได้คิด สะท้อนความคิด หรือบอกความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้

3. ขั้นนำสนอความรู้ เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลความรู้ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ขั้นตอน หรือข้อสรุปต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้จัดให้ เพื่อใช้เป็นต้นทุนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือช่วยให้การเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้อาจทำได้โดยการให้แนวคิด อ่านเอกสาร ใบความรู้ ตำรา หรือรวบรวมประสบการณ์ของผู้เรียนที่เป็นผลทำให้เกิดการเรียนรู้

สัญญา ภัทรากร (2552: 21) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาได้ 5 ขั้นตอน

1. ขั้นเตรียมพร้อมเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิม แนะนำหัวข้อที่จะเรียน แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ นำเสนอสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ ยกตัวอย่างสถานการณ์ให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่าง และตั้งกติการ่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและเกิดความสนใจ

2. ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ปัญหามาเร้าความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนได้ร่วมกันแก้ปัญหา และร่วมมือกันคิดวิเคราะห์ปัญหา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามในสิ่งที่สงสัย

3. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ลงมือแก้ปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดภายในกลุ่มและทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
โดยผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำ

4. ขั้นอภิปราย เป็นขั้นที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดหน้าชั้นเรียน โดยทุกกลุ่มมีหน้าที่ตรวจสอบและมีสิทธิ์ที่จะเพื่อนผู้เรียนที่ออกไปนำเสนอแนวคิด

5. ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้ หรือแนวคิดที่ได้ เพื่อสะท้อนความคิดที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ และเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้จริง

จิรภา อรรถพร (2557 : 9 - 10) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อมผู้เรียน ปฐมนิเทศผู้เรียน

2. ขั้นกิจกรรมการเรียน

2.1 ขั้นศึกษาค้นคว้า (Action) ผู้เรียนเข้าไปศึกษาใบงานออนไลน์ตามหัวข้อ

ที่ผู้สอนกำหนดให้

2.2 ขั้นเชื่อมโยงปัญหา (Transfer) ผู้เรียนสรุปประเด็นความรู้ที่ได้ศึกษาจากใบงานออนไลน์โดยเชื่อมโยงกับปัญหาที่อาจารย์ตั้งขึ้นลงใน Sticky Note online

2.3 ขั้นระดมสมอง (Brainstorming) ผู้เรียนที่ศึกษาใบงานเรื่องเดียวกันระดมสมองเพื่อสรุปประเด็นความรู้ที่ได้จากใบงานร่วมกันลงใน Google Document

2.4 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) ผู้เรียนทุกคนเข้าไปศึกษาใบงานออนไลน์กลุ่มอื่น ๆ

2.5 ขั้นสะท้อนคิด (Reflection) ผู้เรียนเขียนสะท้อนคิดจากสิ่งที่ได้ศึกษาประจำสัปดาห์

3. ขั้นสรุป ผู้สอนประเมินผู้เรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้หลังเรียน และประเมินจากแบบทดสอบหลังเรียน

4. ขั้นประเมินผล ผู้สอน 2 คน ประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเกณฑ์ประเมินแบบรูบริค

จากแนวคิดดังกล่าวของนักการศึกษา สามารถสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เป็นขั้นการสร้างกติกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่มๆร่วมกันนำเสนอ ร่วมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่าง เปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน

4.6 หลักการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Shenker, Goss, and Bernstein (1996) ได้กล่าวถึงหลักการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนควรสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจนในเรื่องของการเรียนการสอน เนื่องจากการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการขยายทักษะการวิเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนความสามารถของการประยุกต์เนื้อหาของผู้เรียน

2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรส่งเสริมความรับผิดชอบในการค้นคว้าและส่งเสริมการเรียนรู้นอกเวลาของผู้เรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเองมากขึ้น

3. การเรียนแบบบรรยายในชั้นเรียนอาจจะครอบคลุมเนื้อหามากกว่า แต่เมื่อผู้เรียนออกจากชั้นเรียน เนื้อหาที่มากจนไม่ชัดเจนจะทำให้ผู้เรียนลืม และไม่เข้าใจได้ ถึงแม้ว่าการเรียนรู้เชิงรุกจะใช้เวลาสอนมากกว่า และเรียนรู้มโนทัศน์ได้น้อยกว่า แต่ผู้สอนสามารถปรับแก้ได้โดยสอนมโนทัศน์ที่สำคัญ และสื่อสารอย่างชัดเจนกับผู้เรียนว่า ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยมโนทัศน์ของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะทำได้ดี เพราะผู้เรียนมีความเข้าใจในมโนทัศน์ที่ได้เรียนรู้และสามารถนำไปใช้กับการเรียนมโนทัศน์ใหม่ด้วยตนเอง

4. ผู้สอนควรเลือกวิธี และกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน และปรับวิธีการสอนเนื่องจากการเรียนรู้เชิงรุกวิธีหนึ่งๆ ไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ซึ่งการเรียนรู้เชิงรุกจะมีความยืดหยุ่นสูงเนื่องจากสามารถปรับวิธีสอนและเทคนิคการสอน ตลอดจนใช้กิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งทำได้มากกว่าการสอนแบบบรรยาย

5. ผู้สอนควรสอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก และควรสอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่อยู่ไกลตัว โดยคำนึงถึงประสบการณ์เดิมและทักษะเดิมที่ผู้เรียนมีอยู่ การจัดกิจกรรมใหม่ควรให้ต่อเนื่องกับกิจกรรมเดิม

วิจารณ์ พานิช (2555: 14-15) ได้กล่าวถึงหลักการสอนActive Learning ไว้ดังนี้

1. มีการจัดแผนการเรียนรู้ที่เป็น Active Learning ในวิชาหลัก จะส่งผลให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ ที่มีรายละเอียดครบในทุกขั้นตอน

2. การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน การมอบหมายโจทย์และกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้ลงมือทำด้วยตนเอง ไปจนถึงกระบวนการสังเคราะห์ความรู้ของผู้เรียน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถขยายกระบวนการให้มีประสิทธิผลมากขึ้นด้วยการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้และความเข้าใจที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งจะกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ Active Learning ได้อย่างชัดเจน

4.7 เทคนิคการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการ (approach) ที่มีความหมายครอบคลุมวิธีสอน และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สอน และผู้เรียนเข้าสู่สถานการณ์การเรียนรู้เชิงรุกได้ โดยมุ่งไปที่การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน และให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งนักศึกษาหลายท่าน ได้แก่ Bonwell and Eison (1991); Meyers and Jones (1993); Shenker et al.(1996); และมนัส บุญประกอบ และคณะ (2543) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุกว่ามีวิธีสอนและเทคนิคการสอนโดยสรุปดังนี้

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด Think-Pair-Share คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดคนเดียว 2-3 นาที Think จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่ออีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)

2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ Collaborative Learning Group เป็นเทคนิคที่ Kagan (1994) อ้างถึงใน (พิมพ์พรรณ เดชะคุปต์,2554) ได้เสนอไว้ ซึ่งเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือดังกล่าวนี้ Kagan ได้เสนอไว้ 2 แบบ คือ การเรียนแบบร่วมมืออย่างเป็นทางการ (formal co-operative learning) ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบ อาจใช้ในขั้นนำ หรือสอดแทรกในขั้นตอนใด ๆ ก็ได้ หรือใช้ในขั้นสรุป ขั้นทบทวน หรือขั้นวัดผล โดยเทคนิค การเรียนแบบร่วมมือแบบไม่เป็นทางการที่ Kagan พัฒนาขึ้นให้มีสมาชิก 4 คนต่อกลุ่มซึ่งเป็นขนาดที่เหมาะสม มีดังนี้

2.1 การพูดเป็นคู่ (rally robin) เป็นเทคนิคที่เปิดให้ผู้เรียนพูดตอบแสดงความคิดเห็นเป็นคู่ ๆ โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกที่เป็นคู่ได้พูดกัน เช่น กลุ่มมีสมาชิก 4 คน แบ่งเป็น 2 คู่ คู่หนึ่งประกอบด้วยสมาชิกคนที่ 1 และคนที่ 2 แต่ละคู่จะพูดพร้อมกันไป โดย 1 พูด 2 ฟัง จากนั้น 2 พูด 1 ฟัง เป็นต้น

2.2 การเขียนเป็นคู่ (rally table) เป็นเทคนิคที่คล้ายกับการพูดเป็นคู่ทุกประการต่างกันเพียงการเขียนเป็นคู่ เป็นการร่วมมือเป็นคู่ ๆ โดยผลัดกันเขียนหรือวาด

2.3 การพูดรอบวง (round robin) เป็นเทคนิคที่สมาชิกของกลุ่มผลัดกันพูดตอบเล่า อธิบาย โดยไม่ใช้การเขียน การวาด และเป็นการพูดที่ผลัดกันทีละคนตามเวลาที่กำหนด จนครบ 4 คน

2.4 การเขียนรอบวง (round table) เป็นเทคนิคที่เหมือนกับการพูดรอบวงแตกต่างกันที่เน้นการเขียน การวาด วิธีการ คือ ผลัดกันเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ทีละคนตามเวลาที่กำหนด เทคนิคนี้อาจดัดแปลงให้สมาชิกทุกคนเขียนคำตอบ หรือบันทึกผลการคิดพร้อม ๆกันทั้ง 4 คน ต่างคนต่างเขียนในเวลาที่กำหนด เรียกเทคนิคนี้ว่า การเขียนพร้อมกันรอบวง (simultaneous round table)

2.5 การแก้ปัญหาด้วยการต่อภาพ (jigsaw problem solving) เป็นเทคนิคที่สมาชิกแต่ละคนคิดคำตอบของตนเองไว้ จากนั้นกลุ่มนำคำตอบของทุก ๆ คนมาร่วมอภิปรายเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุด

2.6 คิดเดี่ยว-คิดคู่-ร่วมกันคิด (think-pair-share) เป็นเทคนิคโดยเริ่มจากปัญหาหรือโจทย์คำถาม โดยสมาชิกแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อน แล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนเป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของตนหรือของเพื่อนที่เป็นคู่เล่นให้เพื่อนฟัง

2.7 อภิปรายเป็นคู่ (pair discussion) เป็นเทคนิคเมื่อผู้สอนถาม คำถามหรือกำหนดโจทย์ และให้สมาชิกร่วมกันคิดและอภิปรายเป็นคู่

2.8 อภิปรายเป็นทีม (team discussion) เป็นเทคนิคเมื่อผู้สอน ตั้งคำถามแล้วให้สมาชิกของกลุ่มทุก ๆคน ร่วมกันคิด พูด อภิปรายพร้อมกัน

2.9 ทำเป็นกลุ่ม-ทำ เป็นคู่-และทำ คนเดียว (team-pair-solo) เป็นเทคนิคเมื่อผู้สอนกำหนดปัญหาหรือโจทย์ หรืองานให้ทำแล้ว สมาชิกจะทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มจนทำงานได้สำเร็จ แล้วจากนั้นแบ่งสมาชิกเป็นคู่ให้ทำงานร่วมกันเป็นคู่จนงานเสร็จ แล้วถึงขั้นสุดท้ายให้สมาชิกแต่ละคนทำงานเดียวจนสำเร็จ

2.10 การทำโครงงานเป็นกลุ่ม (team project) เป็นเทคนิคการเรียนด้วยวิธีโครงงาน โดยผู้สอนอาจจะกำหนดวิธีการทำโครงงาน ระบุบทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มให้ร่วมกันทำโครงงานตามมอบหมาย หรืออาจใช้ให้ผู้เรียนร่วมกันคิดทำโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดกลุ่ม 3-6 คน

3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน หรือขั้นการประเมินผล

5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reaction to videos) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน เขียน หรือการร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม

6. การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini Research proposals or project) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning)

9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analysis Case Studies) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมกับบันทึกที่เขียน

11. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping) คือ การจัดกิจกรรมการสอนที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นการเชื่อมโยง อาจจัดเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนอื่น ๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

12. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and produce a newsletter) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วยบทความ ข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่น ๆ

13. การอ่านที่กระตือรือร้น (Active reading) เป็นวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น ไม่ใช่อ่านอย่างคร่าวๆหรืออ่านไปเรื่อย แต่เป็นการอ่าน

ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำตอบหรือตั้งคำถาม โดยประมวลความคิดจากที่อ่าน เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนได้รับสาระจากการอ่านต่อเนื่อง ทั้งได้ใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

4.8 กรวยแห่งการเรียนรู้ (The Cone of Learning)

การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ จากกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ เป็นฝ่ายรับความรู้ Passive Learning เพราะกระบวนการเรียนรู้แบบ (Active Learning) สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิบัติสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บความจำในระบบความจำระยะยาว ทำให้ผลการเรียนรู้ ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่าระยะยาวกว่า ดังที่ Edgar Dale (2012) กล่าวไวในกรวยแห่งการเรียนรู้ ซึ่งอธิบายได้ดังแผนภูมิที่ 4 ดังนี้

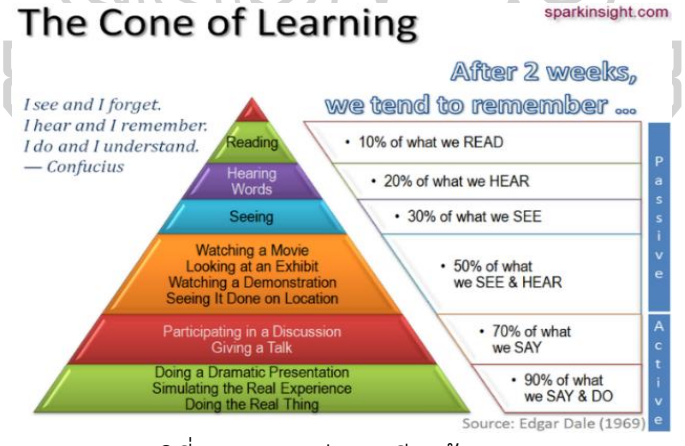

แผนภูมิที่ 4 กรวยแห่งการเรียนรู้ Edgar Dale (2012)

จากรูปจะเห็นได้ว่า กรวยแห่งการเรียนรู้นี้ได้แบ่งเป็น 2 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้แบบตั้งรับ Passive Learning

- การเรียนรู้โดยการอ่าน ท่องจำ ผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนเพียง 20%

- การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมอื่น ๆในขณะที่ครูสอน เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง 20% หากในการ

เรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 30%

- การเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต จัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดู รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาหรือดูงาน ก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 50%

2. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

- ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือสร้างสรรค์วิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ได้ร่วมอภิปราย ให้ฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 70%

- การนำเสนอผลงานทางการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90%

4.9 บทบาทผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้น ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกดำเนินไปอย่างไม่ติดขัด ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงบทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียน ดังนี้

บทบาทผู้สอน

Brophy and Good 1994 (อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร,2557: 42) กล่าวว่าบทบาทผู้สอนควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน กิจกรรมหรือเป้าหมายที่ต้องการต้องสะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน

2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน และเพื่อนชั้นเรียน

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบพลวัต เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะ การพูด ฟัง อ่าน คิด และเขียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่สนใจ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กิจกรรมพลวัตได้แก่การฝึกแก้ปัญหา หรือการศึกษาด้วยตนเอง เป็นต้น

4. จัดสภาพห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลายกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว แม้รายวิชาที่เน้นดานการบรรยายเป็นหลักและทฤษฎี

เป็นหลักก็สามารถจัดกิจกรรมเสริม เช่น การอภิปราย การแก้ไขสถานการณ์ที่กำหนด เสริมเข้ากับกิจกรรมบรรยาย

6. วางแผนในเรื่องของเวลากาสอนอย่างชัดเจน ทั้งในเรื่องของเนื้อหาและกิจกรรมในการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้เชิงรุกจำเป็นต้องใช้เวลาการจัดกิจกรรมมากกว่าการบรรยาย ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการสอนอย่างชัดเจน

7. มีน้ำใจต่อผู้เรียน ใจกว้าง ยอมรับฟังยอมรับความสามารถในการแสดงออกและความคิดเห็นของผู้เรียน

เมธาวี แก้วสนิท (2558 : 113-124) กล่าวว่า บทบาทครูผู้สอน จะไม่เป็นผู้ชี้นำหรือผู้ออกคำสั่ง แต่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ติดตามตรวจสอบ รวมทั้งให้การสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนรู้ เทคโนโลยีสื่อการเรียนรู้ รูปแบบต่าง ๆ

อุษณีย์ เทพวรชัย (2543: 11-14) ได้กล่าวถึง บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก วิธีการสอน เทคนิคที่ใช้และประเมินผล
2. ศึกษาบทบาทของครู เทคนิค กลวิธีการสอน
3. เตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ เขียนตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทุกขั้นตอน คือการตั้งวัตถุประสงค์ การกำหนดวิธีการสอน การเตรียมสื่อการสอนและการประเมินผล
4. เตรียมเครื่องมือประเมินผล โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2551 : 3) กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน กิจกรรมหรือเป้าหมายที่ต้องการต้องสะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น
3. จัดกิจกรรมการสอนที่เน้นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่สนใจ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในชั้นเรียน
4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaboratory Learning) ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลายมากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว เช่นเสริมการอภิปราย การแก้ไขสถานการณ์ เป็นต้น

6. วางแผนเรื่องของเวลาอย่างชัดเจน ทั้งเนื้อหาและกิจกรรมที่สอน

7. ใจกว้าง ยอมรับความสามารถและการทำกิจกรรมของผู้เรียน

บทบาทผู้เรียน

Brophy and Good 1994 (อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร,2556: 42) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในการเรียน
2. คิด วางแผน และทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่วางแผนไว้ โดยร่วมมือกับกลุ่ม
3. ให้ความร่วมมือกลุ่มและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
4. ฝึกฟัง พูด อ่าน เขียนแสดงความคิดเห็น ซักถาม และแก้ปัญหา
5. ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน สนับสนุนกันอย่างจริงใจ
6. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลกับเพื่อนและครู
7. สร้างแรงจูงใจในตัวเอง ตั้งความหวังในความสำเร็จ สนใจกับกิจกรรมต่าง ๆ

Ewell (1997) ได้อธิบายถึง บทบาทผู้เรียนในการเรียนรู้เชิงรุกว่ามีบทบาทดังนี้

1. ตอบสนองต่อการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกว่า มีความกระตือรือร้น
2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พร้อมจะนำเสนอทางแก้ปัญหา และสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้มากับสถานการณ์ใหม่ได้
3. มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้
4. แสดงพฤติกรรมการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

Parkinson, 1999 (อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร, 2556: 43) ได้กล่าวถึง บทบาทผู้เรียนในการเรียนรู้เชิงรุกดังนี้

1. มีส่วนร่วมและผูกพันกับการเรียนรู้
2. มีการตัดสินใจเกี่ยวกับผลสำเร็จของงาน
3. มีความรู้สึกเป็นเจ้าของผลงานตนเอง
4. ได้ทดลองแนวคิดของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
5. ได้วางแผนและออกแบบการทดลองของตนเอง
6. ได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
7. ได้ประเมินผลงานของตนเอง
8. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
9. อภิปรายและมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มอย่างมีเป้าหมาย
10. สะท้อนผลงานและสร้างแนวคิดใหม่ๆ

จากบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนในการเรียนรู้เชิงรุก สรุปได้ว่าในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผู้สอนต้องตระหนักในความสำคัญของการให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ออกแบบสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งต้องให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการอ่าน ฟังดูพูดและเขียน ซึ่งนำไปสู่การกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สะท้อนผลความรู้และเกิดแนวคิดใหม่ ซึ่งผู้เรียนจะมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และเรียนรู้อย่างหลากหลายพร้อมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม มีการอภิปรายแลกเปลี่ยน การยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น ร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหา

4.10 ประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์การเรียนรู้เชิงรุก โดยมีรายละเอียดดังนี้

Mckeachie (1986) ได้กล่าวว่าประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงรุกผู้เรียนจะได้ผลประโยชน์ดังนี้

1. เรียนรู้แบบเข้าใจ มีความจำที่คงทน มีทักษะในการแก้ปัญหา มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียน

2. สามารถพูดในสิ่งที่เรียนไปได้ เขียนได้สัมพันธ์กับประสบการณ์ในอดีต และนำความรู้ไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

3. มีความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น

4. มีความสุขและสนุกสนานกับการเรียน

Bonwell (1995) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับดังนี้

1. เนื่องจากเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา ผลคือผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ มีความจำที่คงทนดีกว่า มีทักษะในการแก้ปัญหาดีกว่า มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และเกิดแรงจูงใจต่อการเรียนสูงกว่า

2. ผู้เรียนสามารถพูดในสิ่งที่เขาเรียนได้ และเขียนได้สัมพันธ์กับประสบการณ์ในอดีต และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

3. ผู้เรียนเพิ่มความสนใจและตั้งใจมากขึ้น

4. ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนรู้

Bonwell and Eison,1991 (อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร, 2556: 40) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับดังนี้

1. มีความเข้าใจในมโนทัศน์ที่สอนอย่างลึกซึ้งและถูกต้อง เกิดความรู้คงทนในการเรียน และการถ่ายโยงความรู้ได้ดี การเรียนรู้เชิงรุกทำให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมที่สนุก ท้าทาย และเร้าความสนใจให้ติดตามอยู่เสมอ มีโอกาสใช้เวลาสร้างความคิดกับงานที่ลงมือทำ สามารถใช้มโนทัศน์

ในการแก้ปัญหา พัฒนาคำตอบของตนเอง บูรณาการ และพัฒนาการเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจมโนทัศน์ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ได้รับประโยชน์จากข้อมูลป้อนกลับ ผู้เรียนสามารถแก้ไขและปรับความเข้าใจในมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้ทันที จากการเรียนรู้เชิงรุก เพราะได้ใช้มโนทัศน์พูดคุยและเขียนสื่อสารซึ่งกันและกัน วิจารณ์โต้ตอบระหว่างเพื่อน และครูผู้สอน นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถจัดระบบการคิดและสร้างวินัยต่อการรับประโยชน์ข้อมูลป้อนกลับได้อย่างสม่ำเสมอ

3. ได้รับประโยชน์จากรูปแบบการสอนที่หลากหลาย การเรียนรู้เชิงรุกทำให้ดีในชั้นเรียนที่มีผู้เรียนเก่งและอ่อน โดยผู้สอนใช้วิธีการที่แตกต่างกันเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเข้าใจและสามารถมอบหมายให้ผู้เรียนที่เรียนได้เรียนเร็วกว่า อธิบายความเข้าใจให้เพื่อนฟังเป็นการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

4. ได้รับการส่งเสริมเจตคติทางบวกต่อการเรียน การเรียนรู้เชิงรุกช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับเจตคติผู้เรียนต่อการเรียนรู้ได้ ถึงแม้จะสอนในชั้นเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากผู้เรียนได้รับความพอใจจากเนื้อหา และแบบฝึกหัดที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง

5. ได้ประโยชน์จากการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนกับเพื่อน ผู้เรียนมีโอกาสตั้งคำถาม ตอบโต้วิพากษ์วิจารณ์ และชื่นชมการทำงานที่มีวิธีการ มุมมองที่แตกต่างกันของแต่ละคน แต่ละกลุ่มสร้างความท้าทาย จูงใจ ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ทำให้สนุกสนาน น่าตื่นเต้น ผู้เรียนพัฒนาประสบการณ์ทางสังคมและได้เรียนรู้วิธีการด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีมนุษย์สัมพันธ์อันดีต่อกัน

จากประโยชน์การเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผู้เรียนสามารถสรุปได้ดังนี้ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากความเข้าใจที่ร่วมกันคิด แลกเปลี่ยน ร่วมทั้งถ่ายทอดความรู้ผ่านการนำเสนอได้อย่างชัดเจน ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะการอ่าน การฟังดูพูด และการเขียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาการ รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอน และเพื่อนในชั้นเรียน ผู้สอนจะได้รับผลป้อนกลับว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจหรือไม่ การการโต้ตอบหรือการทำกิจกรรม ในชั้นเรียน และสามารถประเมินผู้เรียนได้

4.11 ข้อดีของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning)

อุษณีย์ เทพวรชัย (2543: 35-38) รูปแบบการเรียนการสอนแบบ (Active Learning) เป็นแนวคิดใหม่ที่เริ่มเป็นที่นิยมในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 โดยรูปแบบนี้เป็นแนวคิดกว้างๆที่เน้นความมีส่วนร่วมและบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนครอบคลุมวิธีการเรียนการสอนหลากหลายวิธี เช่น การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ Discovery Learning การเรียนรู้จากกรณีปัญหา Problem based learning การเรียนรู้ด้วยการสืบค้น Inquiry-Based Learning และการเรียนรู้จากการทำกิจกรรม

Activity-Based Learning เป็นต้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเดียวกัน คือให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง

รูปแบบ Active Learning อาศัยหลักการของวิทยาศาสตร์การรู้คิด ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติการทำงานของสมอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้คิด Cognitively Active มากกว่าการฟังผู้สอนในห้องเรียนและการท่องจำ ทำให้ได้การเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลสูง โดยรูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning นอกจากจะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากตัวผู้เรียนเองแล้ว ยังเป็นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกห้องเรียน Life-Long Learning ได้อีกด้วย

มีผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนส่วนมากพอใจกับรูปแบบ Active Learning มากว่ารูปแบบที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้แบบ Passive Learning และรูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ผลในการถ่ายทอดความรู้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้รูปแบบอื่น แต่มีผลดีกว่าในการพัฒนาทักษะการคิดและการเขียนของผู้เรียน

4.12 ข้อพึงระมัดระวังในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning

ในการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning มีข้อพึงระวังให้ครูผู้สอน นำไปใช้ดังนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2555 : 24-25)

1. เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีรากฐานมาจากแนวคิดการศึกษาที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ Constructivist โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้จากข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ด้วยการนำไปประกอบกับประสบการณ์ส่วนตัวที่ผ่านมาในอดีต นอกจากนี้ยังมีมิติของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 มิติ ได้แก่ กิจกรรมด้านการรู้คิด Cognitive Activity และกิจกรรมด้านพฤติกรรม (Behavioral Active โดยเข้าใจว่าความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมจะทำให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิด Cognitively Active ไปเอง จึงเป็นที่มาของการประยุกต์ใช้ผิดๆว่าให้ผู้สอนลดบทบาทความเป็นผู้ให้ความรู้ลง เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและบริหารจัดการหลักสูตร โดยปล่อยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เองอย่างอิสระจากการทำกิจกรรมและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เรียนด้วยกันเอง ตามยถากรรม โดยผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้ พัฒนามิติด้านการรู้คิด

2. ความตื่นตัวในกิจกรรมด้านพฤติกรรมอาจไม่ก่อให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมด้านการรู้คิดเสมอไป การที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว เช่น การฝึกปฏิบัติและการอภิปรายในกลุ่มของผู้เรียนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการรู้คิด เช่นการลำดับความคิดและการจัดองค์ความรู้ จะทำให้ประสิทธิผลการเรียนรู้ลดลง

3. กรณีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมและค้นพบความรู้ด้วยตนเองนี้ ไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย Cognitive Domain จะเหมาะกับการพัฒนาในขั้นการทำความเข้าใจ การนำไปประยุกต์ใช้ และการวิเคราะห์ขึ้นไป มากกว่าขั้นให้ข้อมูลความรู้ เพราะเป็นการเสียเวลามาก และไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

โดยสรุป การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต และถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จาริณี ฤทธิ์พันธ์ม่วง (2554) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL- PlUS และวิธีการคิดแบบหมวก6 ใบโรงเรียนพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ขั้นที่1 กิจกรรมก่อนการอ่านประกอบด้วยขั้น K เป็นขั้นกระตุ้นความรู้พื้นฐานขั้น W เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายและตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการรู้ ขั้นที่ 2 กิจกรรมระหว่างการอ่านได้แก่ขั้น L เป็นขั้นตรวจคำตอบจากคำถาม และอภิปรายสิ่งที่รู้ในช่วงขณะอ่าน ซึ่งเป็นวิธีการสอนอ่านที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการความสามารถทางด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มสูงขึ้นได้

มารศรี เมืองโคตร (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการคิดและอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการคิดแบบหมวกหกใบโรงเรียนคำชะอีวิทยาคาร พบว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย71.92 และนักเรียนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ77.14 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ72.50 และมีจำนวนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ82.86 ในวงจรที่ 1 ผู้วิจัยได้ใช้บทความจากสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นบทความวิจารณ์แสดง ความคิดเห็นและบทความเชิงวิชาการ จากวงจรที่ 1- 3 เริ่มจาการอ่านเรื่องง่ายๆ เมื่อนักเรียนได้ฝึกอ่านอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

รจนา ชาติโสม (2554) การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โรงเรียนกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านอย่างมีวจารณญาณ แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ70.17 มีนักเรียน 33 คน ที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 76.74 ของนักเรียนทั้งหมด เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 ความพึงพอใจต่อวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

จิตตรา พิกุลทอง (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบการอ่านวิธี SQ3R โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 45 คนผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ประสิทธิภาพเท่ากับ 82.65/81.8 2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบการอ่านวิธี SQ3R โดยการใช้แบบฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด

วนิดา วรบุตร (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยด้วยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) พบว่าผลพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.70 นักเรียนผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ71.43 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70 และสภาพความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน ขั้นที่ 1- 3 กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนสามารถอ่านจับใจความ ตีความ วิเคราะห์ และในขั้นที่ 4 การเขียนประชาสัมพันธ์นักเรียนสามารถนำเสนอที่เป็นตัวของตัวเองที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์

นฤมล ตันติชาติ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรวรรณกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จุดประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวงจรวรรณกรรม 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวงจรวรรณกรรม 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแบบ

ฝึกทักษะการอ่านมีค่าเท่ากับ 80.02/80.93 สูงกว่าที่กำหนดไว้คือ 75/75 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสูงขึ้นหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3) นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นงเยาว์ เพียรชนะ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมร่วมสมัยโดยใช้คำถามหมวกความคิดหกใบที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะความพอเพียง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมร่วมสมัยโดยใช้คำถามหมวกความคิดหกใบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 3) เพื่อศึกษาคุณลักษณะความพอเพียงของนักเรียน ผลการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมร่วมสมัยโดยใช้คำถามหมวกความคิดหกใบ มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มณีวรรณ พุดหล้า (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมแบบ 4MAT ความมุ่งหมายเพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมแบบ 4MAT ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ระหว่างก่อนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ 1) แผนการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 6 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2) แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณชนิดเลือกตอบ ผลการศึกษา 1)แผนการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กิจกรรมแบบ 4 MAT มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.10/82.33 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง

ชาญชัย หมันประสงค์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 จำนวน 53 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ของ โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ3) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สุพรรณี ขาวงาม (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ PSQ4RH ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ PSQ4RH ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ PSQ4RH ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 3) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน 4) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้แบบ PSQ4RH ผลการวิจัยปรากฏว่า กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ PSQ4RH มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.41/84.32 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.8129 คิดเป็นร้อยละ 81.29 นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ PSQ4RH อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88

จิตติกานต์ คำมะสอน (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สื่อหนังสือพิมพ์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนและ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจันทรุเบกษา อนุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.01/85.88 แสดงว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยรวมก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย 3) ผลของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า ได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

Dambrosio (1998 อ้างในวิไลวรรณ สวัสดิวงศ์,2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ถูกละเลยของนักเรียนวิทยาลัยชุมชน : กรณีศึกษาแคลิฟอร์เนีย (California) วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาขอบข่ายและความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของวิทยาลัยชุมชนในเครือข่ายวิทยาลัยชุมชนแคลิฟอร์เนียโดยตรวจสอบเกี่ยวกับหลักสูตรการอ่าน ขอบข่ายความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพด้านการอ่าน การดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพของการอ่านของบัณฑิตที่จบจากวิทยาลัยชุมชน ผลการวิจัยพบว่า วิชาการอ่านทั่วไปมีการพิจารณาปรับปรุงสาระสำคัญของวิชา คุณภาพด้านการอ่านของบัณฑิตสาขา A.A/A.S ยังไม่ได้รับการประกันคุณภาพจากวิทยาลัยชุมชนในแคลิฟอร์เนีย (CCC) และหลักสูตรวิชาการอ่านยังไม่ได้อยู่ในระดับที่สามารถปฏิบัติได้ ไม่สามารถพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนได้ เพื่อจุดมุ่งหมายพัฒนาความรู้ ความสามารถของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Bosma (1991 อ้างถึงในภาวิณี ศรีวิไล, 2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงทดลอง เพื่อตัดสินความเป็นไปได้ในการใช้วรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อใช้ในการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณขอนักเรียนเกรด 6 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 จำนวน 99 คนแบ่งเป็น 4 กลุ่มได้แก่ กลุ่มทดลอง 2 กลุ่มจำนวน 50 คน และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม จำนวน 49 คน วิธีดำเนินการวิจัย กลุ่มทดลองสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีให้อ่านนิทานพื้นบ้าน 2 วิธีคือ 1)ครูอ่านให้ฟังและแสดงวิธีการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2) ให้นักเรียนเลือกอ่านนิทานเอง กลุ่มควบคุมทำการสอนโดย 1) ครูเป็นผู้อ่านให้ฟังจากหนังสือต่าง ๆ ที่ไม่ใช่นิทานพื้นบ้าน และอ่านให้ฟังถึงลักษณะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 2)นักเรียนทำแบบฝึกตามที่ได้รับมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

Unrau,1991 ได้ศึกษาผลของวิธีสอนหลักวิเคราะห์ และใช้เหตุผลต่อเรื่องที่อ่าน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับ 11 จำนวน 120 คนในซานฟรานซิสโก มีการทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยดัดแปลงแบบทดสอบมาจากแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีชื่อว่า The Ennis-Weir Eassay Test of Critical Thinking ผลปรากฏว่านักเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน

Erwin,1993 ได้ทำวิจัยเรื่องความก้าวหน้าในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการประเมินด้านเหตุผลระหว่างผู้อ่านที่ขาดทักษะการอ่านในระดับวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 จำนวน 49 คน วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการสอนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยศึกษาผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและผลการปฏิบัติในการสอน พบว่าทั้ง2 ด้านมีนัยสำคัญสูง แต่ด้านการประเมินเหตุผลไม่สูงตามไปด้วย

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการสอนเชิงรุก Active Learning

อุษณีย์ เทพวรชัย (2542) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี งานวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี และเพื่อเปรียบเทียบผลการสอนนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่เรียนแบบการเรียนการสอนเชิงรุกกับการเรียนแบบปกติ จำนวน 114 คน แบ่งกลุ่มทดลอง 57 คน และกลุ่มควบคุม 57 คน โดยแบ่งตามคะแนนเฉลี่ยGPA เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบความสามารถในการคิด แบบประเมินความภาคภูมิใจในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรีมีโครงสร้างประกอบด้วย 4 ส่วนคือแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก วิธีสอนตามแนวคิดเชิงรุก กระบวนการเรียนการสอนเชิงรุก และการประเมินผลการเรียนการสอนเชิงรุก 2) นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกับนักศึกษาที่สอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสรุปผล ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง แต่ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

วรเชษฐ์ บุญยง (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมเทคนิคการสอนเชิงรุก ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ATLAS วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อพัฒนาความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะ โดยใช้ชุดกิจกรรมเทคนิคการสอนเชิงรุก กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 23 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนมัธยมจารพัตวิทยา จากการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเทคนิคการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนวิทยาศาสตร์มีความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรายชั้นอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.85

เจริญศักดิ์ อาจวิชัย (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพัฒนา 3 ด้านคือ 1.ด้านความรู้ความเข้าใจ

2.ด้านความสามารถการเขียนแผนการสอน 3.ด้านความสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก จกการใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่าครูโรงเรียนกุดบากพัฒนาศึกษาสามารถเขียนแผนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในกิจกรรมการสอนในห้องเรียนได้

เชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 16.78 คิดเป็นร้อยละ 83.90ของคะแนนเต็ม 3) ความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 22.64 คิดเป็นร้อยละ 75.47 ของคะแนนเต็ม

จิรภา อรรถพร (2556) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ และ3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ประเมินคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบรบริค แบบสอบถามความคิดเห็นในการเรียนรู้เชิงรุกออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบที่พัฒนามี 9 องค์ประกอบ คือ 1) บทบาทผู้สอน 2) บทบาทผู้เรียน 3) ระบบจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหาของบทเรียน 5) การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 6) การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยี 7) กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ 8) กระสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน 9) การวัดและประเมินผล โดยมี 5 ขั้นตอนได้แก่ 1.ขั้นศึกษาค้นคว้า 2.ขั้นเชื่อมโยงปัญหา 3.ขั้นระดมสมอง

4.ขั้นสังเกตการณ์ 5.ขั้นสะท้อนความคิด ผลการทดลองพบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชมสุภัค ครุฑกะ (2558) ได้ศึกษาเรื่องสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก 3) ศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงในการสอนเชิงรุก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากด้านบทบาทผู้สอน ด้านสื่อ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านวิธีการหรือกิจกรรม และด้านบทบาทผู้เรียน 2) คะแนนค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพที่คาดหวังในการสอนเชิงรุก อยู่ในระดับมาก เรียงจากด้านสื่อ ด้านเนื้อหา ด้านบทบาทผู้สอน ด้านการวัดประเมินผล ด้านบทบาทผู้เรียน 3) ความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนเชิงรุกทั้งหมด ประเด็นที่คาดหวังมากที่สุดคือ ผู้สอน สอนตรงประเด็น บรรยายเข้าใจง่าย ในกรณีศึกษาเพื่ออภิปราย ควรมรการสอบถามความเข้าใจหลังสอน สื่อการสอนมีความหลากหลาย

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการสอนเชิงรุก Active Learning

Akinoğlu and Tandoğan 2007 (อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร, 2556) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้เชิงรุกโดยเน้นปัญหาเป็นหลักที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 7 ของโรงเรียนรัฐบาลอิสตันบูล ประเทศตุรกี จำนวน 50 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ชนิดปรนัย แบบทดสอบอัตนัยเป็นคำถามปลายเปิด และแบบวัดเจตคติทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Chiristou; et al. (2007 อ้างถึงใน เชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์, 2556) ได้ศึกษาการเคลื่อนไหวของนักเรียนในระหว่างการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากการศึกษาพบว่า การเคลื่อนไหวในระหว่างการเรียนรู้ในการสอนเกี่ยวกับความรู้สึกเชิงเรขาคณิต นักเรียนได้สังเกตและลงมือกระทำทำให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสนใจ ในระหว่างการเรียนรู้อยู่ตลอด งานวิจัยนี้สนับสนุนให้ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือนักเรียน ให้สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและผู้สอนต้องใช้ความสนใจทุกสถานการณ์ที่นักเรียนได้ลงมือกระทำ

Wheeler (2007 อ้างถึงใน เชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์, 2556) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ได้ลงมือกระทำในวิชาคณิตศาสตร์ จากการศึกษาพบว่ากระบวนการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพมากในรายวิชาพีชคณิต นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเองและพัฒนาทักษะความคิดรวบยอดและการคิดในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาคณิตศาสตร์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกแสดงให้เห็นว่า การกระทำของนักเรียนเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกข้างต้น ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ซึ่งได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้นตอนดังนี้ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาจัดกิจกรรมการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อช่วยเพิ่มความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและแสดงขั้นตอน
ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเกิดประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการวิจัย

เป็นขั้นที่เป็นการเตรียมโครงการวิจัยเพื่อให้เกิดระบบการดำเนินการตามโครงการ โดยเริ่มต้นจากการนิยามปัญหา โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ พัฒนาเครื่องมือ ตลอดจนปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก 2) แบบทดสอบวัดความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แบบทดสอบวัดความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินการวิจัย

ขั้นดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนการนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนตรวจสอบสมมติฐาน

ขั้นที่ 5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลเป็นขั้นตอนการนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปผลการทดลอง

วิธีและขั้นตอนการวิจัย

รายละเอียดของการดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย ได้แก่

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

1.2 ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.3 ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

1.4 ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามความคิดเห็น

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 12 ห้องเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 480 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 35 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Unit of Sampling)

3. ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

4. ระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ไม่รวมทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียน 2 คาบ รวมเป็น 14 คาบเรียน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระยะเวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

สัปดาห์	หน่วยการเรียนรู้	เนื้อหา	เวลา (คาบเรียน)
สอบก่อนเรียน Pre-test			1
1	ภาษาในวรรณคดี	หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	2
2	ภาษาในวรรณคดี	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านบทความ	3
3	มองโฆษณาอย่างมีวรรณกรรม	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านโฆษณา	2
4	เพลงนี้มีประวัติ	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านข่าว	2
5	มหัศจรรย์แห่งมะละกอ	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านบทร้อยกรอง	3
สอบหลังเรียน Post -test			1
รวม			14

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จำนวน 5 แผน

1.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี

1.2 ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1.3 ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning และการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.4 กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 5 แผน รวม 12 ชั่วโมง ดังตารางที่ 6 รายการของแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	เวลา (คาบเรียน)
1	หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	2
2	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านบทความ	3
3	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านโฆษณา	2
4	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านข่าว	2
5	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านบทร้อยกรอง	3
รวม		12

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Active Learning) มี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เป็นขั้นการสร้างกติกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่มๆร่วมกันนำเสนอ รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่าง เปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน

1.5 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางด้านเนื้อหา การใช้ถ้อยคำภาษา และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

R หมายถึง คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

สรุปการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน แต่สลับข้อสอบสลับตัวเลือก โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ศึกษาวิเคราะห์ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี พุทธศักราช 2551

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือ และวิธีวัดผลทางการศึกษา

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีสาระเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.4 จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint)

Test blueprint

ตารางที่ 7 วิเคราะห์เนื้อหาของบททดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เนื้อหา	รูปแบบข้อสอบ	ความรู้ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	รวม
1. หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ปรนัย 4 ตัวเลือก	-	-	-	2	-	-	2
2. บทร้อยกรอง กวีนิพนธ์	ปรนัย 4 ตัวเลือก	-	-	-	2	2	2	6
3. การอ่านโฆษณา	ปรนัย 4 ตัวเลือก	-	-	-	3	1	3	7
4. การอ่านข่าว	ปรนัย 4 ตัวเลือก	-	-	-	4	3	1	8
5. การอ่านบทความ	ปรนัย 4 ตัวเลือก	-	-	-	4	2	1	7
จำนวนข้อสอบ		-	-	-	15	8	7	30
จำนวนเวลาที่ใช้ในการสอบ		1 ชั่วโมง						

ตารางที่ 8 รายละเอียดแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning จำนวน 30 ข้อ จำแนกตามรูปแบบดังนี้

มาตรฐาน	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ใช้ในการสอบ O-net	ตัวชี้วัด	รายละเอียดตัวชี้วัด	สรุปจำนวนตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	รูปแบบข้อสอบ	คะแนน
ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความ เป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่านแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	ม.3/1	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	9 ตัวชี้วัด	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บันเทิงคดี - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ	ปรนัย	-
			ม.3/2	ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย			ปรนัย	-

ตารางที่ 8 รายละเอียดแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning จำนวน 30 ข้อ จำแนกตามรูปแบบดังนี้ (ต่อ)

มาตรฐาน	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ใช้ในการสอบ O-net	ตัวชี้วัด	รายละเอียดตัวชี้วัด	สรุปจำนวนตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	รูปแบบข้อสอบ	คะแนน
ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความ เป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่านแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	ม.3/3	ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	9 ตัวชี้วัด	- ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด	ปรนัย	3
			ม.3/4	อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความและรายงาน			ปรนัย	3

ตารางที่ 8 รายละเอียดแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning จำนวน 30 ข้อ จำแนกตามรูปแบบดังนี้ (ต่อ)

มาตรฐาน	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ใช้ในการสอบ O-net	ตัวชี้วัด	รายละเอียดตัวชี้วัด	สรุปจำนวนตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	รูปแบบข้อสอบ	คะแนน
ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความ เป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่านแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	ม.3/5	วิเคราะห์ วิจารณ์และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้เข้าใจได้ดี	9 ตัวชี้วัด	การอ่านตามความสนใจ เช่น - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน	ปรนัย	4
			ม.3/6	ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน			ปรนัย	5
			ม.3/7	วิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง			ปรนัย	5

ตารางที่ 8 รายละเอียดแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning จำนวน 30 ข้อ จำแนกตามรูปแบบดังนี้ (ต่อ)

มาตรฐาน	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551	คุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ใช้ในการสอบ O-net	ตัวชี้วัด	รายละเอียดตัวชี้วัด	สรุปจำนวนตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	รูปแบบข้อสอบ	คะแนน
ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่านแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความ เป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่านแสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	ม.3/8	วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	9 ตัวชี้วัด	- ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - ตำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น	ปรนัย	5
			ม.3/9	ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต			ปรนัย	5

2.5 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

2.6 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม การใช้ถ้อยคำภาษา และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

2.7 นำเสนอแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำความคิดของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) นำผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการประเมิน

2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี จำนวน 1 ห้อง ทั้งหมด 30 คน ที่เคยเรียนเรื่องนี้แล้ว และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติรายข้อเพื่อหาประสิทธิภาพของบททดสอบให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยได้ค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.43 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 – 0.57 และคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 30 ข้อ

2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1.00

2.10 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อที่ได้ปรับปรุงเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง 5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 6

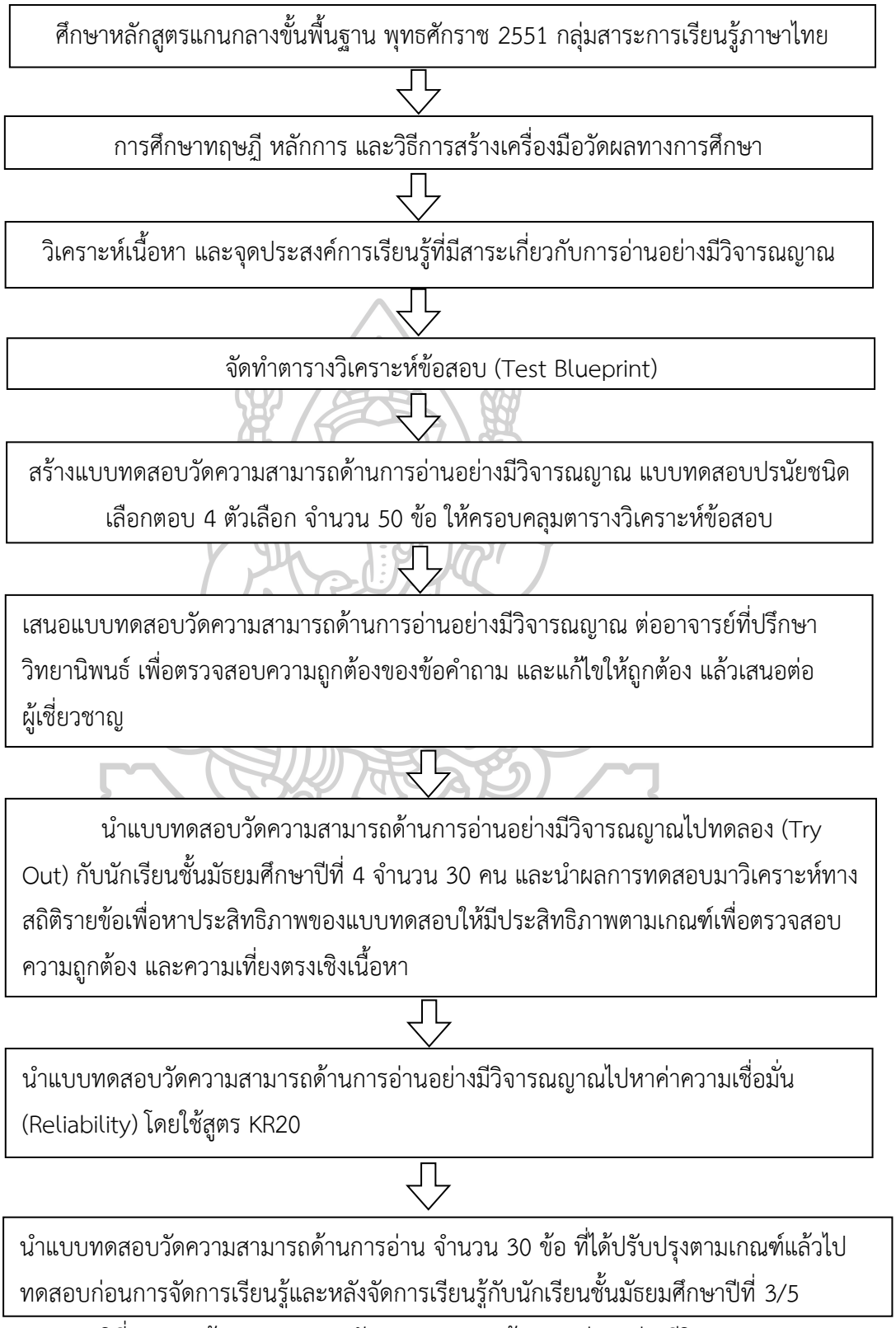

แผนภูมิที่ 6 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำรา เอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบสอบถาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านเนื้อหา โดยกำหนดค่าความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 มาตรประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert)

คะแนน	**ระดับคุณภาพ**
5	มีคุณภาพมากที่สุด
4	มีคุณภาพมาก
3	มีคุณภาพปานกลาง
2	มีคุณภาพน้อย
1	มีคุณภาพน้อยที่สุด

ตารางที่ 10 เกณฑ์การแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ยความเห็น เบสท์ (1997: 190)

ค่าเฉลี่ย	**ระดับความคิดเห็น**
4.50 – 5.00	มีความคิดเห็นมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความคิดเห็นมาก
2.50 – 3.49	มีความคิดเห็นปานกลาง
1.50 – 2.49	มีความคิดเห็นน้อย
1.00 – 1.49	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบสอบถามความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item and Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ว่า ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปแสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหา ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ IOC ได้ค่าเท่ากับ 1.00 ถือว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องในเกณฑ์ ที่ยอมรับได้

3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน จนถูกต้องสมบูรณ์

3.6 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิที่ 7 ดังนี้

แผนภูมิที่ 7 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pre-test and Post-test Design) (มาเรียม นิลพันธุ์ ,2547 : 144) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

จากตารางข้างต้นสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

T1 หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

T2 หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2. การดำเนินการทดลอง

2.1 ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที เพื่อวัดพื้นฐานทางด้านการอ่าน

2.2 ตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้

2.4 ระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบเรียน รวมเป็น 12 คาบเรียน

2.5 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่สลับข้อ สลับตัวเลือก

2.6 ตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D*)

2.7 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2.8 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*S.D)* ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปผลการทดลอง ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning มีคะแนนเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติวิเคราะห์แบบ t-test one sample

2. การวิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent)

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางและความเรียง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยสุพรรณบุรี ที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2561 จำนวน 35 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ตอนที่ 1 ผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 12 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 80	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	t	Sig.
ทดสอบหลังเรียน	35	30	24	24.82	1.83	-22.24	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่าการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ t-test one sample ซึ่งนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน ทำแบบทดสอบจำนวนข้อสอบ 30 ข้อ ผลความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดกิจกรรมการเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 24.82 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สามารถสรุปผลความสามารถด้านการอ่าน ดังตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 วิเคราะห์การทำแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสรุปผลการอ่านเป็น 3 ด้านดังนี้ 1.การอ่านวิเคราะห์ 2.การอ่านสังเคราะห์ 3.การอ่านประเมินค่า

ประเภทแบบทดสอบ	ข้อสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวนนักเรียนทำแบบทดสอบได้	ร้อยละ
วิเคราะห์	1. หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	19	63.33
	4. บทร้อยกรอง	16	53.33
	5. บทความ	21	70.00
	7. บทความ	18	60.00
	9. บทความ	18	60.00
	10. ข่าว	19	63.33
	11. ข่าว	13	43.33
	13. โฆษณา	18	60.00
	16. หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	24	80.00
	18. บทความ	19	63.33
	19. ข่าว	18	60.00
	23. บทร้อยกรอง	16	53.33
	24. ข่าว	13	43.33
	27. โฆษณา	14	46.67
	29. โฆษณา	17	56.67
รวม	ข้อสอบวิเคราะห์ จำนวน 15 ข้อ		58.44

ตารางที่ 13 วิเคราะห์การทำแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสรุปผลการอ่านเป็น 3 ด้านดังนี้ 1.การอ่านวิเคราะห์ 2.การอ่านสังเคราะห์ 3.การอ่านประเมินค่า (ต่อ)

ประเภทแบบทดสอบ	ข้อสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	จำนวนนักเรียนทำแบบทดสอบได้	ร้อยละ
สังเคราะห์	3. บทร้อยกรอง	19	63.33
	6. บทความ	20	66.67
	14. ข่าว	19	63.33
	17. บทความ	17	56.67
	20. ข่าว	18	60.00
	21. บทร้อยกรอง	18	60.00
	25. ข่าว	15	50.00
	28. โฆษณา	19	63.33
รวม	ข้อสอบสังเคราะห์ จำนวน 8 ข้อ		60.42
ประเมินค่า	2. โฆษณา	19	63.33
	8. บทความ	15	50.00
	12. โฆษณา	17	56.67
	15. ข่าว	17	56.67
	22. บทร้อยกรอง	17	56.67
	26. โฆษณา	16	53.33
	30. บทร้อยกรอง	16	53.33
รวม	ข้อสอบประเมินค่า จำนวน 7 ข้อ		55.71

จากตารางที่ 13 พบว่าการอ่านวิเคราะห์ จำนวน 15 ข้อ นักเรียนทำได้คิดเป็นร้อยละ 58.44 การอ่านสังเคราะห์ จำนวน 8 ข้อ นักเรียนทำได้คิดเป็นร้อยละ 60.42 และการอ่านประเมินค่า จำนวน 7 ข้อ นักเรียนทำได้คิดเป็นร้อยละ 55.71

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จำนวน 35 คน ปรากฏดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	t	p
ทดสอบก่อนเรียน	35	30	17.57	2.20	-22.24	.000
ทดสอบหลังเรียน	35	30	24.82	1.83		

จากตารางที่ 14 พบว่าคะแนนผลความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ เท่ากับ 17.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.20 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย $\overline{X}$ เท่ากับ 24.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.83 แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งจำแนกเป็นภาพรวมและรายด้าน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และ 3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และระดับความคิดเห็น ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

รายการประเมิน	($\bar{X}$)	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. นักเรียนเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning แล้วมีความเข้าใจเนื้อหา	4.19	0.66	มาก	
2. กิจกรรมไม่ยากจนเกินไป นักเรียนสามารถปฏิบัติ ตามขั้นตอนได้	4.26	0.82	มาก	
3. นักเรียนรู้จักการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับเพื่อน	4.26	0.82	มาก	
4. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดตั้งคำถามและค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	4.11	0.72	มาก	
5. ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ประเมินค่าและแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	4.11	0.72	มาก	
6. นักเรียนได้รู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่หลากหลาย	3.89	0.83	มาก	
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	**4.23**	**0.74**	**มาก**	**(1)**
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
7. นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน	4.23	0.73	มาก	
8. การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกลุ่ม	4.26	0.61	มาก	
9. ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน	4.51	0.70	มากที่สุด	
10. ครูคอยแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง	4.17	0.71	มาก	
รวมด้านบรรยากาศการเรียนรู้	**4.09**	**0.69**	**มาก**	**(2)**
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
11. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาเพิ่มขึ้น	4.06	0.64	มาก	
12. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.09	0.70	มาก	
13. นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา	4.11	0.72	มาก	

ตารางที่ 15 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (ต่อ)

รายการประเมิน	($\bar{X}$)	SD	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
14. นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่	3.77	0.73	มาก	
15.นักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.06	0.64	มาก	
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ	**4.06**	**0.71**	**มาก**	**(3)**
ความคิดเห็นโดยภาพรวมทุกด้าน	**4.13**	**0.72**	**มาก**	-

จากตารางที่ 15 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$ =4.13, SD =0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\overline{X}$ = 4.23, SD = 0.74) รองลงมาได้แก่ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\overline{X}$ = 4.09, SD= 0.69) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย ($\overline{X}$ =4.06, SD =0.71) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่งนักเรียนรู้จักการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับเพื่อน และกิจกรรมไม่ยากจนเกินไป นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ มีผลการแสดงความคิดเห็นเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.26, SD = 0.82) ลำดับถัดมา นักเรียนเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แล้วมีความเข้าใจเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.19, SD = 0.66) ลำดับที่ถัดมากิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดตั้งคำถามและค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.72) และส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ประเมินค่าและแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ($\bar{X}$ =4.11, SD =0.72) และลำดับสุดท้ายนักเรียนได้รู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่หลากหลาย ($\bar{X}$ = 3.89, SD = 0.83)

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่งครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.51, SD = 0.70) ลำดับถัดมาการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกลุ่ม ($\bar{X}$ =4.26, SD = 0.61) ลำดับถัดมานักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน ($\bar{X}$ = 4.23, SD = 0.73) และลำดับสุดท้ายครูคอยแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X}$ = 4.17, SD = 0.71)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่หนึ่งนักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ($\bar{X}$ = 4.11, SD = 0.72) ลำดับถัดมานักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X}$ = 4.09, SD =0.70) ลำดับถัดมานักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}$ =4.06, SD = 0.64) ลำดับสุดท้ายนักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ($\bar{X}$ = 3.77, SD = 0.73)

มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จำนวน 1 ห้องเรียน คือห้อง ม.3/5 มีจำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ที่ผ่านการตรวจหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.43 ถึง 0.80 มีค่าอำนาจจำแนก(r) ระหว่าง 0.20 ถึง 0.57 และมีค่าความเชื่อมั่น 1.00 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งแบบสอบถามมีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ประเมินในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้สถิติที่ใช้ในการหาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 ใช้สถิติค่าทีแบบ t-test one sample เปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent) และ และวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่มีต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนเชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนเชิงรุก (Active Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนเชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80 เมื่อพิจารณาผลคะแนนความสามารถหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ พบว่านักเรียนจำนวน 35 คน ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 24.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.83 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้มาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

ประการแรก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกิจกรรมการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้คิด ลงมือทำ ซึ่งครูผู้สอนไม่ได้ทำหน้าที่บรรยายเหมือน การสอนดั้งเดิม แต่ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ แนวทาง เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ เรียนรู้และเกิดองค์ความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและเจตคติ เรียนรู้แบบใหม่เรียนรู้ที่แบ่งปันกัน ช่วยเหลือเกื้อกูล ทำงานเป็นกลุ่ม เปลี่ยนการเรียนรู้ที่เป็นเพียงความจำ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จริง จากการปฏิบัติมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Sutherland & Bonwell, 1996 (อ้างใน จิรภา อรรถพร ,2554) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้

เชิงรุกเป็นการเรียนที่มีอิสระ ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยลักษณะของกิจกรรมจะครอบคลุมกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจัดกิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆลักษะการสอนตรงกันข้ามกับการบรรยาย เพราะเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆที่กระตุ้น จูงใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการสื่อสาร เกิดความรู้สึกสนุกขณะเรียน เกิดทัศนคติทางบวกในการเรียน

ประการที่สอง ผู้เรียนจะได้ร่วมคิดวิเคราะห์ อภิปราย ฝึกทักษะการอ่าน เขียน ฟังดูและพูดนำเสนอ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆในชั้นเรียนและผู้สอน รวมทั้งผู้เรียนจะได้ลงมือเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เข้าใจและเป็นความรู้ที่คงทนมากกว่าการเรียนรู้จากความจำซึ่งสอดคล้องกับปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2551) ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมกับประสบการณ์เดิมที่มี แยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มี สามารถประเมินต่อเติมและสร้างแนวคิดของตนเอง เป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้น และมีทักษะสามารถเลือกรับข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ประการที่สาม การเลือกบทอ่าน ซึ่งนำมาให้ผู้เรียนใช้วัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้สอนได้นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า จากสาระแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย และตัวชี้วัด ทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เรียนควรได้ฝึกการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมิน สิ่งที่อ่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542) ที่กล่าวว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้ความคิด พิจารณาเหตุผล เพื่อวินิจฉัยประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เช่นการอ่านจับใจความสำคัญ หาแนวคิดจุดประสงค์ ตีความข้อความ สัญลักษณ์ วิเคราะห์และประเมินค่า เมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้เรียนจึงเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำมาวิเคราะห์ ใช้วิจารณญาณในการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนเชิงรุก Active Learning หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นผลที่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ฝึกกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่มผ่านการศึกษาค้นคว้า การตั้งคำถาม การใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนจะได้รับสถานการณ์ที่หลากหลายเพื่อฝึกอ่าน โดยเริ่มจากการอ่านหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่าน ข้อความ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม สรุปสิ่งที่อ่าน บอกความรู้สึก วิเคราะห์และประเมินจากการอ่านได้ ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมสถานการณ์ที่คล้ายปัญหา หรือสถานการณ์ที่มีแง่คิด ให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด และเมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ผู้เรียนมีความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กังวลมากเท่ากับการเรียนรู้คนเดียว การจัด

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถทำให้ผู้เรียนได้เป็นผู้รับสาร และส่งสาร ฝึกนำเสนอความคิดของตนเองในกลุ่ม และฝึกนำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังจะเห็นได้จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ผู้สอนได้จัดเตรียมสื่อการสอน เช่น ข้อความ ข่าว ภาพ เพลง คลิปวิดีโอ ภาพเคลื่อนไหว เพื่อกระตุ้นความสนใจรวมทั้งจุดประกายความคิดของผู้เรียนผ่านการซักถาม ซึ่งเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียม จะเป็นเรื่องที่นำไปสู่การเรียนการสอน และเข้าสู่การอ่านเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ในขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์จากทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้ได้นำเสนอให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับการอ่าน เช่น การนำบทร้อยกรองเข้ามามีบทบาทให้นักเรียนอ่าน และแสดงความคิดเห็นก่อนนำเสนอบทบาทให้นักเรียนวิเคราะห์ การนำภาพที่มีแง่คิด สะท้อนสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียนและนำไปสู่การประเมินค่า จากชีวิตประจำวัน การนำเสนอข่าว วิเคราะห์ข่าวสารในปัจจุบัน การรับฟังโฆษณา ประเมินสิ่งที่เชิญชวน ชักชวนให้เชื่อ ผู้เรียนจะได้คิดจากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้ผู้เรียนจะได้ร่วมกันอภิปราย รับฟังเพื่อนคนอื่น ๆ ผู้สอนต้องเตรียมเนื้อหาและคาดคะเนคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนคิด และนำเสนอ เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถามเชื่อมโยงในขั้นการนำเสนอสถานการณ์ให้สิ่งที่นักเรียนอ่านและคิดวิจารณญาณในขั้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับสัญญา ภัทรากร (2552) กล่าวว่าการเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ผู้เรียนนั้นจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้นในการแข่งขัน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของบุหงา วัฒนะ (2546) ที่ได้กล่าวว่าการเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ผู้เรียนจะเกิดทักษะด้านการสื่อสารระหว่างกัน มีการพัฒนากระบวน การคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภา อรรถพร (2554) ที่ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ ระดับนิสิตปริญญาบัณฑิต ผลการทดลองพบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยขั้นการศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่จัดการเรียนการสอนที่กำหนดให้ผู้เรียนได้พูด และเขียนกับสิ่งที่มีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในอดีตจะช่วยส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนามีองค์ประกอบจาก บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน การจัดระบบการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาบทเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การติดต่อสื่อสารทางเทคโนโลยี กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ การสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการวัดประเมินผล

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์

เดิม เป็นขั้นการสร้างกติกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ซึ่งขั้นตอนนี้ความสำคัญอยู่ที่ผู้สอนต้องหาสื่อที่เป็นการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้คิด และตอบคำถาม วิเคราะห์และประเมินจากสิ่งที่คิด ผู้เรียนจะได้รับปัญหา สถานการณ์การอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ และคำถามจากครู ซึ่งขั้นตอนนี้จะเชื่อมโยงมาจากการเปิดประสบการณ์จากสิ่งที่เคยพบ และการคาดคะเนสิ่งที่นักเรียนคิด จะทำให้ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนวิเคราะห์มุมกว้าง หรือมุมแคบ และให้เวลาผู้เรียนได้รับสถานการณ์ใหม่ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของจิรภา อรรถพร (2557) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ เตรียมเนื้อหาในการเรียนการสอน เตรียมแผนการสอน คอยตอบข้อสงสัย คอยสังเกตการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ Baldwin & Williams (1988) ที่ได้นำเสนอว่าขั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหา โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการอยากเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกับวรเชษฐ์ บุญยง (2553) ได้กล่าวถึงขั้น การนำเสนอสถานการณ์เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกจากสถานการณ์ที่ได้รับ เมื่อผู้เรียนร่วมกันทำชุดกิจกรรม เกิดความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะ จึงได้ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ ขั้นตอนนี้ต้องให้เวลาผู้เรียนได้อ่านสถานการณ์ที่ได้รับ ซึ่งสถานการณ์ แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การอ่านเนื้อหาหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเป็นความรู้ และวิเคราะห์และสรุปขั้นตอนการอ่าน แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านวิจารณญาณข่าว แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านวิจารณญาณเพื่อประเมินโฆษณา แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินบทความ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินบทร้อยกรอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของบัญญัติ ชำนาญกิจ (2549) ที่กล่าวถึงการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน มาจากการประมวลประสบการณ์ ความคิดเห็น เพื่อเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดข้อสรุปองค์ความรู้ใหม่ มีการตรวจสอบความคิดของตนเองและปรับเปลี่ยนความคิด เมื่อเกิดการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งการเน้นผู้เรียนให้คิดทำให้ครูผู้สอนสามารถรู้ว่าผู้เรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด ผ่านการรายงาน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน และสอดคล้องกับวิจัยของเชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์ (2556) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ที่มีต่อการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการที่ผู้เรียนกระตือรือร้น ช่วยกันแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณทำให้หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ 0.01 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chiritou;et al. 2007 (อ้างถึงใน เชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์,2556) ได้ศึกษาการเคลื่อนไหวของนักเรียนระหว่างการจัดเรียนรู้เชิงรุก พบว่าในระหว่างการเรียนรู้เกี่ยวกับเรขาคณิต สังเกตเห็นได้ว่าเมื่อนักเรียนได้ลงมือกระทำ ทำให้สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่มๆร่วมกันนำเสนอ ร่วมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่าง เปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน ขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้รับสถานการณ์บทอ่านเพื่อวิเคราะห์ ประเมินค่า ตีความจากสิ่งที่อ่าน โดยใช้วิจารณญาณของตนเองเพื่อสรุปและตอบคำถามของครู อีกทั้งผู้เรียนจะช่วยเพื่อนในกลุ่มสร้างความเข้าใจร่วมกัน เมื่อเข้าใจแล้วผู้เรียนจะร่วมกันส่งสารผ่านการเขียนและการพูดนำเสนออภิปรายสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนกลุ่มตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเนาวนิตย์ สงคราม (2557) กล่าวว่าการนำความรู้ ทักษะการคิดคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ใน การจัดการสถานการณ์ ต่าง ๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงความคิดของบุคคลความจริงในชีวิต ทำให้เกิด การเรียนรู้ในมิติของตนเองและผู้อื่น เป็นการค้นพบตัวเอง นำมาใช้กับสังคมและการเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของอุษณีย์ เทพวรชัย (2542) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี พบว่าการสร้างองค์ความรู้ของนักศึกษาโดยผ่านการสอนเชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านการคิด วิเคราะห์ สรุปผล รวมทั้งความภาคภูมิใจตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนโดยการสะท้อนความคิดของผู้เรียนมีการนำเสนอผ่านการพูดรายงานหน้าชั้นเรียน หรือการนำเสนอแผนผังความคิด จากนั้นครูช่วยสรุปความคิดจากสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้เรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนฟังความคิดเห็นของครูแล้วผู้เรียนร่วมกันประเมินสิ่งที่ได้เรียนวันนี้ว่า การเรียนเชิงรุก Active Learning นั้นมีผลดีในแต่ละด้านอย่างไรบ้าง ซึ่งประเมินผ่านแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนในครั้งนี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของจิรภา อรรถพร (2557) ที่กล่าวถึงขั้นนี้ว่าการสะท้อนความคิดของผู้เรียน เป็นการสะท้อนความรู้ทั้งหมดหลังจากได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด อีกทั้งการประเมินผลการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อดูผลสัมฤทธิ์พบว่าพฤติกรรมหลังการเรียนรู้สูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของชมสุภัค ครุฑกะและประภาภรณ์ มูลแสดง (2558) ที่ได้ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนเชิงรุก ด้านวิธีการสอน การให้

นักศึกษาสะท้อนความคิดผ่านการอภิปราย การทำกรณีศึกษา มีการสอบถามจากแบบสัมภาษณ์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงในการสอนเชิงรุก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนอ่านอย่างมีวิจารณญาณควบคู่ไปกับกิจกรรมที่ไม่ยากจนเกินไป โดยผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน ไม่ได้ศึกษาความรู้เพียงลำพัง ทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ร่วมกัน มีการประเมินสิ่งที่อ่านร่วมกัน แสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านได้อย่างหลากหลายสอดคล้องกับความคิดเห็นของไชยยศ เรืองสุวรรณ (2546) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด เช่นเดียวกับความคิดของสัญญา ภัทรากร (2552) ที่กล่าวว่าผู้เรียน มีการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วม เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา เพราะผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมแข่งขัน กระตือรือร้นที่จะนำเสนอความคิด อีกทั้งผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยาย เป็นการเน้นการวัดประเมินการคิดระดับสูง ทำให้เห็นเจตคติและคุณค่าที่มีในตัวผู้เรียนได้

สำหรับด้านบรรยากาศการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าด้านบรรยากาศการเรียนรู้เชิงรุก โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อีกทั้งครูเป็นผู้คอยแนะนำและช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งแนวการสอน Active Learning มีส่วนทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนไม่เหมือนกับการเรียนการสอนแบบบรรยาย หรือครูเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของสัญญา ภัทรากร (2552) ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน มีความร่วมมือกันระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างเรียน เช่นเดียวกันกับความคิดเห็นของปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2551) ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมกับ

ประสบการณ์เดิมที่มี แยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มี สามารถประเมินต่อเติมและสร้างแนวคิดของตนเอง ผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นและมีทักษะสามารถเลือกรับข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่าง เป็นระบบ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจิรภา อรรถพร (2557) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะได้รับบรรยากาศการเรียนที่สนุก ท้าทาย และเป็นกัลยาณมิตร

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นว่านักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สามารถนำความรู้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และนักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ Brophy and Good 1994 (อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร,2556) ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะคิดวางแผน และทำกิจกรรมต่าง ๆตามที่วางแผนไว้ โดยร่วมมือกับกลุ่ม ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อสนับสนุนกันอย่างจริงใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลกับเพื่อนและครู สร้างแรงจูงใจในตนเอง ตั้งความหวัง ความสำเร็จ สนใจในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับ Parkinson, 1999 (อ้างถึงใน จิรภา อรรถพร, 2556) กล่าวว่าผู้เรียนมีการตัดสินใจเกี่ยวกับผลสำเร็จของงาน ได้วางแผนและออกแบบมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง สะท้อนผลงานและสร้างแนวคิดใหม่ๆ สามารถอภิปรายและสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และสอดคล้องกับเนาวนิตย์ สงคราม (2557) ที่กล่าวว่า เมื่อทราบว่าสิ่งที่เราต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ ผู้เรียนจะเรียนรู้ เลือกในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการทำ เพื่อช่วยครูและนักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนด้วยความสนใจ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลดังกล่าว เป็นเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนกระตุ้นความคิด ความสนใจของนักเรียน เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มจากขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ ผู้สอนควรวางแผน ค้นคว้าหาสื่อประกอบการสอนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประเด็นที่ผู้เรียนสนใจเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์และท้าทายความคิด และนำไปสู่ขั้นการเรียนรู้หลัก โดยขั้นตอนที่สำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก คือขั้นการนำเสนอสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้อ่าน สิ่งที่ผู้สอนเลือกมาให้ผู้เรียนอ่านต้องให้ผู้เรียนได้มีการฝึกคิด สังเคราะห์ รวบรวม

ข้อมูล และได้ประเมินสิ่งที่อ่าน อีกทั้งต้องเชื่อมโยงการทำงานในกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ความเข้าใจ

2. ผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ใช้วิจารณญาณ ได้ประเมินสถานการณ์ และสังเคราะห์ความรู้เพื่อต่อยอดไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำสถานการณ์ข่าว บทความ บทกลอนและใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายร่วมกันกับกลุ่ม หาแนวทางและตั้งข้อคำถาม ร่วมกันคิดและนำเสนอสิ่งที่นักเรียนคิด เพื่อทราบความเข้าใจของผู้เรียน

3. ผู้สอนไม่ควรใช้ระยะเวลาในการสอนขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์นานเกินเวลาที่กำหนด เพราะจะทำให้นักเรียนได้มีเวลาค้นคว้าหาความรู้ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มตนเองได้น้อยลง ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดสรรเวลาในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมในทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด และให้ผู้เรียนมีเวลาสะท้อนความคิดของตนเองในการทำกิจกรรมแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้สอนควรให้เวลาผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้สอนไม่พยายามชี้นำความคิดของตนเองเข้าไปในความคิดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบ คิดแก้ปัญหาจากสิ่งที่ผู้เรียนคิด และความต้องการในการนำเสนอผลงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม ผู้สอนควรใช้คำถามปลายเปิดคำถามเพื่อประเมินสถานการณ์ จะทำให้ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด ผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มจะนำเสนอข้อมูลได้หลากหลายแตกต่างกันบนพื้นฐานประสบการณ์และข้อมูลที่ค้นคว้า

5. ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักเรียนที่มีต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น คือ นักเรียนมีความสนุก ได้มีการแข่งขันกับเพื่อนและได้สร้างความกระตือรือร้นในกลุ่ม นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและเพื่อนในชั้นเรียนมากขึ้น นักเรียนต้องการให้ครูนำบทเพลงและคลิปวิดีโอมาเปิดให้ชมอีก นักเรียนต้องการทำงานกลุ่มมากกว่าการทำงานเดี่ยว นอกจากนี้นักเรียนได้ฝึกการนำเสนอ หน้าชั้นเรียนกล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาความคิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การใช้ปัญหาเป็นฐาน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การบูรณาการเชื่อมโยงเหตุผล การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในแง่ของการทำโครงงาน เพื่อสร้างความรู้ความคิด ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานเป็นฐานในรายวิชา

ภาษาไทย เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หรือการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

รายการอ้างอิง

Akinoğlu, O., & Tandoğan, R. Ö. (2007). The Effects of Problem-Based Active Learning in Science Education on Student's Academic Achievement, Attitude and Concept Learning. *Eurasia Journal of /mathematic, Science & Technology Education,* 3(1).

Angelo, T. A. (1995). *Beginning the dialogue : Thoughts on promoting critical thinking : Classroom assessment for critical thinking*. Teaching of Psychology. 22, 1: 6-7.

Baldwin, J. a. W., H. (1988). *Active Learning: a Trainer's Guide*. England: Blakwell Education.

Bonwell, C. C. E., J. A. (1991). *Active Learning : Creative Excitement in the Classroom. ASHE-ERIC higher Education Reports*. Washington, D.C.: The George Washington University.

Bosma, B. A. (1991). *"An Experimental study to Determine the Feasibility of Using Folk Literature to Teach Select Critical Reading Skills to Sixth Graders"*. Dissertation Abstracts International 9 (March 1991): 445-A.

Chickering, A. W. G., Z.F. (1987). *Seven principles for good practice in undergraduate education*. AAHE bulletin, 39: 3-7.

Christou, C., et al. (2007). *Developing an Active Learning Environment for the Learning of stereometry. International Conference on technology and Mathematics Teaching (ICTMT*8), Hradec kralove.

Edgar Dale. (1996). *Audio-Visual Methods in Teaching* (3 ed.). New York: The Dryden Press Holt, Rineheart and Winston. Inc.

Erwin, R. W., JR,. (1993). *"Growth in Critical Reading and Evaluation of Arguments among Non-Proficient College Readers" Dissertation Abstracts International*. Doctoral dissertation, State University of New York at Buffalo. 54: 2140.

Ewell, P. T. (1997). Organizing for learning: A new imperative. *AAHE bulletin,* 50, 3-6.

Fink, L. D. (1999). Active Learning. Reprinted with permission of the University of Oklahoma Instrutional Development Program. Retrieved from http://www.hcc.hawaii.edu/intranet/committees/FacDeVCom.

Fink, L. D. (2013). *Creating significant learning experiences: An integrated approach to designing college courses*: John Wiley & Sons.

Heilman, A. W. (1967). *Principle and Practices of Teaching Reading*. Ohio: A Bell & Howell.

Johnson, D. W., et al,. (1991). *Active Learning: Cooperation in the College Classroom*. Edina, MN: Interaction Book Company.

Kagan, S. (1994). *Cooperative Learning*. San Clemente, CA: Resources for Teachers, Inc.

McKechnie, W. J. (1986). *Teaching and learning in the college classroom: A review of the research literature*. (Vol.86): University of Michigan Press.

Meyers, C. J. T. B. (1993). *Promoting Active Learning : Strategies for the College Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass.

Parkinson, J., Windale, M., & Shelton, J,. (1999). *Raising the quality of secondary science education: Teachers' workshop II*. England: Sheffield Hallam University.

Shenker, J. I. G., S. A.; & Bernstein, D. A,. (1996). Instruction's Resource Manual for Psychology : Implementing Active Learning in Classroom. Retrieved from http://s.psych/uiuc.edu/jskenker/active.html.

Sherman, S. J., & Sherman, B. S,. (2004). *Science and Science Teaching*. Westport: Greenwood press.

Silberman. M. (1996). *Active Learning*. Boston: Allyn & Bacon.

Silberman. M.& Auerbach, C. (2006). *Active Learning: A handbook of techniques, designs, case example, and trip*. United States of America: John Wiley & Sons.

Smith, H. C. (1963). *Presonality Adjustment*. New York: McGraw-Hill Inc.

Sutherland, T. E., & Bonwell, C. C,. (1996). *Using active learning I college classes: A range of options for faculty*. San Francisco: Jossey-Bass.

Unrau, N. J. (1991). The Effects of Explicit Instruction on Critical Reading and Argumentative Writing: The Task of Reading and Writing (online) Available. Retrieved from http://ericir.s/fastwe.b.

Wheeler, A. (2007). Active Learning to Improve Student Performance in Remedial Mathematics. In Paper Present at the annual meeting of the Mathematical Association of America. Retrieved from http://allacademic.com/one/www/research.

กมลฉัตร กล่อมอิ่ม. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระราชูปถัมภ์, 11(2), 180 – 181.

กรมวิชาการ. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551a). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551b). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เขมณัฏฐ์ อำนวยวรชัย. (2555). นวัตกรรมการสอนสถิติ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, 6(2), 39-46.

จาริณี ฤทธิ์พันธ์ม่วง. (2554). ความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ *KWL-PLUS* และวิธีการคิดแบบหมวกหกใบ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิตมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

จิตตรา พิกุลทอง. (2553). การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบการอ่านวิธี *SQ3R* โดยการใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์มหาปริญญาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

จิตติกานต์ คำมะสอน. (2558). การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ *SQ5R* ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์. (วิทยานิพนธ์มหาปริญญาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

จิรภา อรรถพร. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9(4), 122 – 136.

จิรวัฒน์ เพชรรัตน์. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

เจริญศักดิ์ อาจวิชัย. (2554). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ *Active teaching and learning approach in science.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ: บูรพาสาส์น.

ชมสุภัค ครุฑกะ. (2558). สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก. ในหลักสูตรศิลปะศาสตร์บัณฑิต สาขาการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุนวิจัยคณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.

ชาญชัย หมันประสงค์. (2556). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

เชิดศักดิ์ ภักดีวิโรจน์. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning*. ข่าวสารวิชาการ งานบริการศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ดนยา วงศ์ธนะชัย. (2542). การอ่านเพื่อชีวิต โปรแกรมภาษาไทย. คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลย์สงคราม.

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2551). การเรียนเชิงรุก. Retrieved from http://blog.euzones.com/images/blog/sasitep/File/active.pdf.

ทิศนา แขมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.

ทิศนา แขมมณี. (2552). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: บริษัทแอคทีฟพริ้นท์ จำกัด.

ทิศนา แขมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 21 ed.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

นงเยาว์ เพียรชนะ. (2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วรรณกรรมร่วมสมัยโดยใช้คำถามหมวกความคิดหกใบที่มีต่อความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและ คุณลักษณะ ความพอเพียงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

นงลักษณ์ วานิช. (2545). ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนพานิชการพลาญชัยร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

นพดล จันทร์เพ็ญ. (2542). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี่.

นฤมล ตันติชาติ. (2556). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรวรรณกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. การวิจัยเงินอุดหนุน งบประมาณแผ่นดิน กรุงเทพฯ: ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนาวนิตย์ สงคราม. (2557). การศึกษานอกสถานที่และการศึกษานอกสถานที่เสมือนเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บังอร จำปาเงิน และนวพร น้ำชม. (2560, 30 มีนาคม) ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย.

บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2549). ทำไมจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ในระดับอุดมศึกษา. วารสารการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 1(1), 1-7.

บันลือ พฤกษะวัน. (2543). แนวพัฒนาการ อ่านเร็ว-อ่านเป็น. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมดาเพรส จำกัด.

บุหงา วัฒนะ. (2546). Active Learning. วารสารวิชาการ, 6(9), 30-34.

ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2551). การเรียนเชิงรุก (*Active Learning)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2560). เทคนิคการสอนแบบ *Active Learning* เพื่อการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรีชาญ เดชศรี. (2545). การเรียนรู้แบบ Active Learning : ทำได้อย่างไร. วารสาร สสวท, 30(116), 53-55.

เปลื้อง ณ นคร. (2544). ศิลปะแห่งการอ่าน : หลักวิธีการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ไพศาล เครือแสง. (2556). เทคนิคการสอนเชิงรุก เรียนรู้ประสบการณ์จาก Shelton College International ประเทศสิงคโปร์. บทความวิชาการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

มณีวรรณ พุดหล้า. (2556). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมแบบ4*MAT*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาปริญญาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. (2555). การเรียนรู้เชิงรุก. เอกสารประกอบการสอน อัดสำเนา.

มารศรี เมืองโคตร. (2554). การพัฒนาความสามารถในการคิดและการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการคิดแบบหมวกหกใบ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

มาเรียม นิลพันธ์. (2547). เอกสารประกอบการสอนวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

เมธาวี แก้วสนิท. (2558). การเรียนการสอนเชิงรุกโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในสาขาวิชานิเทศศาสตร์. วารสารเกษมบัณฑิต, 16(1), 113-112.

รจนา ชาติโสม. (2554). การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณวิชาภาษาไทยและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ราชบัณฑิตสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

วนิดา วรบุตร. (2552). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษไทยด้วยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

วรเชษฐ์ บุญยง. (2553). การพัฒนาความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดกิจกรรมเทคนิคการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ *ATLAS*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ตถาตาพับลิเคชั่น.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2552). นวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ *Backward Desigh*. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

วิริยะ วิริยารัมภะ. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่

สอนโดยใช้เทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบและวิธีสอนแบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

วิไลวรรณ สวัสดิวงศ์. (2547). การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค *KWL-Plus.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ศศิธร ธัญลักษณานนท์และคณะ. (2542). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ศักดา ไชกิจภิญโญ. (2548). สอนอย่างไรให้ Active Learni. นวัตกรรมการเรียนการสอน, 2(2), 12- 15.

ศิริพร มโนพิเชฐวัฒนา. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น เรื่องร่างกายมนุษย์. (ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

ศิริพร ลิมตระการ. (2541). การอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 6 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศิริพร ลิมตระการ. (2547). อ่านอย่างเร็วเข้าใจง่าย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2550). หลักการอ่าน. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

สัญญา ภัทรากร. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็น. (ปริญญานิพนธ์), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). การวัดประเมินผล อิงมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาฯฉบับที่12: ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นติ้ง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). แนวทางจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักทดสอบทางการศึกษา องค์การมหาชน. (2560). งานทะเบียนวัดผล “เอกสารรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2558-2559”. สุพรรณบุรี: โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2548). การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ (ร.ส.พ.).

สุกัญญา ศรีสืบสาย. (2551). การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการการอ่านและการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2543). หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์

ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). เทคนิควิจัยด้านการอ่าน (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2551). การอ่านจับใจความ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร. (2552). ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. Retrieved from http://l3nr.org/posts/561575/.

สุพรรณี ขาวงาม. (2557). การพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบ *PSQ4RH* ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์มหาปริญญาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2551). ทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน. กรุงเทพฯ: ซี.ซี.นอลลิคจ์ลิงคส์.

อนงค์ รุ่งแจ้งและคณะ. (2547). ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ. Retrieved from http://home.kku.ac.th/thai.416102/SudjectWeb/Critical-Reading_Meaning.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2550). การอ่าน ปลุกสำนึก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษณีย์ เทพวรชัย. (2542). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

อุษณีย์ เทพวรชัย. (2543). การเรียนการสอนเชิงรุก. กรุงเทพฯ: มายด์พับลิชชิ่ง.

เอมอร เนียมน้อย. (2551). การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี *SQ3R*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

.....

1. อาจารย์ ดร.กิ่งกาญจน์ บูรณสินวัฒนกูล

อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
การศึกษาบัณฑิต (ภาษาไทย)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา วราสุนันท์

อาจารย์ประจำภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา)
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิจัยการศึกษา)
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. อาจารย์ ดร.ฐิติพร สังขรัตน์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการสอนภาษาไทย)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครุศาสตรบัณฑิต (สาขาภาษาไทย)
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning
- แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning
- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง เพลงนี้มีประวัติ **ภาคเรียนที่ 1**

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วิเคราะห์ข่าวอย่างมีวิจารณญาณ เวลา 2 คาบเรียน(100 นาที)

ผู้สอน นางสาวณัฐวดี ธาตุดี

สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ. .....

1.มาตรฐานการเรียนรู้

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนิน
ชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและ
นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูล ที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อ
นำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

ท 2.1 ม.3/7 เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องต่าง ๆ

ท 3.1 ม.3/3 พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา

ท 5.1 ม.3/3 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระสำคัญ

การอ่านข่าวอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านข่าวสาร เรื่องราวที่น่าสนใจ โดยใช้สติปัญญา คิดหาเหตุผล และนำความรู้ตลอดจนประสบการณ์ของตนไปไตร่ตรองวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่าน โดยละเอียด เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจหรือประเมินค่าสิ่งที่อ่าน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนอ่านข่าว แล้วนักเรียนสามารถ

1) บอกรายละเอียด สิ่งที่คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

2) พูดและเขียนสื่อสารได้

3) แสดงความคิดเห็น ความเข้าใจและสื่อสารได้

4. สาระการเรียนรู้

1) ความรู้ (Knowledge)

- ข่าวสารประจำวัน
- การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล

2) ทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการอ่าน
- ทักษะการเขียนสื่อสาร
- ทักษะในการเข้าใจความหมาย
- ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ทักษะการฟังและดู

3) เจตคติ (Attitude)

- สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- เห็นคุณค่าจากเรื่องที่ได้อ่าน และเกิดเจคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

วิธีการดำเนินการ

คาบเรียนที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ (10 นาที)

1) ครูกระตุ้นความสนใจด้วยภาพ นำเสนอภาพข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน เมื่อนักเรียนเห็นครูใช้คำถามเพื่อเปิดประสบการณ์ของนักเรียน จากคำถามที่ครูตั้งดังนี้

“ภาพที่ 1จากภาพนักเรียนคิดว่าเขาต้องการจะสื่อสารอะไรคะ?”

“มีใครเคยเล่นแบบในภาพที่ 1 บ้าง”

“ลักษณะของภาพที่ 2 มีความเหมือนหรือแตกต่างจากภาพที่ 1 อย่างไรบ้าง?”

“นักเรียนช่วยอธิบายภาพที่3 หน่อยว่าเกิดอะไรขึ้น?”

2) นักเรียนคิดและแสดงความคิด ความรู้จากประสบการณ์ใกล้ตัว

คาบเรียนที่ 1

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ (30-35 นาที)

1) จากภาพข้างต้นที่นักเรียนได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ตอนนี้ประเทศเรากำลังประสบปัญหา ซึ่งมีข่าวอยู่หน้าหนังสือพิมพ์ ครูให้นักเรียนอ่านบทความเรื่องปัญหาน้ำท่วม โดยมีคำถามดังนี้

-นักเรียนคิดว่าข่าวที่อ่านมีความเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด

-นักเรียนคิดว่าปัญหาเกิดจากอะไรบ้าง

-ถ้านักเรียนเป็นผู้ประสบภัยน้ำท่วม นักเรียนจะทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก

-ในฐานะเด็กเยาวชนคนหนึ่ง นักเรียนคิดว่าจะเสนอวิธีป้องกันปัญหาน้ำท่วมอย่างไรได้บ้าง

-หากนักเรียนสามารถเป็นกระบอกเสียงของชาวบ้าน จะบอกกล่าวเรื่องราวความทุกข์ร้อนนี้อย่างไร

- ถ้าหากนักเรียนมีโอกาสบริหารจัดการ นักเรียนจะเสนอนโยบายอะไรเพื่อแก้ปัญหานี้

ปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

คาบเรียนที่ 2

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม (20 นาที)

1) นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ตามความสนใจ เมื่อนักเรียนอ่านข่าวที่ได้รับแล้ว นักเรียนเข้ากลุ่มร่วมกันแสดงความรู้ ความคิด ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมทั้งตอบคำถามในสถานการณ์ข้างต้น

คาบเรียนที่ 2

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ (20 นาที)

1) นักเรียนนำเสนอความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ จากนั้นนักเรียนรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ

2) ครูผู้สอนบันทึกความคิดเห็นที่สำคัญของแต่ละกลุ่มไว้เพื่อดูความคิดวิจารณญาณในการอ่านของนักเรียน เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสรุป

คาบเรียนที่ 2

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด (10 นาที)

1) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านข่าวอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งสังเคราะห์ความคิดเห็น แนวทางแก้ปัญหาของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อนๆ

2) ครูผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักเรียนพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการอ่านข่าว

ผลการเรียนรู้ นักเรียนอ่านข่าวแล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1) ข่าวสารประจำวัน เรื่องสภาพปัญหาน้ำท่วม
2) ภาพ

3) ใบงาน

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกรายละเอียด สิ่งที่คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ 2) พูดและเขียนสื่อสารได้ 3) แสดงความคิดเห็น ความเข้าใจและสื่อสารได้	-สังเกตพฤติกรรมการเรียน -สังเกตการณ์แก้ปัญหา -ตรวจผลงานการเขียน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการอ่านข่าวอย่างมีวิจารณญาณ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				น้ำหนักคะแนน	คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	น้อย 1 คะแนน	0 คะแนน		
1) บอกรายละเอียดสิ่งที่คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญตรงประเด็น ชัดเจน ประเมินผลการเรียนรู้ แสดงความรู้เหมาะสม ถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญขาดหาย 1-2 ประเด็น มีการประเมินผลการเรียนรู้ เสนอความคิดได้มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญขาดหาย 3 -4 ประเด็น เสนอความคิดได้ 1-2ประเด็น	ไม่มีผลงาน	2	6
2) พูดและเขียนสื่อสารได้	พูดสื่อสารแสดงความรู้ชัดเจน เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหา ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดงความรู้วกวน1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดงความรู้วกวน 3-4ทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจเนื้อหา เขียนเรียบเรียงความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่มีผลงาน	2	6
3) แสดงความคิดเห็นความเข้าใจและสื่อสารได้	สามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	สามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ได้เกือบถูกต้อง	ไม่สามารถบอกข้อคิดได้	ไม่มีผลงาน	2	6
รวม						18

แบบประเมินผลงานผลงานการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง เพลงนี้มีประวัติ **ภาคเรียนที่ 1**

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง วิเคราะห์ข่าวอย่างมีวิจารณญาณ **เวลา 2 คาบเรียน**

ผู้สอน นางสาวณัฐวดี ธาตุดี

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ที่	ชื่อ – นามสกุล	บอกรายละเอียด คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	พูดและเขียนสื่อสารได้	บอกคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านได้	รวม	คุณภาพ	เกณฑ์ผ่านร้อยละ 80		หมายเหตุ
		6	6	6	18		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน 18-16 คะแนน ระดับคุณภาพ ดีมาก

15-13 คะแนน ระดับคุณภาพ ดี

12-10 คะแนน ระดับคุณภาพ พอใช้

ต่ำกว่า 9 คะแนน ระดับคุณภาพ ควรปรับปรุง

นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน ..... คน นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน ..... คน

นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวน .....คน รวมทั้งสิ้น.....คน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น .....

คำชี้แจง : ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2	ความร่วมมือกันทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	การรับฟังความคิดเห็น				
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
	รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้ง** ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**น้อยครั้ง** ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
ขั้นตอนการทำงาน	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานชัดเจนตั้งแต่เริ่มทำงานจนเห็นผลงานสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน แต่ยังมีความสำเร็จของงานไม่ค่อยสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานไม่ค่อยชัดเจนและความสำเร็จของงานไม่ค่อยสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานไม่ชัดเจน ทำให้ผลงานไม่สมบูรณ์
ความร่วมมือกันทำงาน	ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอย่างดีเยี่ยม	ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอย่างดี	ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มพอใช้	ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
การแสดงความคิดเห็น	ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี	ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนใหญ่	ร่วมแสดงความคิดเป็นเป็นบางครั้ง	ร่วมแสดงความคิดเห็นบ้าง
การรับฟังความคิดเห็น	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นอย่างดี	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง
ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มด้วยความเต็มใจเป็นอย่างดี	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเป็นอย่างดี	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเป็นบางครั้ง	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มบ้าง

เกณฑ์ระดับของคะแนน

คะแนนระหว่าง 17 – 20 คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนนระหว่าง 13 – 16 คะแนน หมายถึง ดี

คะแนนระหว่าง 9 – 12 คะแนน หมายถึง พอใช้

คะแนนต่ำกว่า 9 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

แถบประโยค

1. นักเรียนคิดว่าข่าวที่อ่านมีความเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด
2. นักเรียนคิดว่าปัญหาเกิดจากอะไรบ้าง
3. ถ้านักเรียนเป็นผู้ประสบภัยน้ำท่วม นักเรียนจะทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก และปฏิบัติตนอย่างไรเมื่ออยู่ในปัญหานั้น
4. ในฐานะเด็กเยาวชนคนหนึ่ง นักเรียนคิดว่าจะเสนอวิธีป้องกันปัญหาน้ำท่วมอย่างไรได้บ้าง
5. หากนักเรียนสามารถเป็นกระบอกเสียงของชาวบ้าน จะบอกกล่าวเรื่องราวความทุกข์ร้อนนี้อย่างไรบ้าง และคิดว่าจะได้รับผลตอบรับอย่างไร
6. นักเรียนคิดว่าเรื่องนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ใบงานที่ 1

ชื่อกลุ่ม..... ชั้น ม. 3/.....เลขที่.....

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนตอบคำถามเรื่อง วิเคราะห์ข่าวอย่างมีวิจารณญาณ

1. นักเรียนคิดว่าปัญหาเกิดจากอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.ถ้านักเรียนเป็นผู้ประสบภัยน้ำท่วม นักเรียนจะทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก และปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง เมื่ออยู่ในปัญหานั้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ในฐานะเด็กเยาวชนคนหนึ่ง นักเรียนคิดว่าจะเสนอวิธีป้องกันปัญหาน้ำท่วมอย่างไรได้บ้าง

.....

.....

.....

.....

4. หากนักเรียนสามารถเป็นกระบอกเสียงของชาวบ้าน จะบอกกล่าวเรื่องราวความทุกข์ร้อนนี้อย่างไรบ้าง และคิดว่าจะได้รับผลตอบรับอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าได้ความรู้อะไรบ้างจากบทความนี้ และเรื่องนี้มีประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

อ่านวิเคราะห์ข่าวอย่างมีวิจารณญาณ

ช่วงนี้เรื่องที่เป็นหัวข้อสนทนาของคนส่วนใหญ่คงไม่พ้นเรื่อง น้ำท่วม ที่ตามหน้าข่าว หนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์หรือในโลกอินเตอร์เน็ตที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว การใช้เครือข่ายชุมชนออนไลน์ได้ทะยานสูงขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในเมืองไทย เนื่องจากคนไทยต้องการรู้ข่าวสารข้อมูล สาเหตุเนื่องจากความสับสนจากข้อมูลเกี่ยวกับภัยวิกฤตน้ำท่วมจากเจ้าหน้าที่รัฐบาล โดยขณะนี้คนไทยต่างโพสต์ถ่ายภาพน้ำท่วมผ่านเว็บไซต์เฟซบุ๊คและอินเตอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมืออัพเดทข่าวสารวิกฤตน้ำท่วมของคนไทยชนิดนาทีต่อนาที นายจอห์น รัสเซลล์ ผู้เชี่ยวชาญด้านโซเชี่ยล มีเดีย "The Next Web"บอกว่า ตอนนี้มีคนไทยจำนวนมากได้สร้างบล็อของตัวเองขึ้นมารวมทั้งใช้เว็บไซต์ทวิตเตอร์ กันอย่างมากมาย โดยอินเตอร์เน็ตกลายเป็นทุกสิ่งอย่างที่สำคัญในช่วงสถานการณ์น้ำท่วมที่รวมรวบข่าวสารจากหลายแหล่งเกี่ยวกับเส้นทางการจราจรและวิธีการแนะนำให้ผู้คนรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วม

สำหรับปัญหาน้ำท่วมในประเทศไทยไม่ใช่เพิ่งเกิดขึ้น แต่โดยแท้จริงแล้วเกิดขึ้นหลายครั้งหลายหนแต่ที่เลวร้ายที่สุดน่าจะเป็นปี น้ำท่วมกรุงเทพฯ พ.ศ. 2485 โดยครั้งนั้น น้ำได้ท่วมตามสถานที่สำคัญต่างๆ ในกรุงเทพฯ เช่น สถานีรถไฟหัวลำโพง ถนนเยาวราช อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภูเขาทอง ถนนราชดำเนิน อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ รวมถึงพระที่นั่งอนันตสมาคมและ น้ำท่วม **พ.ศ. 2538** มีฝนตกในภาคเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากพายุหลายลูกพัดผ่านตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นมา และมีสภาพฝนตกหนักในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม เนื่องจากพายุ “โอลิส” ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยามีระดับสูง ทำให้น้ำล้นคันป้องกันน้ำท่วมริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เข้าท่วมพื้นที่ริมแม่น้ำในระดับสูงถึง 50 – 100 ซ.ม.

อุทกภัยน้ำท่วมในประเทศไทย พ.ศ. 2554 เป็นอุทกภัยรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างฤดูมรสุมในประเทศไทย พ.ศ. 2554 ผลกระทบหนักที่สุดอยู่ที่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา รวมไปถึงที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง เหตุการณ์กินเวลาตั้งแต่ปลายเดือนกรกฎาคมและยังคงดำเนินมามากกว่าสองเดือนจนถึงวันที่ 8 พฤศจิกายน มีรายงานผู้เสียชีวิตแล้ว 527 ราย สูญหาย 3 ราย และมีผู้ได้รับผลกระทบ 2.9 ล้าน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม 2.31 แสนล้านบาท อุทกภัยดังกล่าวทำให้พื้นดินกว่า 150 ล้านไร่ ซึ่งในจำนวนนี้เป็นทั้งพื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมใน 63 จังหวัด 641 อำเภอ อุทกภัยครั้งนี้ถูกกล่าวขานว่าเป็น "อุทกภัยครั้งร้ายแรงที่สุดทั้งในแง่ของปริมาณน้ำและจำนวนผู้ได้รับผลกระทบ" และครั้งต่อไปที่คาดการณ์กันไว้ว่าน้ำท่วมจะท่วมครั้งใหญ่อีกครั้งปี พ.ศ.2561 น้ำที่เคยเป็นภาระเป็นครั้งคราวที่พอทนทานจึงกลับกลายเป็นวิกฤตของชาติโดยฉับพลันผู้เชี่ยวชาญด้านสภาวะอากาศของซีเอ็นเอ็นสรุปความผันแปรเรื่องน้ำเอาไว้ว่านี่เป็นหนึ่งเงาสะท้อนของภาวะโลกร้อน

ที่สาเหตุมาจากน้ำมือมนุษย์ด้วยความไม่เคยรู้เท่าทันน้ำที่ทำให้ฝืนธรรมชาติอย่างผิดๆคิดว่าเราสามารถบริหารจัดการน้ำนับหมื่นลูกบาศก์เมตรได้กลายเป็นวิกฤตน้ำที่ส่งผลกระทบมาเป็นวิกฤตของคนไทยและยังเกี่ยวโยงถึงวิกฤตของการบริหารจัดการเรื่องน้ำ น้ำท่วมครั้งนี้ ยังมีคำถามที่หลายคนอยากรู้ก็คือ จะมีผลกระทบอย่างไรกับเศรษฐกิจ จากความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อชีวิตต่อทรัพย์สิน ยิ่งภัยพิบัติเกิดขึ้นในเขตอุตสาหกรรม ที่ได้รับผลกระทบน้ำท่วมรอบนี้สร้างความเสียหายร้ายแรงอย่างมาก ในอดีตความเสียหายจากน้ำท่วมจะจำกัดอยู่แค่ภาคการเกษตรตลอดจนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในที่ลุ่มน้ำเป็นสำคัญ แต่ครั้งนี้น้ำท่วมลุกลามไปยังภาคอุตสาหกรรม ทำให้นิคมอุตสาหกรรมสำคัญ ๆของประเทศที่ทยอยกันจมน้ำ และกระทบต่อสถานประกอบการ โรงงานนับหมื่นและแรงงานมากกว่า 6 แสนคน การซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์ โรงงานที่ต้องจมน้ำไป มีปัญหาขาดรายได้อย่างกะทันหันเป็นระยะเวลานาน ซ้ำเติมจากการที่บ้านเรือน สินทรัพย์ต้องเสียหายไปและเมื่อน้ำท่วมเข้ามากรุงเทพฯ ความเสียหายต่อสินทรัพย์ธุรกิจ และเศรษฐกิจก็จะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น จากแต่ก่อนที่น้ำท่วมต่างจังหวัด ชาวกรุงเทพฯ บริจาคช่วยเหลือ ตอนนี้ท่วมกันถ้วนหน้าต่างคนต่างต้องดูแลตนเอง เก็บเงินไว้ซ่อมบ้านตนเอง กระบวนการฟื้นฟู ก็จะไม่ง่ายเหมือนเดิม

ปัญหา **น้ำท่วม** ภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวงทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งภัยธรรมชาติดังกล่าวก็ใช่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติเป็นผู้กระทำเองทั้ง ร้อยเปอร์เซ็นต์หากแต่เป็นผลสืบเนื่องมาจากน้ำมือหรือการกระทำของมนุษย์นั่นเอง

แต่สิ่งสำคัญคือ ไม่มีภัยธรรมชาติใดครั้งใดที่จะกลืนกินหรือทำลายชาติไทยเราได้ หากบ้านเมืองเราจะถูกทำลาย นั่นก็เพราะคนในชาติเอารัดเอาเปรียบกันเอง เราสามารถสัมผัสได้จากสีหน้า แววตาของผู้ประสบภัยเรื่องน้ำท่วม ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่ก่อนท่วมว่าต้องเตรียมตัวอย่างไร น้ำท่วมแล้วจะใช้ชีวิตอย่างไรในเรื่องที่อยู่อาศัย ปัญหาเรื่องการเดินทาง ปัญหาเรื่องงาน เหล่านี้ทำให้เกิดภาวะโรคเครียดตั้งแต่อาการเจ็บป่วยทางใจ และยังเผชิญกับการเจ็บป่วยทางร่างกาย เมื่อหลายคนเกิดอาการท้อแท้ สิ้นหวัง ไม่รู้จะใช้ชีวิตต่อไปอย่างไรเพราะตกในสภาพไม่สามารถช่วยตัวเองได้ บางรายอาจเกือบหมดตัวด้วยซ้ำ แต่ปัญหามิใช่อยู่แค่นั้น เรื่องน้ำลด จะต้องเสียเงินซ่อมแซมบ้านเรือน นำเงินไปลงทุนในเถือกสวนไร่นา พนักงานจะตกงานหรือไม่ ในเมื่อนิคมอุตสาหกรรมเสียหาย ถ้านักลงทุนต่างชาติย้ายรากฐานการลงทุนไปประเทศอื่นเพราะรู้สึกไม่ปลอดภัยในการบริหารจัดการน้ำของรัฐบาลไทยหรือไม่ ซึ่งเป็นปัญหาวาระแห่งชาติ

คนไทยจึงต้องช่วยกันพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสเอาพลังความรักความสามัคคี ความเมตตาที่คนไทยมีคือน้ำใจที่โอบอ้อมอารีชอบช่วยเหลือมาระดมพลังช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไขและป้องกันไม่ให้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นอีก สิ่งสำคัญ รัฐบาลต้องเปิดใจกว้างและเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติเป็น

หลัก คงต้องใช้เม็ดเงินมหาศาลในการสร้างสิ่งใหม่แต่ถ้า**ในทางกลับกันรัฐบาลไทยมีการบริหารจัดการเรื่องน้ำที่ชัดเจนร่วมทั้งเรื่องในการช่วยเหลือเยียวยาเพื่อฟื้นฟูหลังน้ำลดในรูปแบบที่บรรดานักลงทุนทั้งในและต่างประเทศยอมรับ วิกฤตนี้จะกลับกลายเป็นโอกาสได้โดยไม่ยากเย็นเพราะพลังเม็ดเงินมหาศาล** แรงงานจะมีงานทำ ยิ่งมีการจัดการที่เป็นระบบแนวโน้มระบบเศรษฐกิจประเทศไทยอาจจะก้าวไกลกว่าที่คิดใครจะไปรู้เพราะ “**พลังมวลน้ำมหาศาลมิอาจต้านทานพลังน้ำใจของคนไทยตราบใดที่เรายังรักกัน**”

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง มหัศจรรย์แห่งมะละกอ ภาคเรียนที่ 1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง อ่านคิดวิเคราะห์บทความ เวลา 3 คาบเรียน (150 นาที)
ผู้สอน นางสาวณัฐวดี ธาตุดี
สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ. .....

1.มาตรฐานการเรียนรู้

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนิน
ชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.3/4 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความรายงาน

ท 1.1 ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูล ที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อ
นำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

ท 2.1 ม.3/7 เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องต่าง ๆ

ท 3.1 ม.3/3 พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา

ท 5.1 ม.3/3 สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระสำคัญ

การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญา คิดหาเหตุผล และนำความรู้ตลอดจนปะสบการณ์ของตนไปไตร่ตรองวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่านโดยละเอียด เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจหรือประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ซึ่งเป็นงานเขียนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร เผยแพร่ความรู้ เมื่ออ่านบทความแล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักเรียนอ่านบทความ แล้วนักเรียนสามารถ

1) บอกรายละเอียด สิ่งที่คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ
2) พูดและเขียนสื่อสารได้
3) บอกคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านได้

4. สาระการเรียนรู้

4) ความรู้ (Knowledge)
   - เนื้อเรื่องบทความเรื่อง แว่นตาชีวิต และ กระต่ายกับเต่าสุดยอดภาควิชา
   - การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล
5) ทักษะกระบวนการ (Process)
   - ทักษะการอ่าน
   - ทักษะการเขียนสื่อสาร
   - ทักษะในการเข้าใจความหมาย
   - ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
   - ทักษะการฟังและดู
6) เจตคติ (Attitude)
   - สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
   - เห็นคุณค่าจากเรื่องที่ได้อ่าน และเกิดเจคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้

วิธีการดำเนินการ

คาบเรียนที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ (10-15 นาที)

1) ครูนำเสนอเพลงวัยรุ่น เพลงวัยระเริง ที่เนื้อหากล่าวถึงสภาพสังคมของวัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง

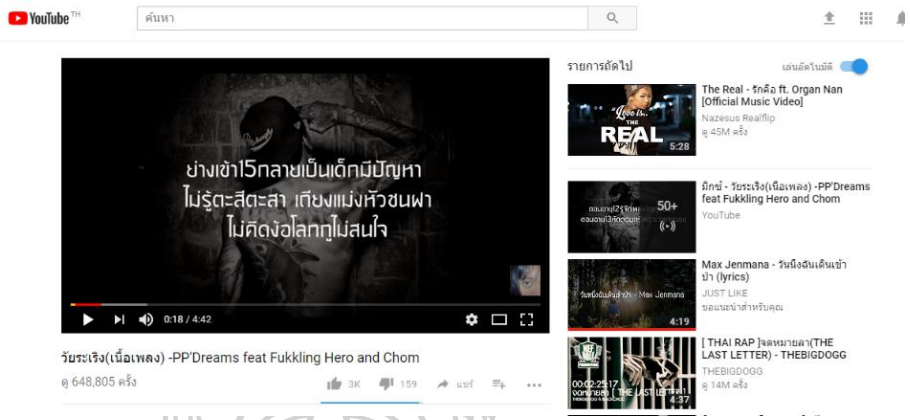

2) นักเรียนใช้วิจารณญาณในการรับฟังเพลง แล้วเข้ากลุ่มวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเพลงดังต่อไปนี้ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

"นักเรียนคิดว่าเพลงนี้สะท้อนให้เห็นกลุ่มวัยรุ่นนี้อย่างไรบ้าง?"

"เนื้อหาในบทเพลงมีส่วนไหนบ้างที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่นเคยพบเจอหรือสิ่ง

ที่เคยได้ยิน?"

3) ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อเป็นการเปิดประสบการณ์ความรู้และนำไปสู่สถานการณ์ปัญหาจากการอ่านบทความ

คาบเรียนที่ 1

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ (30-35 นาที)

1) จากเพลงข้างต้นที่นักเรียนได้ช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์ นักเรียนช่วยกันสรุปความคิดเห็น จากนั้นครูนำเข้าสู่บทความที่มีสาระความรู้ โดยสถานการณ์ที่นักเรียนได้รับจะเป็นปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้นักเรียนนำหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มาวิเคราะห์ประเมิน นักเรียนจะช่วยกันคิดวิเคราะห์ นักเรียนรับบทความมาอ่าน 2 เรื่อง โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-5 คน จะได้ประมาณ 7 กลุ่ม ครูทำบทอ่านให้นักเรียนทั้ง 7 กลุ่มโดยคละบทอ่านให้แต่ละกลุ่ม กลุ่ม 1-3-5-7 ได้บทอ่านแว่นตาชีวิต กลุ่ม 2-4-6 ได้รับบทอ่านกระต่ายกับเต่าสุดยอดภาควิชา โดยครูตั้งประเด็นคำถามให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ จากสถานการณ์ดังนี้ดังนี้

บทอ่านเรื่องแว่นตาชีวิต	บทอ่านเรื่องกระต่ายกับเต่าสุดยอดภาควิชา
เรื่องนี้ให้ความรู้ สาระสำคัญเรื่องกับนักเรียนอย่างไร	เรื่องนี้ให้ความรู้ สาระสำคัญเรื่องกับนักเรียนอย่างไร
นักเรียนคิดว่าผู้เขียนมีการใช้ภาษา วางโครงเรื่อง ตัวละคร การดำเนินเรื่องเป็นอย่างไร	นักเรียนคิดว่าผู้เขียนมีการใช้ภาษา การวางโครงเรื่อง ตัวละคร การดำเนินเรื่องเป็นอย่างไร
นักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วคิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเองด้านใดบ้าง	นักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วคิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเองด้านใดบ้าง
เมื่อนักเรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านแล้ว นักเรียนจะนำไปถ่ายทอด หรือนำเสนอเพื่อเป็นความรู้แก่คนอื่นได้อย่างไร	เมื่อนักเรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านแล้ว นักเรียนจะนำไปถ่ายทอด หรือนำเสนอเพื่อเป็นความรู้แก่คนอื่นได้อย่างไร

คาบเรียนที่ 2

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม (คาบเรียนไม่ต่อเนื่องนักเรียนนำเนื้อหาที่เคยอ่านคาบแรกมาช่วยกันอ่านอีกครั้ง แล้วนำข้อคำถามจากครูมาช่วยกันวิเคราะห์ต่อ**)**

(40-50 นาที)

1) นักเรียนเข้ากลุ่มเดิมจากคาบที่ 1 ทบทวนบทอ่านของกลุ่มที่ตนเองได้รับอีกครั้ง เมื่อนักเรียนอ่านบทความที่ได้รับแล้ว นักเรียนร่วมกันแสดงความรู้ ความคิด ร่วมกันวิเคราะห์ประเมินเนื้อเรื่องเพื่อเข้าสู่ข้อคำถามที่ครูเคยถามไว้

2) ครูแจกกระดาษ เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ สิ่งที่ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สิ่งที่วิเคราะห์ นักเรียนเขียนลงในกระดาษ โดยครูกำหนดให้นักเรียนออกแบบการเขียนเป็นแผนผังใยแมงมุม

3) นักเรียนช่วยกันตอบข้อคำถาม พร้อมลงมือเขียนร่วมกัน โดยครูขอความร่วมมือให้นักเรียนช่วยกันทำให้เสร็จในคาบเรียนที่ 2

คาบเรียนที่ 3

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ (เป็นคาบเรียนไม่ต่อเนื่อง นักเรียนนำผลงานที่ได้จากการช่วยกันคิดเมื่อคาบเรียนที่ 2 มาสร้างองค์ความรู้ร่วมกันทั้งชั้นเรียน**) (30 นาที)**

1) นักเรียนนำเสนอความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ จากนั้นนักเรียนรับฟังความรู้ความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ

2) ครูผู้สอนบันทึกความคิดเห็นที่สำคัญของแต่ละกลุ่มไว้เพื่อดูความคิดวิจารณญาณในการอ่านของนักเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสรุป และเพื่อประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม

คาบเรียนที่ 3

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด (20 นาที)

1) นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อเรื่อง แสดงถึงคุณค่าและประโยชน์ที่จะนำไปใช้ นำเสนอปัญหาการทำงานกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

2) ครูผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักเรียนพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการอ่านบทความ

ผลการเรียนรู้ นักเรียนอ่านบทความแล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

4) บทความเรื่องแว่นตาชีวิต และกระต่ายกับเต่าสุดยอดภาควิชา
5) เพลง
6) กระดาษปรู๊ฟ ปากกาเมจิก สีไม้

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกรายละเอียด สิ่งที่คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ 2) พูดและเขียนสื่อสารได้ 3) บอกคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านได้	-สังเกตพฤติกรรมการเรียน -สังเกตกระบวนการกลุ่ม -สังเกตการณ์แก้ปัญหา -ตรวจผลงานการเขียน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ -เกณฑ์การประเมินงานกลุ่ม	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

เกณฑ์การประเมิน : การอ่านบทความอย่างมีวิจารณญาณ

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ					คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	น้อย 1 คะแนน	0 คะแนน	น้ำหนักคะแนน	
1) บอกรายละเอียดสิ่งที่คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญตรงประเด็น ชัดเจน ประเมินผลการเรียนรู้ แสดงความรู้เหมาะสม ถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญขาดหาย 1-2ประเด็น มีการประเมินผลการเรียนรู้ เสนอความคิดได้มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญขาดหาย 3 -4 ประเด็น เสนอความคิดได้ 1-2ประเด็น	ไม่มีผลงาน	2	6
2) พูดและเขียนสื่อสารได้	พูดสื่อสารแสดงความรู้ชัดเจน เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหา ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดงความรู้วกวน1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียงความสำคัญได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดงความรู้วกวน 3-4ทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจ เขียนเรียบเรียง ได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่มีผลงาน	2	6
3) บอกคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านได้	สามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง	สามารถบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ได้เกือบถูกต้อง	ไม่สามารถบอกข้อคิดได้	ไม่มีผลงาน	2	6
รวม						18

แบบประเมินผลงานผลงานการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง มหัศจรรย์แห่งมะละกอ ภาคเรียนที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง อ่านคิดวิเคราะห์บทความ เวลา 3 คาบเรียน (150 นาที)

ผู้สอน นางสาวณัฐวดี ธาตุดี

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

ที่	ชื่อ – นามสกุล	บอกรายละเอียด คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล	พูดและเขียนสื่อสารได้	บอกคุณค่าและประโยชน์จากการอ่านได้	รวม	คุณภาพ	เกณฑ์ผ่านร้อยละ 80		หมายเหตุ
		6	6	6	18		ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน 18-16 คะแนน ระดับคุณภาพ ดีมาก

15-13 คะแนน ระดับคุณภาพ ดี

12-10 คะแนน ระดับคุณภาพ พอใช้

ต่ำกว่า 9 คะแนน ระดับคุณภาพ ควรปรับปรุง

นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 มีจำนวน ...คน นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 มีจำนวน ... คน

นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวน .....คน รวมทั้งสิ้น.....คน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อกลุ่ม ..... ชั้น .....

คำชี้แจง : ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม				
2	ความร่วมมือกันทำงาน				
3	การแสดงความคิดเห็น				
4	การรับฟังความคิดเห็น				
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน				
	รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้ง** ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**น้อยครั้ง** ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
ช่วงคะแนน	**ระดับคุณภาพ**
18 - 20	ดีมาก
14 - 17	ดี
10 - 13	พอใช้
ต่ำกว่า 10	ปรับปรุง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

เกณฑ์การประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
ขั้นตอนการทำงาน	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานชัดเจนตั้งแต่เริ่มทำงานจนเห็นผลงานสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน แต่ยังมีความสำเร็จของงานไม่ค่อยสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานไม่ค่อยชัดเจนและความสำเร็จของงานไม่ค่อยสมบูรณ์	มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานไม่ชัดเจน ทำให้ผลงานไม่สมบูรณ์
ความร่วมมือกันทำงาน	ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอย่างดีเยี่ยม	ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอย่างดี	ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มพอใช้	ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
การแสดงความคิดเห็น	ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี	ร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนใหญ่	ร่วมแสดงความคิดเป็นเป็นบางครั้ง	ร่วมแสดงความคิดเห็นบ้าง
การรับฟังความคิดเห็น	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นอย่างดี	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นบางครั้ง	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง
ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มด้วยความเต็มใจเป็นอย่างดี	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเป็นอย่างดี	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเป็นบางครั้ง	มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มบ้าง

เกณฑ์ระดับของคะแนน

คะแนนระหว่าง 17 – 20 คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนนระหว่าง 13 – 16 คะแนน หมายถึง ดี

คะแนนระหว่าง 9 – 12 คะแนน หมายถึง พอใช้

คะแนนต่ำกว่า 9 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

<u>แถบประโยค</u>

เรื่องนี้ให้ความรู้ สาระสำคัญของเรื่องกับนักเรียนอย่างไร
นักเรียนคิดว่าผู้เขียนมีการใช้ภาษา วางโครงเรื่อง ตัวละคร การดำเนินเรื่องเป็นอย่างไร
นักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วคิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเองด้านใดบ้าง
เมื่อนักเรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านแล้ว นักเรียนจะนำไปถ่ายทอด หรือนำเสนอเพื่อเป็นความรู้แก่คนอื่นได้โดยวิธีใดและอย่างไร

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวการตอบของนักเรียน โดยให้นักเรียนช่วยกันออกแบบการเขียนเป็น แผนผังใยแมงมุม

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกมีดังนี้

1. .....เลขที่.....
2. .....เลขที่.....
3. .....เลขที่.....
4. .....เลขที่.....
5. .....เลขที่.....

ชั้น ม. 3/.....

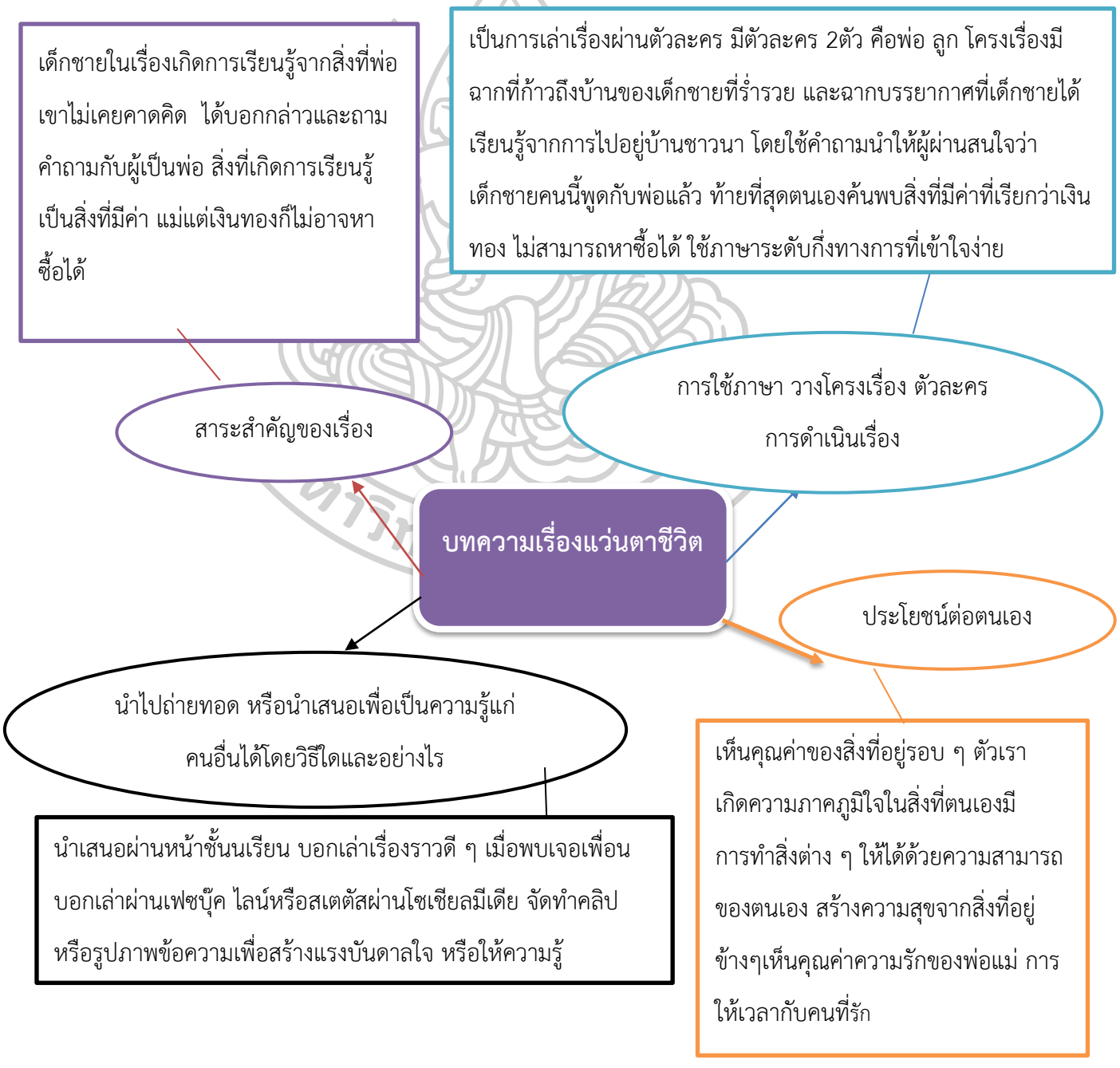

บทความ เรื่องแว่นตาชีวิต

ใครรวยกว่าใคร ลองพิจารณาดู...

มหาเศรษฐีผู้หนึ่งสุดแสนจะภาคภูมิใจ ที่ลูกชายวัยห้าขวบของเขา ได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมาก ซึ่งต้องเป็นระดับเศรษฐีอย่างพวกเขาจึงจะมีปัญญาส่งลูกหลานเข้าเรียนที่โรงเรียนนี้ได้ โดยส่วนตัวเขาเอง ก็ต้องการสอนให้ลูกชายรู้จักกับชีวิตจริงในสังคมควบคู่ไปกับการสอนวิชาการ ในโรงเรียน ในวันหยุดเขาจะตระเวนพาลูกชายของเขาท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ

ต่อมาวันหนึ่ง เขาก็รู้สึกอยากสอนเรื่องความยากจนให้กับลูกชาย เพราะเขามีความเชื่อว่า ลูกชายของเขาคงยากที่จะต้องเจอ เขาได้พาลูกชายไปเยี่ยมครอบครัวชาวนาในต่างจังหวัด ครอบครัวชาวนาครอบครัวหนึ่ง เขาได้ปล่อยลูกชายทิ้งไว้กับครอบครัวชาวนา ให้พักอยู่กับชาวนาเพื่อเรียนรู้ความเป็นอยู่ของคนยากจนเป็นเวลา 1 วัน 1 คืน แล้วเศรษฐีผู้เป็นพ่อจะส่งรถมารับกลับบ้านในวันถัดไป เมื่อลูกชายกลับถึงคฤหาสน์ของเขา เศรษฐีก็สอบถามลูกชายว่าได้อะไรมาบ้างจากการไปพักแรมกับชาวนาผู้ยากจน

ลูกชายตอบคำถามผู้เป็นพ่อว่า เขากล่าวขอบคุณพ่อ พร้อมน้ำตาที่เอ่อล้น ที่ได้พาเขาไปพบกับชาวนาและพักแรมที่นั่น ซึ่งทำให้เขาได้พบว่า....

....ชาวนามีที่ทำงานเป็นท้องนาที่กว้างใหญ่ ในขณะที่พ่อมีเพียงห้องสี่เหลี่ยมที่แม้จะกว้าง แต่ก็ยังน้อยกว่าท้องทำงานของชาวนา

....อาหารที่ชาวนารับประทาน สามารถหาได้ตลอดเวลารอบ ๆ บริเวณบ้านโดยไม่ต้องซื้อในขณะที่บ้านของเรา มีเพียงตู้เย็นเท่านั้นที่เป็นที่เก็บอาหาร

.....ตอนรับประทานอาหารก็มีเพื่อนคุยอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา พ่อแม่ลูก และเพื่อนบ้านข้างที่นำกับข้าวมาแบ่งปัน ในขณะที่ตัวเองก็ต้องนั่งทานอาหารกับโต๊ะอาหาร ที่ยาวเกือบสิบเมตร แต่มีเก้าอี้ว่างเปล่าทั้งสองด้าน

.....ลูกชาวนาเวลาที่ช้อนท้ายจักรยานพ่อเขา ต้องกอดเอวพ่อเพื่อไม่ตกจากจักรยานแต่เขาเองต้องนั่งในรถที่ใหญ่โตอยู่ด้านหลังเพียงลำพัง โดยมีคนขับรถพาไป

.....ชาวนามีแสงดาว แสงจันทร์เป็นโคมไฟส่องสว่าง ตลอดเวลาในตอนกลางคืน โดยไม่ขาดแคลนแต่เขาก็มีเพียงแสงจากโคมไฟ ที่ต้องซื้อด้วยเงิน

.....ชาวนามีรั้วบ้านเป็นแม่น้ำและภูเขาที่กว้างสุดลูกหูลูกตาแต่เขาเองกลับมีเพียงแค่กำแพงบล๊อคในพื้นที่ไม่กี่ไร่

.....ลูกชาวนามีเพื่อนเล่นเป็นจิ้งหรีด หิ่งห้อยนับร้อยนับพันแต่เขาเองกลับไม่มีใครเลย....

ผู้เป็นพ่อฟังแล้วเงียบ พูดอะไรไม่ออก ลูกชายสบตาพ่อแล้วกล่าวต่อว่า....

“ขอบคุณมากครับพ่อ ที่ช่วยให้ผมได้เรียนรู้ว่าเราจนขนาดไหน”

บทความ กระต่ายกับเต่าสุดยอดภาควิชา

1st Round?

กาลครั้งหนึ่ง เต่ากับกระต่ายเถียงกันว่าใครเร็วกว่ากัน ทั้งคู่จึงตกลงที่จะวิ่งแข่ง โดยกำหนดเส้นทางแข่งและเริ่มการแข่งขัน เจ้ากระต่ายนำโด่งมาไกลก็เลยชะล่าใจ คิดว่าพักผ่อนใต้ต้นไม้แป๊บนึงก่อน แต่เผลอหลับยาววว ตื่นมาอีกทีเจ้าเต่าก็เข้าเส้นชัยคว้าแชมป์ไปแล้ว!!! นิทานตอนนี้สอนให้รู้ว่า ช้า ๆ แต่มั่นคงสามารถเอาชนะได้ (เหมือนกัน)? นี่เป็นเวอร์ชั่น ที่เราคุ้นหูกัน ไม่นานมานี้มีคนเล่าเวอร์ชั่นใหม่ที่น่าสนใจให้ฟัง?

2nd Round

กระต่ายสันหลังยาว ก็อารมณเสียที่แพ้เต่า มันจึงค้นหาจุดอ่อนและสิ่งที่พลาดของตนเอง ก็พบว่าความมั่นใจในตนเองเกินไปบวกกับความขี้เกียจของมันเองนั่นแหละ ส่งผลให้แพ้ ถ้าไม่เผลอหลับซะอย่าง เจ้าเต่าน่ะรึจะเอาชนะมันได้ กระต่ายจึงขอแก้ตัวใหม่อีกครั้ง และเต่าก็ยินยอม แน่นอนว่าครั้งนี้ เจ้าเต่าโดนทิ้งไม่เห็นฝุ่น กระต่ายชนะขาดลอยเราได้ข้อคิดอะไรล่ะ...ต่อให้ช้าแต่ชัวร์ ยังไงก็แพ้เร็วและสม่ำเสมอ ถ้าเราเปรียบเทียบคนทั้งสองคนในองค์กรของเรา คนนึงช้าจริง ทำอะไรมีระบบระเบียบแบบแผน แต่ทำอะไรๆ ไม่เคยพลาดไว้ใจได้ในผลงานของเขา เทียบกับอีกคนนึงที่เร็วและก็พอวางใจและไว้ใจได้ในสิ่งที่เขาทำ คนที่เร็วกว่ามักจะประสบความสำเร็จมีความเจริญก้าวหน้าในองค์กรนั้นมากกว่า?ไอ้ช้าแต่ชัวร์น่ะมันก็ดีอยู่หรอก แต่ให้เร็วและเชื่อถือได้นี่ก็ยังดีกว่า แต่...เรื่องยังไม่จบแค่นี้

3rd Round?

คราวนี้ถึงตาเจ้าเต่ามาหาจุดบกพร่องของตัวเองบ้าง และมันก็พบว่าเป็นไปไม่ได้เลยที่จะชนะเจ้ากระต่ายในเส้นทางการวิ่งแบบที่เป็นอยู่นี้ มันก็คิดครู่หนึ่ง จากนั้นก็ไปท้ากระต่ายแข่งใหม่ แต่ขอเปลี่ยนเส้นทางวิ่งซะหน่อย เจ้ากระต่ายก็ว่าย่อมได้อยู่แล้ว พอการเริ่มแข่งเริ่มปุ๊บ เจ้ากระต่ายก็ใส่เกียร์ห้อออกไปเต็มสปีดเลย จนกระทั่งไปถึงระหว่างทาง ซวยละซิ!!!.. เวรกรรม ต้องข้ามแม่น้ำ ทำไงล่ะคราวนี้?? เส้นชัยอยู่ไม่ห่างจากฝั่งตรงข้ามเท่าไหร่เลยเจ้ากระต่ายมัวแต่งงว่าจะทำไงดี จนเจ้าเต่าคืบคลานมาทันแล้ว ลงน้ำว่ายข้ามฝั่งไปเข้าเส้นชัยนิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...พิจารณาจุดแข็งของตนให้ดีแล้วพยายามเปลี่ยนสนามการแข่งขันให้ตนเองได้เปรียบมากที่สุด ยัง...ยังเร็วไปที่จะจบเพียงแค่นี้ ยังมีต่อ...

4th Round?

ด้วยน้ำใจนักกีฬา ครั้งนี้เจ้าเต่ากับกระต่ายเป็นเพื่อนที่ดีต่อกันแล้ว ต่างคนต่างมาระดมสมองช่วยกัน หากทั้งสองร่วมมือกันการแข่งแบบเมื่อครั้งล่าสุดจะช่วยให้ทำเวลาได้ดีขึ้น ดังนั้นพวกมันจึงคิดจะแข่งอีกครั้ง แต่แข่งคราวนี้เป็นแบบทีมเวิร์คเริ่มต้นด้วยเจ้ากระต่ายก็

แบกเต่าวิ่งไปด้วยความเร็ว จนถึงริมแม่น้ำ เจ้าเต่าก็ให้กระต่ายขี่หลังว่ายข้ามไป พอข้ามฝั่ง เจ้ากระต่ายก็แบกเจ้าเต่าวิ่งต่อจนเข้าเส้นชัยด้วยกัน ผลการแข่งขันครั้งนี้สร้างความพึงพอใจให้กับทั้งสองฝ่าย มากกว่าการแข่งขันทุกครั้งก่อนหน้านิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...การมีจุดแข็งและความสามารถโดดเด่นเฉพาะตัวเป็นสิ่งที่ดี แต่หากไม่รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ยังไงก็ไปไม่รอด เพราะมันจะมีบางสถานการณ์ที่เราเจ๋ง คนอื่นเจ๊ง ในขณะที่บางสถานการณ์เราเจ๊ง แต่คนอื่นเจ๋ง

ทีมเวิร์ค มีจุดสำคัญตรงที่การกำหนดผู้นำให้เหมาะกับสถานการณ์ โดยให้ผู้ที่มีความถนัดกับสถานการณ์นั้น ๆ เป็นผู้นำกลุ่มในแต่ละช่วงสถานการณ์ที่เหมาะสม กับความสามารถของเขา

นอกจากนี้เรายังได้บทเรียนอีกอย่างหนึ่งด้วยว่า ไม่ว่ากระต่ายหรือเต่า เมื่อเกิดเหตุที่พ่ายแพ้ก็ไม่มีใครที่คิดเลิกล้มเลิกหรือท้อแท้ กระต่ายแก้ไขจุดบกพร่องของตนโดยการทำงานที่หนักขึ้นและเพิ่มความมานะในงานของตน ส่วนเจ้าเต่าได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของตนใหม่ เพราะตัวมันเองได้ทำงานหนักที่สุดเท่าที่มันจะสามารถทำได้แล้ว ในชีวิตจริงเมื่อเราพบกับปัญหาหรือความล้มเหลว บางครั้งเราก็ควรจะทำงานและเอาใจใส่ในงานมากขึ้น บางครั้งเราก็ควรเปลี่ยนแผนการทำงานและทดลองในสิ่งใหม่ๆ ที่แตกต่างออกไป และในบางครั้งก็จำเป็นต้องทำทั้งสองอย่าง นอกจากนั้น กระต่ายกับเต่าก็ได้บทเรียนที่สำคัญอีกอย่างคือ เมื่อเราหยุดการแข่งขันกับตัวบุคคลแล้วหันมาแข่งขันกับสถานการณ์แทน พวกมันจะทำงานได้ดีขึ้น

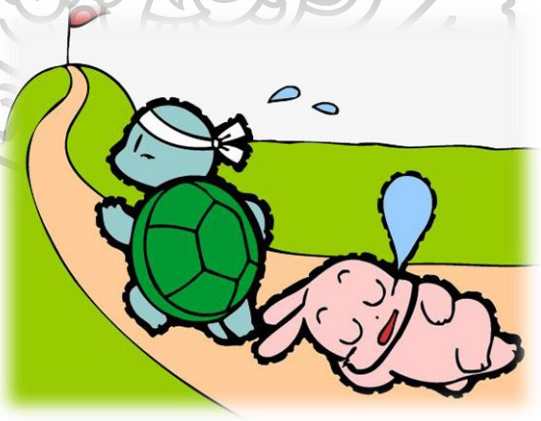

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

คนเราเมื่อถึงคราวอันตรายแล้ว ก็อย่างเพิ่งตีโพยตีพาย หรือยอมอับจนแต่โดยง่าย พยายามทำจิตใจให้เป็นปกติ หาหนทางแก้ไขให้จงได้ ดูตัวอย่าง พระโพธิสัตว์ขณะเสวยพระชาติเป็นพญาวานรนั้น แม้จะถูกจระเข้ลวงให้ขี่หลังว่ายน้ำข้ามฟากหวังกินหัวใจ แต่ก็ยังมีความคิดรู้ทันจระเข้ เสนอให้กินผลมะเดื่อบนฝั่งว่าเป็นหัวใจของเหล่าวานรที่มาถอดแขวนไว้ จระเข้หลงเชื่อ จึงพาพญาวานรไปส่งริมฝั่งน้ำ พญาวานรจึงรอดพ้นภยันตรายไปได้

ข้อ 1 จากหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดใดแก่ผู้อ่าน (วิเคราะห์)

1. ความโลภเป็นหนทางแห่งความหายนะ
2. สติปัญญาเป็นหนทางแห่งการเอาตัวรอด
3. การตีโพยตีพายเป็นหนทางแห่งความอับจน
4. ความเชื่อใจศัตรูเป็นหนทางแห่งอันตราย

“ออร่า” ครีมกันแดดชนิดใหม่ พัฒนาตามคำแนะนำของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ปกปิดผิวเนียนขาวของคุณ โดยการสะท้อนรังสียูวีออกจากผิวหนัง จึงไม่เกิดการตกค้าง ไม่ทำปฏิกิริยาเคมีกับผิวหน้า ปราศจากการระคายเคือง อ่อนโยนต่อทุกสภาพผิว แม้ผิว บอบบาง แพ้ง่าย และผิวที่บางจากการทำเลเซอร์ ปกป้องและเห็นผลทันที

ข้อ 2 ข้อความข้างต้นน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด (ประเมินค่า)

1. น่าเชื่อถือ เพราะ ไม่ทำปฏิกิริยาต่อผิวหน้า
2. น่าเชื่อถือ เพราะ มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญดูแล
3. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ เป็นการกล่าวอ้างที่ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบรับรอง
4. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ ไม่มีดารามารับประกันความน่าเชื่อถือ

อ่านบทร้อยกรองนี้ตอบข้อ 3 - 4

งานของผู้ประกาศอาจดูง่าย	ดูสบายสำรวยและสวยหรู
แต่ความจริงเป็นงานมือชั้นครู	ใช้ความรู้ความคิดและจิตใจ
ต้องศึกษาหาความรู้อยู่เป็นนิจ	ต้องครุ่นคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่
ต้องแม่นหลักอักขระภาษาไทย	ต้องแจ่มใสทีท่าต่อหน้าคน
ต้องกล้ารับคำวิจารณ์เมื่องานพลาด	มีมารยาทจรรยาบรรณมั่นเหตุผล
เกิดมาเพื่อบริการงานมวลชน	ไม่อดทนแล้วอย่าก้าวเข้ามาเลย

ข้อ 3 บทร้อยกรองนี้ไม่กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ (สังเคราะห์)

1. บุคลิกภาพของผู้ประกาศ
2. บทบาทหน้าที่ของผู้ประกาศ
3. คุณสมบัติของผู้จะทำหน้าที่ของผู้ประกาศ
4. จิตสำนึกในหน้าที่ของผู้ประกาศ

ข้อ 4 จากบทร้อยกรองข้างต้น เหตุใดจึงเปรียบเทียบงานนี้ว่าเป็น “งานมือชั้นครู” (วิเคราะห์)

1. เพราะต้องมีทั้งความรู้ ทักษะ และคุณธรรม
2. เพราะต้องมีบุคลิกดี ใฝ่รู้ และยอมรับคำวิจารณ์
3. เพราะต้องมีความกล้าหาญ กล้าแสดงออก และรู้จักคิด
4. เพราะต้องกล้าวิจารณ์ผู้อื่น และมีความอดทนสูง

อ่านบทความนี้ตอบข้อ 5 - 6

ในอดีต...เราเรียกคนที่เชื่อคนอื่นง่ายเกินไปว่าเป็นคนหูเบา คำดังกล่าวเกิดขึ้นในยุคที่การสื่อสารของมนุษย์เราใช้การสนทนาผ่านปากและรับรู้ผ่านหู แต่ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีเปลี่ยนไป เราสนทนาด้วยการใช้นิ้วพิมพ์ข้อความ และรับรู้ด้วยการอ่านซึ่งผลของการพัฒนาการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊ค ไลน์ และอินสตาแกรม หลายคนพอได้อ่าน ได้เห็นก็เชื่อว่าเป็นจริงโดยไม่ไตร่ตรอง เรียกว่าคนตาเบา แล้วส่งไปให้คนอื่น(แชร์) เรียกว่าคนนิ้วเบา ซึ่งผลของการแชร์นี้ทำให้คนทะเลาะกัน ให้เกลียดกันซึ่งเป็นบาปของคนตาเบา นิ้วเบา

ข้อ 5 ใครปฏิบัติได้สอดคล้องกับแนวคิดจากเรื่องที่อ่าน (วิเคราะห์)

1. ชมพู ชอบแชร์ข้อมูลต่าง ๆในเฟซบุ๊คให้เพื่อนเสมอ
2. นารี จะเล่นเฟซบุ๊คหรือไลน์เพราะทำให้เสียเวลา
3. ญาดา จะเลือกส่งข้อมูลที่ดีและมีประโยชน์
4. สีฟ้า ชอบอ่านและเชื่อเรื่องราวที่ได้รับจากการส่งไลน์

ข้อ 6 ข้อใดเป็นการสะท้อนถึงเจตนาของผู้เขียนในการใช้คำว่า “หูเบา ตาเบา นิ้วเบา” (สังเคราะห์)

1. ให้ใช้วิจารณญาณในการรับสาร-ส่งสาร
2. เป็นกิจกรรมที่ทำได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว
3. ชี้ให้เห็นถึงอันตรายของการใช้เทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน
4. แสดงให้เห็นถึงความเจริญของเทคโนโลยีในการสื่อสาร

อ่านบทความนี้ตอบข้อ 7 - 8

> การสร้างความดีเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ในชีวิตของมนุษย์ ผู้ใดก็ตามที่รู้จักความดีความชั่วคืออะไร ก็จะสามารถปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของความดีได้ ถ้าไม่รู้จักวิธีสร้างความดี หลีกหนีความชั่วก็จะสร้างความดีไม่สำเร็จ ถ้าเรามีหลักการยึดมั่นในคุณความดีและมีความเพียรพยายาม เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ และช่วยท่านตามสมควร สร้างความสามัคคีในหน่วยงานที่ทำ ไม่สร้างปัญหาและไม่ทิ้งงาน ช่วยรักษาดูแลความสะอาดสมบัติสาธารณะใกล้บ้าน ให้มีอายุการใช้งานที่ยืนยาว ทำเพียงเท่านี้ก็สามารถเป็นคนดีได้

ข้อ 7 จากข้อความนี้ ผู้เขียนต้องการสื่อสารอะไรกับผู้อ่าน (วิเคราะห์)

1. ให้คนรับผิดชอบทำหน้าที่ของตนเอง 2. การยึดมั่นสร้างความดีทำได้ไม่ยาก
3. ไม่สร้างความชั่วด้วยการทิ้งงานให้คนอื่น 4. ไม่ใช่มนุษย์ทุกคนจะรู้จักผิดชอบชั่วดี

ข้อ 8 ใครปฏิบัติตามคำกล่าว “สร้างความสามัคคีในหน่วยงานที่ทำ”ได้อย่างเหมาะสม (ประเมินค่า)

1. วดีช่วยทีมงานออกแบบสถานที่จัดงาน 2. วีนารับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน
3. วิชัยร้องเรียนเมื่อพบเห็นคนทุจริตในบริษัท 4. วิชิตตรวจสอบการทำงานของลูกน้องทุกคน

> พอคนเราอายุมากขึ้น สิ่งที่น่าจะตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ เงิน อำนาจ และบารมีจะมากจะน้อยก็ต้องมีกันบ้าง นอกเสียจากว่าจะเป็นคนเอาดีไม่ได้ ติดการพนันและไม่มีงานทำ ซึ่งนั่นก็ส่งผลให้ไม่มีงาน ไม่มีเงิน และไม่มีใครคบ พอคนเรามีเงิน มีอำนาจ มีบารมีแล้ว สิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนคือการเป็นที่รักของทุกคน เพราะอำนาจของเงิน บารมีก็เปรียบกับขุมทรัพย์ จะเห็นคนใส่หน้ากากเข้ามาหาความจริงใจจากผู้คนได้ยาก

ข้อ 9 จากข้อความข้างต้น บุคคลใดต่อไปนี้ปฏิบัติตน “คนใส่หน้ากาก” (วิเคราะห์)

1. มิ่งขวัญใช้งานลูกน้องด้วยวาจาไม่เป็นมิตร
2. แม้นเมืองนำผลไม้เข้ามาให้ผู้จัดการอย่างสม่ำเสมอ
3. เมืองแมนบอกให้ทุกคนทำดีกับหัวหน้าเพื่อโบนัสปลายปี
4. มิ่งหล้าช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

อ่านข่าวนี้ตอบข้อ 10-11

> ปัจจุบันโทรศัพท์มือถือ เป็นอุปกรณ์ที่มีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของเราเกือบทุกคน โดยเฉพาะกับวัยรุ่น นอกจากพกพาได้สะดวก ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้รวดเร็วทุกที่ ทุกเวลา ที่สำคัญยังใช้อินเทอร์เน็ต เล่นเกม รับ-ส่งเมล ดาวน์โหลดเพลง รูปภาพต่าง ๆสื่อสารทางไกลได้ทันใจยิ่งขึ้น จากการสำรวจพฤติกรรมบริโภคสื่อของวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-24 ปีของบริษัทซินโนเวตจำกัด พบข้อมูลที่สำคัญ คือ วัยรุ่นไทยใช้อินเทอร์เน็ตสูงถึง 181 นาทีต่อวัน โดยใช้เล่นเกมออนไลน์ ผ่านคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ ครองแชมป์อันดับหนึ่งในเอเชีย คือเฉลี่ยวันละ 60.7 นาทีต่อวัน สูงกว่าหลายประเทศรอบ ๆบ้านเรา เช่นสิงคโปร์ 59.4 นาทีต่อวัน ฮ่องกง 56 นาทีต่อวัน และจีน 43.2นาทีต่อวัน จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นไทยตกอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง แต่หากรู้จักใช้ในทางสร้างสรรค์ เช่นค้นหาข้อมูลเพื่อการศึกษา เรียนรู้ อ่านข่าวสารต่าง ๆ รับส่งอีเมล หรือทำธุรกิจการค้า ก็นับว่าใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งเรียนรู้ในทางที่เป็นประโยชน์ ที่ผู้ปกครองควรกระตุ้นให้วัยรุ่นควรหันมามอง

ข้อ 10 จากข้อมูลข้างต้น ใครคือผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด (วิเคราะห์)

1. อารี มีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น 2. มีนา ไม่สนใจทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย
3. วันชัย ใช้อินเทอร์เน็ตตามข่าวดารา 4. กานดา อัพเดตข้อมูลให้เพื่อนทราบอยู่เสมอๆ

ข้อ 11 ข้อใดต่อไปนี้เป็นประโยชน์ที่สำคัญของการใช้อินเทอร์เน็ต (วิเคราะห์)

1. ใช้สืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว 2. ใช้เล่นเกมออนไลน์เพื่อความบันเทิง
3. ใช้ติดต่อสื่อสารทางไกลกับเพื่อนต่างประเทศ 4. ใช้อัพเดตเรื่องราวในชีวิตผ่านโซเชียล

อ่านโฆษณานี้ตอบข้อ 12 – 13

> การขึ้นลงรถโดยสารประจำทาง เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายเช่นก้าวพลาด ถูกเบียดล้ม พลัดตกรถเติมน้ำมันรถ ไม่ควรใช้มือถือเพราะอาจเกิดประกายไฟในระหว่างเติมน้ำมัน ขณะฝนตก ฟ้าร้อง ฟ้าผ่า งดใช้เพราะเสี่ยงต่อการถูกฟ้าผ่า โทรศัพท์อาจเปียกน้ำ บนเครื่องบิน การใช้งานโทรศัพท์มือถือ เช่นการโทร การเล่นอินเทอร์เน็ต ทำให้รบกวนสัญญาณ อุปกรณ์ต่าง ๆของเครื่องบิน ขณะกำลังขับรถ สายตาต้องมองหน้าจอมือถือ และมองถนนพร้อม ๆ กัน จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ เดินข้ามถนน เมื่อสายตามองแต่มือถือไม่ได้มองถนนข้างหน้า อาจทำให้ถูกรถชน หรือเดินตกท่อได้ ในโรงพยาบาล ไม่ควรใช้งานนานหรือพร่ำเพรื่อ เพราะจะเป็นการรบกวนผู้ป่วยที่รักษาตัว ชาร์จแบตเตอรี่ไปด้วย ใช้งานมือถือไปด้วยเสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้ารั่ว ร้อนไหม้และระเบิดได้ คุยต่อเนื่องเป็นเวลานาน เสี่ยงต่อการทำลายระบบประสาท การฟังเสียง สุขภาพที่ตามมา

ข้อ 12 จากโฆษณาข้างต้น ใครคือผู้ปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสมที่สุด (ประเมินค่า)

1. นภัสใช้โทรศัพท์มือถือขณะรถจอดติดไฟแดง และระหว่างเดินทาง
2. นภาใช้โทรศัพท์มือถือคุยงานเป็นเวลานาน เพราะต้องติดต่อลูกค้า
3. นาวินชาร์ตแบตโทรศัพท์มือถือไว้ตลอดเวลาเพื่อไม่ให้พลาดต่อการติดต่อ
4. นินจาปิดโทรศัพท์มือถือและการสื่อสารทุกชนิดตามคำเตือนสายการบิน

ข้อ 13 ความเสี่ยงที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้มือถือของใคร ไม่เป็นผลดีต่อผู้อื่น (วิเคราะห์)

1. กวีใช้โทรศัพท์มือถือที่กำลังชาร์จแบตโทรหาเพื่อนเป็นเวลานาน
2. กวินเปิดอ่านไลน์ขณะที่กำลังก้าวลงจากรถโดยสารประจำทาง
3. กันต์ตอบแชทเฟซบุ๊คเพื่อนขณะที่มืออีกข้างจับพวงมาลัยรถ
4. แก้วใช้โทรศัพท์มือถือขณะนั่งรอรถโดยสารประจำทาง

อ่านข่าวนี้ตอบข้อ 14 – 15

> การให้ประชาชนลดการบริโภคหมาก เป็นหนึ่งในการผลักดันของรัฐบาลไต้หวัน และองค์กรพัฒนาเอกชนดานสวัสดิการช่วยเหลือผู้ป่วยโรคมะเร็งในช่องปาก เนื่องจากประชากรกว่า 2 ล้านคนยังชมชอบการเคี้ยวหมาก ซึ่งผลวิจัยพบว่า ปี พ.ศ.2546 พบว่าลูกหมากมีสารกระตุ้น เป็นสารก่อมะเร็ง ซึ่งรัฐบาลได้พยายามหาหนทางแก้ปัญหาด้วยการกระตุ้นและอุดหนุนเงินทุนเพื่อให้เกษตรกรปลูกพืชอื่น ๆทดแทนการปลูกหมาก ซึ่งเกษตรกรอีกจำนวนมากยังไม่มั่นใจทางด้านรายได้ว่าปลูกพืชชนิดใหม่จะดีกว่า เพราะหมากนับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองดั้งเดิมของไต้หวันมาหลายพันปี และใช้พิธีกรรมหลายอย่าง

ข้อ 14 จากบทความข้างต้น ต้องการให้ผู้บริโภคตระหนักถึงเรื่องอะไร (สังเคราะห์)

1. รัฐบาลไต้หวันมีนโยบายลดการเคี้ยวหมาก
2. ลูกหมากมีสารกระตุ้น และสารก่อมะเร็ง
3. ชนพื้นเมืองของไต้หวันดั้งเดิมนิยมเคี้ยวหมาก
4. การปลูกหมากเป็นวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองไต้หวัน

ข้อ 15 จากบทความข้างต้น นักเรียนคิดว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ (ประเมินค่า)

1. น่าเชื่อถือ เพราะ ประเทศไทยได้ยกเลิกให้คนเคี้ยวหมากแล้ว
2. น่าเชื่อถือ เพราะ การเคี้ยวหมากเมีสารก่อมะเร็งเป็นงานวิจัยที่ได้รับการศึกษาแล้ว
3. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ การเคี้ยวหมากเป็นเรื่องส่วนบุคคล
4. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะ ไม่มีหนังสือประกาศจากรัฐบาลไต้หวันให้ยกเลิกเคี้ยวหมาก

> มนุษย์ต้องการสร้างพาหนะตามแบบธรรมชาติเหมือนนกและปลา ที่สามารถเดินทาง ไปได้ระยะไกล เพราะการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติสามารถประหยัดพลังงาน และเป็นคำตอบสำหรับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่วิกฤตถึงขีดสุด

ข้อ 16 จากหลักการอ่านข้อใด**ไม่ใช่**สิ่งที่มนุษย์รับประโยชน์จากแนวคิดของข้อความข้างต้น (วิเคราะห์)

1. การเดินทางที่รวดเร็ว
2. มนุษย์สร้างเครื่องบิน
3. มนุษย์ใช้เรือเดินทางน้ำ
4. การกำหนดเส้นทางคมนาคม

อ่านบทความนี้ตอบข้อ 17- 18

นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าเขม่า หรือที่เรียกว่าคาร์บอนสีดำนั้นมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เนื่องจากมันสามารถดักความร้อน ทว่านักวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถที่จะวิจัยศึกษาได้ เพราะเขม่าไม่ได้อยู่ในชั้นบรรยากาศนานนัก คาร์บอนสีดำในอากาศเป็นผลมาจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะถ่านหิน แต่ไม่นานมานี้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยชิคาโก รัฐอิลลินอยด์ เผยว่า ซากนกตายเก่าๆที่มีฝุ่นสกปรกติดอยู่อาจช่วยไขความกระจ่างเกี่ยวกับอนุภาพที่เป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน โดยได้ตรวจสอบซากนกจำนวน 1,347 ตัว มาเปรียบเทียบนกในช่วง พ.ศ. 2443 -2453 พบว่าสีของนกมีความแตกต่างกัน โดยขนนกในช่วงปี 2443 นั้นมีสีดำกว่านกในอีก 20-30 ปีต่อมา ซึ่งคาดว่า ชั้นบรรยากาศในช่วงเวลานั้นมีเขม่ามาก การวิจัยดังกล่าวสร้างความน่าสนใจต่อผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพอากาศ ที่พยายามคาดการณ์ความร้อนในอนาคต และหาหนทางต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้วยวิธีการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ข้อ 17 จากบทความข้างต้น ข้อใดคือสาระสำคัญของเรื่อง (สังเคราะห์)

1. การวิจัยพบซากนกในปี พ.ศ. 2443 มีสีดำมากกว่าปี 2543
2. การวิจัยพบว่าภาวะโลกร้อนเกิดจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
3. การวิจัยจากมหาวิทยาลัยชิคาโก รัฐอิลลินอยด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา
4. การวิจัยดังกล่าวสร้างความน่าสนใจต่อผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพอากาศ

ข้อ 18 อะไรคือสาเหตุที่ทำให้ขนนกมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (วิเคราะห์)

1. เขม่า คาร์บอนสีดำที่มีประมาณมาก
2. สภาวะเรือนกระจกส่งผลต่อขนนก
3. ปฏิกริยาจากอากาศที่เปลี่ยนไป
4. สภาวะโลกร้อนที่เพิ่มขึ้น

อ่านข่าวนี้ตอบข้อ 19-20

> ในปี 2015 มีรายงานว่า นักธุรกิจจีนในช่วงอายุ 40 ปีคนหนึ่งฟ้องร้องบริษัทหาคู่ในนครเซี่ยงไฮ้ ที่ไม่สามารถหาภรรยาให้เขาได้ แม้ได้จ่ายเงินค่าบริการไปถึง 7 ล้านหยวน หรือราว 34 ล้านบาท นโยบายลูกคนเดียวของจีนส่งได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนด้านจำนวนประชากรเป็นอย่างมาก อัตราการเกิดที่น้อยลง และประชากรที่สูงวัยมีมาก ส่งผลต่อการลดลงของจำนวนแรงงานในประเทศ และอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในที่สุด อย่างไรก็ตามมาตรฐานชีวิตที่ดีขึ้นทำให้มีการเปลี่ยนแปลงความคิดเรื่องเพศแบบเดิม ๆ และส่งผลดีกับสภาวะที่จำนวนประชากรเพศหญิงและชายไม่สมดุลกัน "ความไม่สมดุลนี้กำลังเปลี่ยนไปแล้ว นั่นเป็นผลมาจากนโยบายด้านการวางแผนครอบครัวที่ไม่เข้มงวดเช่นเดิม ทัศนคติที่เปลี่ยนไปและผู้หญิงก็มีหน้าที่การงานและการศึกษาที่ดีขึ้น และระบบประกันสังคมก็ดีขึ้น"

ข้อ 19 จากข้อความข่าวข้างต้น ข้อใดคือสรุปสาระสำคัญของเรื่อง (วิเคราะห์)

1. อัตราการเกิดไม่สมดุลกับอัตราของผู้สูงอายุ
2. ปัญหาเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อการหาคนในวัยทำงาน
3. นโยบายมีลูกคนเดียวของจีนส่งผลกระทบต่อปัญหาทางเศรษฐกิจ
4. ในปัจจุบันจีนพยายามให้มีจำนวนประชากรหญิงและชายให้สมดุลกัน

ข้อ 20 จากข่าวข้างต้น “ทัศนคติที่เปลี่ยนไป” หมายถึงข้อใด (สังเคราะห์)

1. การยอมรับการมีบุตรสาวเสมอการมีบุตรชาย
2. การเปลี่ยนความคิดที่จะมีลูกเพียง 1 คน
3. การปรับความคิด เรื่องการทำงานของคนจีน
4. การเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจของจีน

อ่านบทร้อยกรองนี้ ตอบข้อ 21 – 22

ถ้าเธอคิดแบกโลกทั้งใบนี้	ถ้าเธอคิดอยากมีไปทุกสิ่ง
ถ้าเธอหวังหวังไว้ต้องเป็นจริง	เธออาจวิ่งทั้งชีวิตจนวุ่นวาย
ลองทบทวนหน่อยไหมไยเหนื่อยนัก	ลองหยุดพักสักคราให้เหนื่อยหาย
ลองหยุดคิดว่าเป็นการแพ้พ่าย	ลองทำตัวตามสบายคลายกังวล

ข้อ 21 บุคคลที่ปฏิบัติตามแนวคิดของบทร้อยกรองนี้จะมีคุณลักษณะใด (สังเคราะห์)

1. คนที่ยอมรับในโชคชะตา
2. คนที่มุ่งมั่นทะเยอทะยาน
3. คนที่รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว
4. คนที่ยึดมั่นถือมั่นในตนเอง

ข้อ 22 จากบทร้อยกรองข้างต้น นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่เพราะเหตุใด (ประเมินค่า)

1. เห็นด้วย เพราะ ไม่มีใครสามารถแบกโลกใบนี้ไปได้
2. เห็นด้วย เพราะ คนเราต้องรู้จักการประมาณตน
3. ไม่เห็นด้วย เพราะ แสดงถึงความอ่อนแอและสิ้นหวัง
4. ไม่เห็นด้วย เพราะ ถ้าหากไม่สู้จะไม่มีโอกาสได้สิ่งที่หวัง

เพราะความรักไม่ต่างกับการให้	อยู่ที่ใจว่าเรารักกันจริงหรือ
เพราะความรักเปรียบเสมือนมือสองมือ	ที่ยึดถือความเชื่อใจไว้ด้วยกัน
เพราะความรักย่อมต้องมีอุปสรรค	ต้องตั้งหลักฟันฝ่าทีละขั้น
หากเราท้อไม่วางใจกันและกัน	ความสัมพันธ์ขาดสะบั้นเพราะมือเรา

ข้อ 23 ข้อใดสรุปได้สอดคล้องกับบทร้อยกรองข้างต้น (วิเคราะห์)

1. ความรักคือการให้โดยไม่หวังผลตอบแทน
2. ความรักเกิดจากมือสองมือเกาะกุมกันไว้
3. ความรักแท้ต้องการอุปสรรคไว้ทดสอบ
4. ความรักจะไม่สมหวังเพราะมีมือที่สาม

อ่านข่าวนี้ตอบข้อ 24 – 25

> มีผู้เสียชีวิต 1 ราย ไปฉีดฟิลเลอร์ที่จมูก แล้วตาบอด 1 ข้าง ส่วนอีก 1 ราย จมูกเน่า จากนั้นเจ้าหน้าที่สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลป์ ได้ขอหมายศาลเข้าไปตรวจสอบคลินิกดังกล่าวเป็นคลินิกเถื่อน ไม่มีใบประกอบอนุญาตประกอบสถานพยาบาล และการประกอบโรคศิลป์ นอกจากนี้ยังพบที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนตำรับยาอีกหลายรายการ

ข้อ 24 ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว (วิเคราะห์)

1. คลินิกมีหมอที่ไม่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
2. คลินิกไม่ผ่านการรับรอง ไม่มีใบประกอบสถานพยาบาล
3. ผู้ใช้บริการไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลสถายประกอบการก่อน
4. ผู้ใช้บริการร่างกายอ่อนแอจึงแพ้สารที่อยู่ในฟิลเลอร์

ข้อ 25 จากข้อความข้างต้น ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร (สังเคราะห์)

1. อันตรายจากศัลยกรรม
2. ความสวยมีความเสี่ยง
3. ภัยร้ายจากคลินิกเถื่อน
4. หมอเถื่อนคลินิกเถื่อน

อ่านโฆษณานี้แล้วตอบข้อ 26 – 27

> เตรียมเฮ พบงานวิจัยมะนาวทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่งสดใส สำหรับท่านใดที่รักสวยรักงาม อยากให้มีผิวพรรณสดใส สามารถใช้มะนาวมาทาที่ใบหน้า ในตอนเช้า และหลังอาบน้ำทุก ๆวัน จะทำให้ผิวหน้าท่านสดใสหน้าเด้งขึ้นมาทันที ในมะนาวนั้นจะมีวิตามินและแร่ธาตุต่างๆหลายชนิด ที่มีเป็นประโยชน์ต่อร่างกาย อย่างวิตามินซี วิตามินเอ ฟอสฟอรัส แคลเซียมต่างๆกรดมาลิค กรดซิตริก น้ำมะนาวนำมาเป็นส่วนผสมของน้ำยาต่าง ๆ เช่น น้ำยาล้างจาน ซันไลน์ อีกทั้งยังทำให้สดชื่น เมื่อนำมาสูดดม สามารถแก้อากาการวิงเวียนศีรษะได้

ข้อ 26 จากบทความข้างต้น นักเรียนคิดว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ (ประเมินค่า)

1. น่าเชื่อถือเพราะเราใช้มะนาวในชีวิตประจำวัน
2. น่าเชื่อถือเพราะเป็นการพิสูจน์จากงานวิจัย
3. ไม่น่าเชื่อถือ เพราะมะนาวอาจมีสารก่อให้เกิดการระคายเคือง
4. ไม่น่าเชื่อ เพราะแร่ธาตุและวิตามินต่าง ๆต้องผ่านการแปรรูป

ข้อ 27 จากบทความข้างต้น ส่วนใดของบทความที่เกิดประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด (วิเคราะห์)

1. สามารถใช้มะนาวมาทาที่ใบหน้า ในตอนเช้า และหลังอาบน้ำทุกวัน
2. เป็นส่วนผสมของน้ำยาต่าง ๆ เช่น น้ำยาล้างจาน
3. สามารถแก้อาการวิงเวียนศีรษะได้
4. วิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ หลายชนิด

อ่านโฆษณานี้ตอบข้อ 28 - 29

> เหตุผลสำคัญของการจัดการให้มีป่าชุมชนคือการอาศัยพลังของชุมชนในท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ป่านั้น ฟื้นฟูและดูแลพื้นป่าให้เป็นป่าธรรมชาติที่สมบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่มีประโยชน์ต่อการรักษาระบบนิเวศ ฟื้นฟูแหล่งน้ำและความชุ่มชื้นของป่า ตลอดจนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยชุมชนจะได้ใช้**ประโยชน์อย่างยั่งยืน** ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับก็จะเอื้อต่อประชาชนที่อยู่รอบ ๆผืนป่า และกลผืนป่าออกไปด้วย อันเป็นความยุติธรรมในสังคมจากธรรมชาติ

ข้อ 28 ข้อใดสร้างประโยชน์อย่างยั่งยืนให้กับป่าชุมชน **น้อยที่สุด** (สังเคราะห์)

1. ทำเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เยาวชน
2. ประชาสัมพันธ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
3. จัดสรรให้ชาวบ้านเข้าไปทำกินในป่าชุมชน
4. รณรงค์การปลูกป่าและเพาะพันธ์แจกจ่าย

ข้อ 29 บุคคลในข้อใดเป็นผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด (วิเคราะห์)

ก. การะเกดอธิบายโจทย์ปัญหาที่อ่านให้เพื่อนฟัง

ข. กาสะลองประเมินเรื่องที่อ่านว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่

ค. กาละแมร์แสดงความคิดเห็นต่อตัวละครที่ได้รับชม

ง. กาญจนาพยายามจดบันทึกหัวข้อสำคัญๆจากการอ่าน

ลูกของเราจะมีออกซิเจนเต็มปอด	หลานของเราจะมีผลไม้กินจนอิ่ม
เหลนของเราจะรู้จักป่านานาชนิด	โหลนของเราจะมีที่พักพิงที่ร่มเย็น

ข้อ 30 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของบุคคลใดที่วิเคราะห์บทกลอนได้ดีที่สุด (ประเมินค่า)

ก. เสรีคิดว่าการซื้อเครื่องฟอกอากาศจะช่วยปรับสภาพสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน

ข. มณีคิดว่าการรณรงค์เรื่องไม่ฆ่าสัตว์ป่าจะช่วยให้ป่าอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ค. กวีคิดว่าหากทุกคนช่วยปลูกป่า จะช่วยให้ธรรมชาติและมนุษย์มีความสุข

ง. ปราณีคิดว่าหากทุคนอยู่อย่างพอเพียง ชีวิตก็จะสะดวกสบายไปอีกนาน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

<u>คำชี้แจง</u> ตอนที่ 1 ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับคือ

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1. นักเรียนเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning แล้วมีความเข้าใจเนื้อหา					
2. กิจกรรมไม่ยากจนเกินไป นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้					
3. นักเรียนรู้จักการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับเพื่อน					
4. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดตั้งคำถามและค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้					
5. ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ประเมินค่าและแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้					
6. นักเรียนได้รู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่หลากหลาย					
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้					
7. นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน					
8. การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกลุ่ม					
9. ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน					
10. ครูคอยแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
11. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาเพิ่มขึ้น					
12. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ					
13. นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา					
14. นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่					
15.นักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning
- ค่าดัชนีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- ค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก
- ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 16 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ทั้ง 5 แผน

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			∑R	IOC
	1	2	3		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1					
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
1.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมิน	+1	+1	+1	3	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
5. สื่อการจัดการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
รวม	1.00				

ตารางที่ 16 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ทั้ง 5 แผน (ต่อ)

รายการประเมิน	**ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ**			**∑R**	**IOC**
	1	2	3		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2					
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
1.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมิน	+1	+1	+1	3	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
5. สื่อการจัดการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
รวม	1.00				

ตารางที่ 16 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ทั้ง 5 แผน (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			∑R	IOC
	1	2	3		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3					
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
1.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมิน	+1	+1	+1	3	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
5. สื่อการจัดการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
รวม	1.00				

ตารางที่ 16 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ทั้ง 5 แผน (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			∑R	IOC
	1	2	3		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4					
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
1.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมิน	+1	+1	+1	3	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
5. สื่อการจัดการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
รวม	1.00				

ตารางที่ 16 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ทั้ง 5 แผน (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			∑R	IOC
	1	2	3		
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5					
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
1.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
2.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
3. สาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.2 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและประเมิน	+1	+1	+1	3	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
4.3 สอดคล้องกับการเรียนรู้และการประเมินผล	+1	+1	+1	3	1.00
5. สื่อการจัดการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
6.3 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
รวม	1.00				

ตารางที่ 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

ตัวชี้วัด	ข้อที่	ระดับพฤติกรรม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			∑R	IOC
			1	2	3		
ท 1.1 ม.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	1	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	2	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	3	ประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00
	4	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
ท 1.1 ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูล ที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน	5	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	6	ประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00
	7	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	8	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	9	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	10	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
ท 1.1 ม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	11	ประเมินค่า	+1	+1	0	3	0.67
	12	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	13	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	14	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	15	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	16	ประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00
	17	สังเคราะห์	+1	0	+1	3	0.67
	18	ประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00
	19	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	20	สังเคราะห์	0	+1	+1	3	0.67
	21	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	22	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	23	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	24	สังเคราะห์	+1	+1	0	3	1.00
	25	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00

ตารางที่ 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อที่	ระดับพฤติกรรม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			∑R	IOC
			1	2	3		
ท 1.1 ม.3/3 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	26	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	27	ประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00
	28	วิเคราะห์	+1	0	+1	3	0.67
	29	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
ท 1.1 ม.3/6 ประเมินความถูกต้องของข้อมูล ที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน	30	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	31	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	32	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
ท 1.1 ม.3/8 วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	33	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	34	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	35	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
ท 1.1 ม.3/9 ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	36	ประเมินค่า	+1	0	+1	3	0.67
	37	สังเคราะห์	0	+1	+1	3	0.67
	38	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	39	สังเคราะห์	0	+1	+1	3	0.67
	40	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	41	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	42	ประเมินค่า	+1	+1	+1	3	1.00
	43	สังเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	44	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	45	ประเมินค่า	+1	0	+1	3	0.67
	46	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	47	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	48	วิเคราะห์	0	+1	+1	3	0.67
	49	วิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00
	50	วิเคราะห์	+1	+1	0	3	0.67

ตารางที่ 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

รายการประเมิน	**ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ**			**∑R**	**IOC**
	1	2	3		
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1. นักเรียนเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning แล้วมีความเข้าใจเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1.00
2. กิจกรรมไม่ยากจนเกินไป นักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้	+1	+1	+1	3	1.00
3. นักเรียนรู้จักการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกับเพื่อน	+1	+1	+1	3	1.00
4. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนคิดตั้งคำถามและค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00
5. ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ ประเมินค่าและแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning	+1	0	+1	2	0.67
6. นักเรียนได้รู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ 7. นักเรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1.00
8. การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.00
9. ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00
10. ครูคอยแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.00
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 11. นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาเพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	3	1.00
12. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	+1	+1	+1	3	1.00
13. นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00
14. นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่	+1	+1	+1	3	1.00
15.นักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3	1.00
รวม	1.00				

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จำนวน 50 ข้อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	สรุปความหมาย
1	0.63	0.37	ใช้ได้
2	0.63	0.37	ใช้ได้
3	0.63	0.37	ใช้ได้
4	0.53	0.47	ใช้ได้
5	0.70	0.30	ใช้ได้
6	0.67	0.33	ใช้ได้
7	0.60	0.40	ใช้ได้
8	0.50	0.50	ใช้ได้
9	0.60	0.40	ใช้ได้
10	0.63	0.37	ใช้ได้
11	0.43	0.57	ใช้ได้
12	0.57	0.43	ใช้ได้
13	0.60	0.40	ใช้ได้
14	0.63	0.37	ใช้ได้
15	0.57	0.43	ใช้ได้
16	0.80	0.20	ใช้ได้
17	0.33	0.27	ใช้ไม่ได้
18	0.57	0.33	ใช้ได้
19	0.60	0.40	ใช้ได้
20	0.53	0.27	ใช้ได้
21	0.63	0.20	ใช้ได้
22	0.77	0.47	ใช้ได้
23	0.57	0.33	ใช้ได้
24	0.57	0.43	ใช้ได้
25	0.63	0.37	ใช้ได้
26	0.60	0.40	ใช้ได้

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	สรุปความหมาย
27	0.60	0.40	ใช้ได้
28	0.60	0.40	ใช้ได้
29	0.57	0.43	ใช้ได้
30	0.70	-0.07	ใช้ไม่ได้
31	0.53	0.47	ใช้ได้
32	0.43	0.57	ใช้ได้
33	0.67	0.13	ใช้ไม่ได้
34	0.57	0.20	ใช้ได้
35	0.50	0.50	ใช้ได้
36	0.53	0.47	ใช้ได้
37	0.63	-0.07	ใช้ไม่ได้
38	0.63	0.07	ใช้ไม่ได้
39	0.53	-0.40	ใช้ไม่ได้
40	0.50	0.33	ใช้ได้
41	0.50	0.33	ใช้ได้
42	0.47	0.53	ใช้ได้
43	0.63	0.37	ใช้ได้
44	0.40	0.13	ใช้ไม่ได้
45	0.57	0.43	ใช้ได้
46	0.53	0.47	ใช้ไม่ได้
47	0.57	0.33	ใช้ได้
48	0.50	0.33	ใช้ได้
49	0.47	-0.13	ใช้ไม่ได้
50	0.57	0.33	ใช้ได้

หมายเหตุ

1. ข้อสอบข้อที่ 17 มีค่าความยากง่าย 0.33 มีความหมายว่าข้อสอบค่อนข้างยาก และค่าอำนาจจำแนก 0.27 จำแนกได้น้อย จึงเป็นข้อสอบที่ต้องตัดออก

2. ข้อสอบข้อที่ 30, 33, 37, 38, 39, 46, 49 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ และมีค่าติดลบ หมายถึงกลุ่มเด็กอ่อนตอบได้มากกว่ากลุ่มเด็กเก่ง จึงเป็นข้อสอบที่ต้องตัดออก

3. เนื่องจากมีข้อสอบเกินจำนวนที่ต้องการ เพื่อให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมี
วิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ตามที่กำหนดไว้ จึงตัดออกแบบเจาะจงได้แก่ข้อที่ 17-23, 30, 33-34, 37-41, 44, 47-50

4. รวมตัดข้อสอบออกทั้งหมด 20 ข้อ และคงเหลือข้อสอบ 30 ข้อ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่น (Relivity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาดสัน (Kuder Richardson) ได้เท่ากับ 1.00

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จำนวน 30 ข้อ)

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)		ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.63	0.37		16	0.80	0.20
2	0.63	0.37		17	0.57	0.43
3	0.63	0.37		18	0.63	0.37
4	0.53	0.47		19	0.60	0.40
5	0.70	0.30		20	0.60	0.40
6	0.67	0.33		21	0.60	0.40
7	0.60	0.40		22	0.57	0.43
8	0.50	0.50		23	0.53	0.47
9	0.60	0.40		24	0.43	0.57
10	0.63	0.37		25	0.50	0.50
11	0.43	0.57		26	0.53	0.47
12	0.57	0.43		27	0.47	0.53
13	0.60	0.40		28	0.63	0.37
14	0.63	0.37		29	0.57	0.43
15	0.57	0.43		30	0.53	0.47

ตารางที่ 21 คะแนนแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning คะแนนเต็ม 30 คะแนน

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	เลขที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
1	19	26	27	18	24
2	15	25	28	20	24
3	18	24	29	16	25
4	21	26	30	18	25
5	17	25	31	20	29
6	17	23	32	16	22
7	19	24	33	18	24
8	16	22	34	17	24
9	14	20	35	15	23
10	18	25			
11	15	24			
12	19	27			
13	18	22			
14	20	26			
15	21	27			
16	17	24			
17	18	26			
18	21	25			
19	20	27			
20	15	25			
21	19	27			
22	21	28			
23	16	26			
24	15	25			
25	13	24			
26	15	26			

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อหาค่า t

คนที่	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ				คนที่	อ่านอย่างมีวิจารณญาณ			
	ก่อน	หลัง	คะแนนความต่าง (D)	(D^2)		ก่อน	หลัง	คะแนนความต่าง (D)	(D^2)
1	19	26	7	49	22	21	28	7	49
2	15	25	10	100	23	16	26	10	100
3	18	24	6	36	24	15	25	10	100
4	21	26	5	25	25	13	24	11	121
5	17	25	8	64	26	15	26	11	121
6	17	23	6	36	27	18	24	6	36
7	19	24	5	25	28	20	24	4	16
8	16	22	6	36	29	16	25	9	81
9	14	20	6	36	30	18	25	7	49
10	18	25	7	49	31	20	29	9	81
11	15	24	9	81	32	16	22	6	36
12	19	27	8	64	33	18	24	6	36
13	18	22	4	16	34	17	24	7	49
14	20	26	6	36	35	15	23	8	64
15	21	27	6	36				∑D = 254	
16	17	24	7	49					
17	18	26	8	64	จากสูตรการหาค่า t-test Dependent				
18	21	25	4	16	$t = \frac{\Sigma d}{\sqrt{\frac{n(\Sigma d^2)-(\Sigma d)^2}{n-1}}}$				
19	20	27	7	49					
20	15	25	10	100					
21	19	27	8	64	t = 22.242				

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ การพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 80

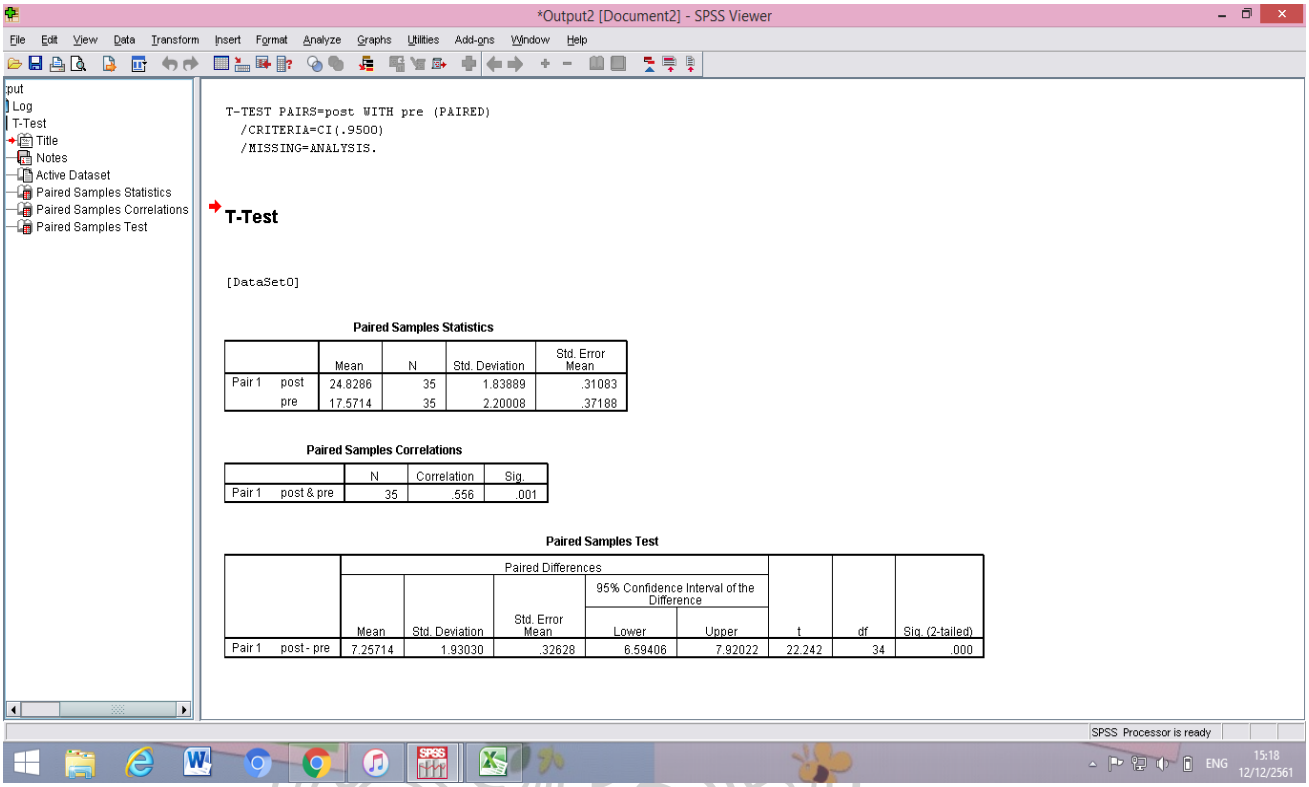

ภาคผนวก ง

ภาพกิจกรรมและผลงานนักเรียน

ตัวอย่างผลงานนักเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ภาพกลุ่มที่ 1 การทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ Try Out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อสอบจำนวน 50 ข้อ นักเรียนTry Out จำนวน 30 คน

ภาพกลุ่มที่ 2 การทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ก่อนการจัดกิจกรรมเรียนรู้เชิงรุก

ภาพกลุ่มที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ภาพกลุ่มที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง

ภาพกลุ่มที่ 5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อ่านคิดวิเคราะห์โฆษณา

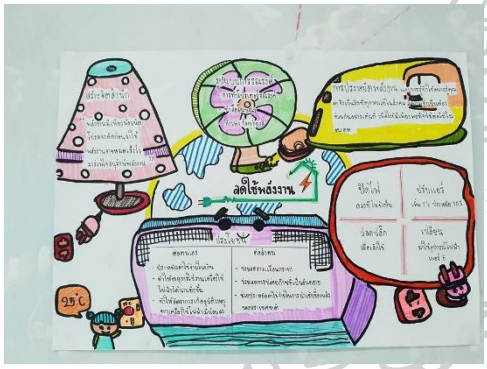

ภาพกลุ่มที่ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อ่านคิดวิเคราะห์ข่าว

ภาพกลุ่มที่ 7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 อ่านคิดวิเคราะห์บทความ

ภาพกลุ่มที่ 8 การทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หลังการจัดกิจกรรมเรียนรู้เชิงรุก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวณัฐวดี ธาตุดี
วัน เดือน ปี เกิด	7 ตุลาคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนกาญจนาภิเษก วิทยาลัยสุพรรณบุรี 109 หมู่ 6 ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 72000